

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
นกกรงหัวจุก
พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิม
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อับดุลลาตีฟ การี

ชื่องานวิจัย “นกกกรงหัวจุก” พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ชื่อผู้วิจัย อับดุลลาตีฟ การี และคณะ
ปี พ.ศ. 2559

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่องนกกกรงหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาการเลี่ยนนกกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกกกรงหัวจุกในพื้นที่สังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกกรงหัวจุก และเพื่อศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักวิชาการมุสลิมต่อการแข่งขันนกกกรงหัวจุก ผู้วิจัยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไป เจ้าหน้าที่ภาครัฐฝ่ายปกครอง และผู้รู้หรือนักวิชาการมุสลิม ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญและเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

จากการศึกษาพบว่า การเลี่ยนนกกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้มีมามากกว่า 30 ปีที่ผ่านมา มีตลาดการค้าขายนกกกรงหัวจุกที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่บ้านกูแบอ๊ะเต๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ส่วนการแข่งขัน พบว่า การแข่งขันนกกกรงหัวจุกเกิดขึ้นประมาณ ปี พ.ศ. 2504 แรกเริ่มแข่งแบบให้หนักตีกันเหมือนไก่ชน กระทั่ง พ.ศ. 2515 ชาวสงขลาได้คิดเล่นแบบแข่งขันประชันเสียงร้องเหมือนนกเขาชวา โดยมีรูปแบบการแข่งขันสามประเภท คือ แบบ 4 ยก 8 ดอก แบบมาราathon และประเภทเสียงทอง ส่วนผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกกรงหัวจุก พบว่า การเลี่ยนและแข่งนกกกรงส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ทางศาสนามากที่สุด ส่วนผลกระทบต่อผู้เลี่ยนและครอบครัวค่อนข้างน้อย

ส่วนความเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้รู้และนักวิชาการมุสลิมเกี่ยวกับการแข่งขันนกกกรงหัวจุก พบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐเห็นตรงกันว่าไม่เป็นการพนัน ส่วนนักวิชาการที่จบการศึกษาจากต่างประเทศส่วนมากเห็นว่าการแข่งขันทุกประเภทถ้ามีค่าสมัครและเอาเงินค่าสมัครเป็นรางวัลถือเป็นการพนัน แม้จะเรียกว่าค่าสมัครหรือค่าเช่าเสาก็ตาม ส่วนอิหม่ามมัศยิด โต๊ะครู หรือบาออปอเนาะส่วนมากเห็นว่าการแข่งขันนกกกรงหัวจุกเป็นการละเล่นชนิดหนึ่งที่ไม่ได้เรียกว่าการพนัน โดยให้เหตุผลว่าการแข่งขันจะเป็นพนันเมื่อมีการเดิมพันเท่านั้น ส่วนของรางวัลเป็นสิทธิของผู้จัดที่จะมอบให้ผู้ชนะ ซึ่งผู้แข่งขันไม่จำเป็นต้องรู้ว่ารางวัลมาจากที่ใด

ส่วนข้อสงสัยว่าการแข่งขันนกกกรงหัวจุกเป็นการพนันหรือไม่มองได้สองมิติ คือ หากมองในมิติของหลักการศาสนา นิยามและความหมาย ตลอดจนแบบคัดกรองการติดการพนันก็ถือว่าการพนัน หากมองในมิติของการสนับสนุนของภาครัฐและพิจารณาจากบัญญัติการพนันในพระราชบัญญัติการพนันก็ถือว่าการแข่งขันนกกกรงหัวจุกไม่ใช่การพนัน

ส่วนข้อเสนอแนะจากนักวิชาการที่เห็นว่าการแข่งขันนกกรงเป็นการพนัน ได้เสนอแนะให้ผู้เลี้ยงนก ว่า ควรดูแลนกให้ดีทั้งเรื่องอาหาร น้ำ ตลอดจนการหาคู่ให้นก นอกจากนี้ได้เสนอแก่ผู้จัดการแข่งขันให้ หลีกเลี่ยงการเอาเงินค่าสมัครไปข้องเกี่ยวกับของรางวัล เพราะจะเป็นการพนัน คาโต๊ะยุติธรรมจึงเสนอให้ มุสลิมเลิกเลี้ยงและแข่งขันเพราะสุ่มเสี่ยงกับสิ่งต้องห้ามในหลักการอิสลาม ส่วนผู้ที่ไม่ถือว่าการแข่งขัน เป็นการพนัน เสนอให้ทุกคนรับฟังเหตุผลของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ควรด่วนตัดสินว่าหะรอมโดยยังไม่รับฟัง เหตุผลอีกฝ่ายให้ชัดเจน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย “นกกองหัวจุก” พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในครั้งนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัยจากแผนงานศูนย์วิจัยและการจัดการความรู้ เพื่อควบคุมปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งผู้วิจัยต้องขอบคุณผู้สนับสนุนทุนวิจัยดังกล่าวมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยฟาฏอนี และคณบดีคณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ให้การสัมภาษณ์ทุกท่านที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตอบเจตนาวิจัยในครั้งนี้จนทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ

ผู้วิจัย

31 สิงหาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.3 ระเบียบวิธีวิจัย/แนวทางการดำเนินงานวิจัย	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุก	9
2.2 การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในประเทศไทย	11
2.3 การแข่งขันนกกรงหัวจุก	13
2.4 การแข่งขันในอิสลาม	17
2.5 การพนันในอิสลาม	22
2.6 โรคติดพนันและผลกระทบ	27
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
3.1 ระเบียบวิธีวิจัย / แนวทางการดำเนินงานวิจัย	36
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	39
3.6 แผนการดำเนินงานวิจัย	39
3.7 ข้อจำกัดของการวิจัย	40

บทที่ 4 ผลการวิจัย	41
4.1.ประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้	41
4.2 วิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกในจังหวัดชายแดนภาคใต้	46
4.3.ผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้	52
4.4.ความเห็นและข้อเสนอแนะนักวิชาการมุสลิมเกี่ยวกับการแข่งขันนกกรงหัวจุก	56
 บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	 61
5.1.สรุปผลการวิจัย	61
5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	71
 บรรณานุกรม	 72

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"นกกรงหัวจุก" เป็นนกชนิดหนึ่งที่มีเสียงไพเราะและมีรูปร่างที่สวยงาม จึงทำให้เป็นที่นิยมของผู้คนนำมาเลี้ยง บ้างก็เลี้ยงเพื่อความเพลิดเพลิน และบางรายก็เลี้ยงเพื่อการแข่งขันหรือล่ำรางวัล กระทั่งประชาชนมุสลิมในสามจังหวัดภาคใต้ก็มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจดี (แบเฮง กะแว สัมภาษณ์ เมื่อ เดือนสิงหาคม 2558)

จากการศึกษาวิจัยของ (คอลีฟ ต่วนบุละ, 2556) เรื่อง การเลี้ยงนกกรงหัวจุกกับผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลเจดิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีวัตถุประสงค์ เพื่อความสุข และลดความเครียดจากเหตุการณ์ความไม่สงบ เพื่อสร้างรายได้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน เลี้ยงไว้ประดับบ้าน เพราะดูแล้วนกกรงหัวจุกมีความสวยงาม ถ้ามีกรงสวยด้วย แล้วเอามาแขวนหน้าบ้านจะทำให้บ้านดูสวยขึ้น เลี้ยงไว้เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน นกกรงหัวจุกคือวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า ไม่ใช่เพียงเฉพาะนกเท่านั้น แต่รวมถึงกรงนก อาหารนก นั้นเป็นสิ่งที่ถูกถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และไม่น้อยที่เลี้ยงไว้สำหรับแข่งขัน เพื่อประชันเสียงกันมีการชิงรางวัลต่างๆ ทำให้นกกรงหัวจุกที่ชนะการแข่งขันมีราคาถึงแสน

จากการสอบถามเซียนนกกรงหัวจุก(บังเลาะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์ เมื่อ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2558) ได้ข้อมูลว่า ราคานกกรงหัวจุกมีตั้งหลักร้อยจนถึงหลักล้าน เช่นนกกรงของของบังบ่าว อติตประธานชมรมนกกรงหัวจุกอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ที่ถูกเสนอราคามาเป็นเงิน 1,500,000 บาทและนกกรงหัวจุกของบังอับบาส บ่อทอง ปัตตานี ถูกเสนอราคาสูงถึง 2,000,000 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเสียงและความสง่างามของนกตัวนั้นๆ

ปัจจุบันการแข่งขันนกกรงหัวจุกได้แพร่หลายทุกพื้นที่ทุกภาค ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ เงินค่าสมัครและของรางวัลในการแข่งขันนกกรงหัวจุกแต่ละครั้งถึงหลักแสนและหลักล้านบาท ขึ้นอยู่กับระดับในการจัดการแข่งขัน

การแข่งขันนกกongหัวจุก ได้รับการยอมรับว่าเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีผู้คนให้ความสนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการจัดงานแข่งขันประชันเสียง นกกongหัวจุก กันทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นในกรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ ในแต่ละสัปดาห์จะมีรายการแข่งขันทั้งประเทศไม่ต่ำกว่า 5 สนาม มีชมรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับ นกกongหัวจุก ทั่วประเทศนับเป็นร้อยๆ ชมรม (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร, 2557) ทำให้คนจำนวนมากในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้รวมถึงมุสลิมที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่หันมาเลี้ยงและแข่งขันนกกongหัวจุก เนื่องจากคิดว่าเป็นกีฬาพื้นบ้านไม่ผิดต่อหลักการศาสนา คนที่เลี้ยงและแข่งขันนกกongหัวจุกจำนวนหนึ่งเป็นผู้นำทางศาสนา เช่นโต๊ะครู อิหม่าม อูstadสอนศาสนา และจนประชาชนทั่วไปที่คิดว่าการแข่งนกคือกีฬาพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่ไม่ใช่การพนัน

ในขณะเดียวกันนักวิชาการและผู้นำศาสนาอีกจำนวนหนึ่งมีความเห็นว่าการแข่งขันนกกongหัวจุกเป็นการพนันชนิดหนึ่งในหลักการอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากการแข่งขันนกกongหัวจุกเก็บเงินจากผู้เข้าร่วมแข่งขัน แล้วเงินดังกล่าวก็ถูกนำมาเป็นเป็นรางวัลต่างๆ ที่ผู้จัดกำหนด ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือเป็นการพนันในหลักการอิสลาม

ความเห็นของอาจารย์มูรีด ทิมะเสน (2550) ตอบคำถามเกี่ยวกับการแข่งขันนกกongหัวจุก ว่า “การสมัครแข่งขันนกกongหัวจุกโดยเสียค่าสมัคร 100 บาท แต่ครั้งพอได้รับรางวัลจะได้จักรยาน, พัดลม, ตู้เย็น หรืออื่นๆ เช่นนี้ถือว่าเป็นการพนัน ถึงแม้ว่าสิ่งที่เป็นรางวัลจะได้มาเพื่อการบริจาคก็ตาม ส่วนเงินเสียค่าสมัครเข้าก็ผิด เพราะไม่เรียกว่าเป็นการบริจาค เพราะการบริจาคต้องไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ประการต่อมาการบริจาคจะต้องอยู่พื้นฐานแห่งความบริสุทธิ์ใจ ไม่ใช่บริจาคเพื่อต้องการแลกเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่าง สรุปคือ สิ่งที่ได้มาจากการแข่งขันข้างต้นถือเป็นการพนัน ไม่เป็นที่อนุมัติสำหรับมุสลิม”

นอกจากนี้ แสงวงหาสัจธรรมจากอิสลาม (the-truth-of-islamic.blogspot.com ,2555)ก็มีความเห็นเดียวกันว่า “การแข่งขันนกเขาชวาหรือนกกongหัวจุก ที่ผู้แข่งขันต้องมีการต่อรอง และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแข่งขันนั้น หากตนชนะ ผู้ชนะจะได้รับเงิน หรือสิ่งของ(หรือที่เรียกว่ารางวัล) หากแพ้ ผู้แพ้จะเสียเงินที่ตนได้จ่ายไป ไม่ว่าเงินที่จ่ายไปนั้นจะเรียกว่าค่าเสاء หรือเรียกชื่ออย่างอื่นก็ตาม เพราะถือว่าเป็นการแข่งขันกันโดยมีการลงทุนเพื่อให้ได้รางวัลที่มากมาย นั่นถือว่าเป็นการพนันขั้นต่อ เงินที่ได้มานั้นถือเป็นสิ่งหะรอม ห้ามนำเงินนั้นไปใช้จ่าย หรือบริจาค(แม้แต่บริจาคมัสยิด) เช่น การสมัครแข่งขันนกเขาชวาเสียง หรือนกกongหัวจุกโดยเสียค่าสมัคร 300- 400 บาท แต่ครั้งพอได้รับรางวัลจะได้ จักรยาน, พัดลม, ตู้เย็น หรืออื่นๆ เช่นนี้ถือว่าเป็นการพนัน”

เช่นเดียวกันนั้น ความคิดเห็นของดาโต๊ะยุติธรรม จังหวัดนราธิวาส(สัมภาษณ์เมื่อ 19 ตุลาคม 2558) ให้ความเห็นว่า “การแข่งขันกรงหัวจุกหรือนกเขาขาวที่เอารางวัลจากค่าสมัครหรือค่าเสตามที่เรียกกันถือเป็นการพนันในหลักการศาสนาอิสลาม หากจะหลีกเลี่ยงจากการพนันผู้จัดการแข่งขันต้องไม่เอาเงินค่าสมัครหรือค่าเสไปข้องเกี่ยวกับของรางวัลอย่างเด็ดขาด มิเช่นนั้นแล้วถือว่าเป็นการพนันในหลักการอิสลามอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้”

จากความเห็นข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบกับความหมายหรือนิยามของการพนัน ดูเหมือนจะสอดคล้องกัน เพราะความหมายการพนันตามพจนานุกรม หมายถึง **การเล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่นเหลื่อม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งโชคด้วยการเล่นเช่นนั้นเรียกว่าการพนัน** (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) เช่นเดียวกันกับอีกความหมายของการพนัน (Gambling) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิดเบี้ยด เป็นต้น ส่วนความหมาย“พนัน” (บ้านจอมยุทธ ,2557)

จากความหมายข้างต้นเข้าใจว่าการพนันเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปติดกลงร่วมกันทำการเสี่ยงโชคจากทรัพย์สินที่ตนนำมาวมร่วมกันเพื่อพนันกัน ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การละเล่น การแข่งขัน หรืออื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลที่ตกลงกันไว้ การกระทำความกล่าวถือเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมัวเมาในการเสี่ยงโชค และพยายามหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลที่ตนต้องการ ซึ่งอาการดังกล่าวถือเป็นอาการของคนติดการพนัน

จากความหมายของการพนันที่กล่าวมา ที่ว่าการพนันเป็นการเล่นชนิดหนึ่งเพื่อเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดด้วยการเสี่ยงโชค โดยการทำนายหรือคาดเดาผลที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วยไหวพริบและฝีมือจากการแข่งขัน ดังนั้นการแข่งขันกรงหัวจุกจึงเป็นหนึ่งในการเล่นชนิดหนึ่งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นการพนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันการพนันกลายเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกิดขึ้นกับทุกสังคมและกลุ่มคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือเยาวชน จะเป็นมุสลิมหรือไม่ใช่มุสลิมก็ตาม บวกกับวิถีชีวิตของคนไทยที่ชอบการเสี่ยงโชค จึงเป็นเรื่องน่าวิตกว่า หากการพนันได้เข้าสู่ชีวิตประจำวันของกลุ่มคนและผู้ที่คิดว่าไม่ผิดหลักศาสนา

ในหลักการศาสนาอิสลามได้มีบัญญัติห้ามการพนันทุกชนิดไว้ชัดเจนทั้งในคัมภีร์อัล-กุรอ่านและอัล-สุนนะฮ์ เช่นในโองการ(ซูเราะห์อัล-มาอิดะฮ์ : 90-91)

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ! แท้จริงแล้วสุรา การพนัน แท่นบูชา
ยัญ และการเสี่ยงทายนั้นเป็นสิ่งโสมนมที่เกิดจากการกระทำของชัยฏอน
ดังนั้น พวกเจ้าจงหลีกเลี่ยงมันเสีย เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ
แท้ที่จริงชัยฏอนนั้นเพียงต้องการที่จะให้เกิดการเป็นศัตรูกันและการ
เกลียดชังกันระหว่างพวกเจ้าเนื่องจากสุราและการพนัน เท่านั้น และมัน
จะหันเหพวกเจ้าออกจากการรำลึกถึงอัลลอฮ์ และการละหมาด แล้ว
พวกเจ้าจะยุติหรือไม่”

จากโองการข้างต้น ชี้ให้เห็นว่าอิสลามห้ามเข้าใกล้การพนันทุกชนิด เช่นการเสี่ยงทายที่
เป็นชนวนสำคัญของการพนัน อิสลามมิได้ห้ามเล่นพนันโดยตรงหากแต่ห้ามแม้จะเข้าใกล้พนันก็
ตาม เพราะการพนันจะนำไปสู่การเป็นศัตรูกันและเกลียดชังกันในที่สุดดังโองการที่กล่าวมา

นอกจากนี้มีหลักฐานจากอัลสุนนะฮ์ หรือหะดิษที่รายงานจากบุรียดะฮ์ บิน อัลหุศัยบ์
และหะดิษที่รายงานจากอบีมุซา อัลอัซชะรีย์ (ร.ฎ) ว่า แท้จริงนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม
กล่าวว่า

หมายถึง “ผู้ใดเล่นลูกเต๋า ก็เหมือนกับ เขาได้จุ่มมือของเขา ลงไปใน
เนื้อหมูและเลือดของมัน และผู้ใดเล่นลูกเต๋า แน่นนอนเขาได้ฝ่า
ฝืนอัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์”

จากหะดิษข้างต้นกล่าวโดยสรุปคือการพนันเป็นบาปที่ห้ามมุสลิมยุ่งเกี่ยวอย่างสิ้นเชิง
เพราะโทษของการพนันเป็นสหายของการตั้งภาคี(ชีริก)และการดื่มน้ำเมา หรือสุรา

ผลเสียของการพนันจะส่งผลกระทบต่อตนเอง และคนรอบข้างโดยเฉพาะครอบครัว จาก
การสังเกตเห็นสังคมมุสลิมในสามจังหวัดภาคใต้ ที่เลี้ยงและแข่งขันนกกรงหัวจุก คนกลุ่มนี้มักจะ
หมกมุ่นอยู่กับการนั่งพูดคุยกันนานๆ ที่ร้านน้ำชา การนั่งประชันเสียงนกไปเรื่อยๆ ก่อนถึงวันแข่งกัน
จริง ตระเวนพานกไปแข่งขันทุกงานที่พอไปได้ ทำให้หน้าที่หลักในการอบรมดูแลลูกๆ บกพร่อง
เพราะทุ่มเวลาให้กับนกกรงหัวจุก บางคนมีนกกรงหลายๆ ตัว งานในบ้านทั้งหมดทิ้งให้แม่บ้านหรือ
ภรรยาเป็นผู้ดูแล บางครอบครัวที่โชคร้ายภรรยาต้องกริดยางทำงานคนเดียว เพราะสามีมัวเมากับ
การดูแล เอาใจใส่ และตระเวนแข่งขันนกกรงหัวจุก จนเป็นที่กล่าวขานอีกมุมหนึ่งของฝ่ายที่เห็น
ต่างว่า การแข่งขันนกกรงหัวจุกเป็น(जूดี โต๊ะเลอบา หรือजूดี โต๊ะปาเก)หมายถึงเป็นการพนันของผู้
ที่มีความรู้ศาสนาอยู่พอสมควร

จากรายละเอียดที่ได้กล่าวมา ทีมวิจัยเห็นว่า การศึกษาวิจัยเรื่อง นกกรงหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ เป็นประเด็นใกล้ตัวที่จำเป็นต้องศึกษา เพื่อเป็นคำตอบแก่สังคมมุสลิมโดยเฉพาะ ว่าการกระทำดังกล่าวขัดกับหลักศาสนาหรือไม่ และการเลี้ยงนกกรงมีผลต่อตนเองและครอบครัวอย่างไร ตลอดจนผลการวิจัยนี้จะได้นำเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ควรปฏิบัติอย่างไรในการจัดการแข่งขันต่างๆในสังคมมุสลิม เพื่อไม่ให้กระทบต่อศาสนา ความเชื่อ ครอบครัว และอัตลักษณ์ของสังคมมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ปัจจุบัน
- 2 เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุก ในพื้นที่สังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้
- 3 เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเลี้ยงและการแข่งขันนกกรงหัวจุก ในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้
- 4 เพื่อศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการมุสลิมต่อการแข่งขันนกกรงหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

1.3. ระเบียบวิธีวิจัย / แนวทางการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และจัดเวทีเลือกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา

1.3.1 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือการวิจัยเอกสาร จะศึกษาวิเคราะห์หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โศดทัศน์วัสดุต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพนันในหลักการอิสลามและความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการพนันในรูปของการแข่งขันทั่วไปเพื่อวิเคราะห์การพนันในการแข่งขันนกกรงหัวจุก

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือการวิจัยภาคสนาม เป็นการสำรวจชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันนกกongหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ประชาชนมุสลิมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันนกกongหัวจุกในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และบางส่วนของจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1- กลุ่มผู้เลี้ยงนกกongหัวจุก โดยเฉพาะเพื่อการแข่งขัน
- 2- กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงนกกongหัวจุก ทั้งผู้เลี้ยงและครอบครัว
- 3- กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าที่ตำรวจ
- 4- กลุ่มผู้รู้ในพื้นที่ เช่น นักวิชาการมุสลิม อิหม่าม โต๊ะครู และดาโต๊ะยุติธรรม

1.3.2 วิธีการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยค้างนี้ได้ดำเนินการค้างนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพนันพื้นบ้านนกกongหัวจุกและผลกระทบต่อชุมชนมุสลิม
2. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม
3. สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
5. รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำกับข้อมูล
6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
7. จัดทำรายงานวิจัยฉบับร่างและปรับปรุงแก้ไข
8. จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิจัยในค้างนี้คณะวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และแบบสังเกต โดยมีรายละเอียดในการสร้างค้างนี้

แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้
2. นำข้อมูลต่างๆที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา การสร้างแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบสัมภาษณ์
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วลงเก็บข้อมูล

แบบสังเกต

1. นำข้อมูลต่างๆที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา การสร้างแบบสังเกต
2. นำแบบสังเกตไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วลงเก็บข้อมูล

1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์และการสรุปผลที่ได้จากการศึกษา เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย แล้วทำการแยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา

1.4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

4.1 ได้ทราบประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการเลี้ยงและแข่งขันนกกรงหัวจุก ในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

4.2 ได้ทราบพฤติกรรมและรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ว่าเป็นรูปแบบของการพนันหรือไม่

4.3 ได้ทราบผลกระทบที่เกิดจากการเลี้ยงและการแข่งขันนกกรงหัวจุก แล้วนำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและเยียวยาผลกระทบที่เกิดต่อสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

พนันพื้นบ้าน หมายถึง พนันที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของคนภายในชุมชน เช่น การละเล่น หรือการแข่งขัน ที่มีการต่อรอง การเสี่ยงทาย หรือการเสี่ยงโชค เป็นต้น

กีฬาพื้นบ้าน หมายถึง กีฬาดั้งเดิมของท้องถิ่นนั้น เล่นกันเฉพาะท้องถิ่น มีรูปแบบวิธีการเล่นที่เรียบง่ายตามแบบวิถีชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ทรงคุณค่า

การแข่งขันนกกางเขนหัวจุก หมายถึง การนำนกกางเขนหัวจุกหลายตัวมาประชันเสียงร้องกัน เพื่อหาผู้ชนะ โดยผู้แข่งหรือเจ้าของนกต้องจ่ายค่าโยนก หรือค่าเสา หรือค่าสนามแข่ง ซึ่งเป็นกติกาหรือธรรมเนียมปฏิบัติก่อนลงแข่งขันล่ำรางวัล

ค่าเสา หมายถึง เงินที่ผู้จัดการแข่งขันกำหนดให้ผู้ที่ต้องการแข่งจ่ายก่อนแข่งขัน หรือโยนก ซึ่งค่าเสาจะสูงขึ้นตามระดับของรางวัลที่จะได้มา เริ่มตั้งแต่หลักร้อย หลักพัน จนถึงหลักหมื่น

การพนัน หมายถึง การเล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไหวพริบ และฝีมือ รวมทั้งโชคด้วย การเล่นเช่นนั้นเรียกว่าการพนัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) หรือ การพนัน (Gambling) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิดเบี้ยด เป็นต้น (บ้านจอมยุทธ ,2557)

การพนันในอิสลาม หมายถึง การเล่นหรือการลงทุนเพื่อให้ได้เงินหรือสิ่งอื่นด้วยการเสี่ยงโชคหรือด้วยฝีมือ ซึ่งสิ่งที่เป็นรางวัลนั้นมาจากการร่วมลงทุนของผู้เล่นหรือผู้เสี่ยงทุกคน ดังกล่าวนั้นถือว่าเป็นการลงทุนเพื่อการพนัน หรืออีกความหมายหนึ่งคือการเล่นทุกชนิด ที่มีจุดประสงค์เพื่อได้เงินหรือสิ่งอื่นใดมาด้วยการเสี่ยงโชค โดยการทำนายหรือคาดเดาผลที่เกิดขึ้นในอนาคต เช่น การพนันในการแข่งขัน การพนันโดยการทำนายผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในประเทศไทย การแข่งขันนกกรงหัวจุก การแข่งขันและการพนันในหลักการอิสลาม สูดทำด้วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในประเด็นต่างๆข้างต้นผู้วิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.ประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุก

นกกรงหัวจุก หรือนกปรอดหัวโขน นกปรอดหัวจุก เป็นนกที่อยู่ในวงศ์นกปรอด ซึ่งอยู่ด้วยกันทั้งหมด 109 ชนิด สำหรับในประเทศไทยพบได้ 36 ชนิด เป็นนกขนาดเล็ก ขนาดโตเต็มที่ได้ประมาณ 20 เซนติเมตร มีสีส้มสวยงามและเสียงร้องไพเราะที่แก้มและคอจนถึงหน้าอกจะมีสีขาว และมีสีแดงเป็นเส้นอยู่ข้างหูลงมา หัวเป็นเหมือนหน่อตั้งอยู่บนหัวสูงขึ้นไปเหมือนหัวโขน(st นกกรงหัวจุก.มปป) หรือหัวจุกอันเป็นที่มาของชื่อนกกรงหัวจุก นอกจากนี้จะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันในแต่ละภาคและโอกาสดังนี้

- 1.ชื่อเรียกเป็นทางการว่า "นกปรอดหัวโขนเคราแดง"
- 2.ชื่อเรียกในทางภาคเหนือว่า "นกพิชหลิว"
- 3.ชื่อเรียกในทางภาคกลางว่า "นกปรอดหัวโขน" หรือ "นกปรอดหัวจุก"
- 4.ชื่อเรียกในทางภาคใต้ว่า "นกกรงหัวจุก"
- 5.ชื่อเรียกเป็นภาษามลายูท้องถิ่นว่า "บุรงวอเบาะยาโม" ของชาวมุสลิม *
- 6.ชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักกันทุกภาคว่า "นกกรงหัวจุก"(phuket532bird, 2014)

ถิ่นอาศัยของนกกรงหัวจุกจะอยู่ในแถบประเทศที่มีอากาศร้อนชื้น ในทวีปเอเชียพบได้ในประเทศจีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย เวียดนาม กัมพูชา ลาว ส่วนใหญ่ จะพบนกชนิดนี้ได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

จากการศึกษาด้านนกกรงหัวจุก พบว่า ชนชาติแรกที่น่านกกรงหัวจุกมาเลี้ยงคือชาวจีน เมื่อประมาณ พ.ศ.2410 คนจีนได้นำนกกรงหัวจุกมาเลี้ยงแทนนกโรบินที่คนจีนส่วนใหญ่นิยมนำมาใส่กรงพาเดินไปตามถนนหรือนั่งร้านกาแฟ หรือไปหาเพื่อนๆ ที่รู้ใจและเลี้ยงนกเหมือนกัน และนกโรบินมักจะเป็นนกที่ตกใจง่ายและตื่นคน บางครั้งตกใจมากจนถึงขั้นช็อกตายคากรง ชาวจีนได้นำนกกรงหัวจุกใส่ในกรงไม้สีเหลี่ยมขนาดเล็กเวลาไปเที่ยวที่ไหนก็จะหิ้วกรงนกนี้ติดมือไปเที่ยวด้วยไม่ว่าจะนั่งที่ร้านกาแฟหรือนั่งคุยกับใครก็จะหิ้วไปด้วยเพราะชอบสีส้มที่สวยงามและ

* ชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะเรียกนกกรงหัวจุกอีกชื่อว่า บุรงญาเน๊ะ

เสียงร้องที่ไพเราะดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ชาวจีนพากันมาเลี้ยงนกกรงหัวจุกกันอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา(siriwutsotomad,2012)

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกมีจุดประสงค์แตกต่างกันในแต่ละคนที่หลงใหลในนกกรงหัวจุก ก็จะมีรักและชื่นชมในองค์ประกอบของนกกรงหัวจุก บ้างก็ชอบความสวยงามสดงดงามในรูปร่าง สีขน และลีลา เนื่องจากนกกรงหัวจุกเป็นนกที่มีขนาดเล็ก รูปร่างปราดเปรียว สีขนสวยงาม บางคนชอบที่สำนวนเพลงร้อง ถ้าจะฟังกันอย่างพิถีพิถันจะพบว่าแต่ละครั้งที่นกกรงออกมา มักจะไม่ซ้ำกัน มีการหมุนเวียนเปลี่ยนไป ทำให้ฟังแล้วไม่เบื่อ ยิ่งถ้าเลี้ยงนกในกรงที่ทำขึ้นอย่างมีศิลปะ แล้วนกกระโดดโลดเต้นไปตามลีลาที่เป็นธรรมชาติ ก็ยิ่งเพลิดเพลิน เป็นการสร้างความประทับใจและสบายใจให้กับเจ้าของนกเป็นอันมาก

ผู้เลี้ยงบางคนบอกว่าการเลี้ยงนกกรงหัวจุกได้พักผ่อนหย่อนใจ หลังจากตรากตรำทำงานกันทั้งวัน หรือในวันหยุดสุดสัปดาห์เป็นโอกาสที่จะได้พบปะเพื่อนฝูงที่มีรสนิยมชอบในสิ่งเดียวกัน เป็นการผ่อนคลายความเครียดที่ดีอีกวิธีหนึ่ง ยิ่งถ้ามีการแข่งขันแล้วนกของเราได้รับรางวัลด้วย ก็จะทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ รวมทั้งผู้คนในครอบครัวด้วย เป็นโอกาสที่สมาชิกของครอบครัวจะมีกิจกรรมร่วมกัน เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ทำให้เด็กๆ ห่างไกลจากสิ่งเสพติด อีกทั้งยังช่วยกันอนุรักษ์นกกรงหัวจุก หากสามารถเพาะพันธุ์นกกรงหัวจุกได้สำเร็จ และทำการขยายพันธุ์ให้มากขึ้นก็จะเป็นการอนุรักษ์นกชนิดนี้ให้อยู่ต่อไปชั่วลูกหลาน อันเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

ข้อมูลจากสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคใต้ (2556) ระบุว่า การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในภาคใต้มีรูปแบบการเลี้ยงอยู่ 4 รูปแบบด้วยกันคือ

- 1) เลี้ยงไว้ดูเล่นหรือเพื่อความเพลิดเพลิน
- 2) เลี้ยงเพื่อการแข่งขัน
- 3) เลี้ยงเพื่อขายและแข่ง
- 4) เลี้ยงเพื่อการค้าขายหรือเป็นธุรกิจ

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุก ได้ข้อมูลว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการเลี้ยงนกกรงหัวจุก และเป็นเหตุผลที่คนในพื้นที่ภาคใต้นิยมนำมาเลี้ยงทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลหลายประการ สรุปได้ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ทำให้ผู้เลี้ยงมีใจรักสัตว์และรักธรรมชาติ
2. นกกรงหัวจุก ดูแล้วสวยงาม มีลักษณะท่าทาง ลีลา น่าเสียง ทำให้ฟังแล้วเพลิดเพลิน เป็นการพักผ่อนและคลายเครียดอย่างหนึ่ง
3. ผู้เลี้ยงบางคนมีความเชื่อว่า เลี้ยงแล้วจะนำโชคลาภมาให้ ทำให้การทำมาหากินเกิดความคล่องตัวดี

4. เลี้ยงขายและเป็นอาชีพ
5. ทำให้เกิดการประกวดแข่งขันประชันเสียง และเป็นประเพณี
6. ทำให้เกิดการรวมตัวเป็นชมรมในทุกระดับ

2.2. การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในประเทศไทย

ในสังคมไทยมีการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิด ทั้งสัตว์สำหรับเชิงธุรกิจและสัตว์ที่เลี้ยงในบ้านเพื่อเป็นเพื่อนเล่น ผู้คนจำนวนมากสรรหาสัตว์เลี้ยงในประเภทที่ตนชอบมาเลี้ยงไว้เป็นเพื่อนคู่ใจเสมอ จนสัตว์เลี้ยงกลายเป็นที่นิยมของคนทุกชนชั้น เช่นเดียวกันการเลี้ยงนก มีการเลี้ยงไว้เพื่อความสวยงามและการแข่งขันซึ่งในการแข่งขันนั้นก็มียุทธวิธีหลายรูปแบบ เช่น การบินแข่งกันสำหรับนกพิราบ การขับร้องของเสียงไพเราะ นกเขาใหญ่ นกเขาขาว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นกปรอดหัวโขนหรือนกกรงหัวจุกที่กำลังเป็นที่นิยมของคนเลี้ยงนกทั้งรุ่นเก๋ารุ่นใหม่ในปัจจุบัน นกกรงหัวจุกนั้นเป็นนกที่แปลกและสวย ฉลาด เรียนรู้ได้รวดเร็ว และฝึกง่าย คนจึงหันมาให้ความสนใจ และเลี้ยงกันแพร่หลายมากขึ้น (จริฎาภรณ์ ช่วยเรือง และชนิชา ปิยชัยนัต 2555)

ในประเทศไทยเริ่มนิยมเลี้ยงประมาณ พ.ศ. 2504 จุดเริ่มต้นของการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในประเทศไทย เกิดจากชาวจีนที่เข้ามาทำการค้าขาย กับประชาชนชาวมุสลิมในตอนใต้ของประเทศไทย นานกษัตริย์ติดมาทางเรือสำเภา และได้ทำการ แนะนำวิธีการการเลี้ยง ดูแล รวมถึงเรื่องอุปนิสัยของนก เพลงร้องของนก และถ่ายทอดรายละเอียดอื่น ๆ ของนกชนิดนี้ให้แก่ชาวมุสลิมที่มีพื้นฐานการเลี้ยงนกเพื่อฟังเสียงร้องเช่นกัน (นกเขาขาว) จนชาวมุสลิมบางกลุ่มหันมาเริ่มเลี้ยงนกกรงหัวจุก และเมื่อข่าวการเลี้ยงนกกรงหัวจุกของชาวมุสลิม แพร่หลายออกไป ประชาชนทั่วไปทางภาคใต้จึงเริ่มเลี้ยงนกกรงหัวจุกเพื่อฟังเสียงร้องมากขึ้น และจากที่เลี้ยงเพื่อฟังเสียงร้องได้พัฒนาเป็นเลี้ยงเพื่อทำการแข่งขันโดยมีการจัดประกวดประชันเสียงนกกรงหัวจุกขึ้นในภาคใต้และได้ขยายมาสู่กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2524 โดยกลุ่มคนทางภาคใต้ นำการแข่งขันมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก ซึ่งทำการจัดการแข่งขันขึ้นในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกที่ตลาดนัด สวนจตุจักร (ศูนย์ข้อมูลกลางวัฒนธรรมกระทรวง วัฒนธรรม, 2554; เอกชัย พฤกษ์อำไพ, 2546) ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมากระแสความนิยมแข่งขันประชันเสียง ของนกกรงหัวจุกได้ขยายตัวกว้างขึ้น

การที่นกกรงหัวจุกเป็นนกที่มีเสียงร้อง ไพเราะน่าฟัง และนิยมนำมาแข่งขันประชันเสียง และประชาชนโดยเฉพาะประชาชนทางภาคใต้นิยม เลี้ยงไว้เพื่อฟังเสียงร้องรวมถึงทำการแข่งขัน ส่งผลให้มีการดักจับนกเพศผู้จากธรรมชาติไปเลี้ยงเพื่อสนองความต้องการของบรรดาผู้เลี้ยงที่นิยมทำการ แข่งขันเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งพื้นที่ภาคใต้ ของประเทศไทยแทบไม่พบเห็นนกชนิดนี้ตามธรรมชาติ ทั้งยังทำให้เกิดความไม่สมดุลกันระหว่าง นกเพศผู้และนกเพศเมียในธรรมชาติเป็นอย่างมาก ส่งผลให้พบเห็นนกกรงหัวจุกในธรรมชาติน้อยลง อันเนื่องมาจากขาดนกเพศผู้ใน

การผสมพันธุ์ ซึ่งใน ภาคอื่น ๆ ของประเทศต่างประสบกับปัญหาอย่างภาคใต้เช่นกันเพียงแต่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า

ระยะเวลาผ่านไปเพียงแค่ 12 ปีของการ มีผู้เลี้ยงนกชนิดนี้อย่างแพร่หลาย ทำให้การแพร่ขยายประชากรนกกรงหัวจุกตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อ การสูญพันธุ์ ส่งผลให้หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบต่อการอนุรักษ์สัตว์ป่าได้ทำการยกระดับโดย เปลี่ยนสถานะให้นกกรงหัวจุกหรือชื่อเรียกเป็นทางการว่านกปรอดหัวโขนเคราแดง ซึ่งมีได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พ.ศ. 2503 เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง (ราชกิจจานุเบกษา, 2535) เพื่อป้องกันการล่าหรือการค้า มุ่งหวังให้นกกรงหัวจุกขยายพันธุ์ เพิ่มประชากรในธรรมชาติ พร้อมกับการดำเนินงานของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้องได้ทำการอบรมเพิ่มความรู้ของเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติงานเพื่อยกระดับความเข้มข้นในการตรวจค้นการลักลอบขนส่งนกผิดกฎหมายหรือนกในธรรมชาติ

อย่างไรก็ตามการลักลอบขนส่งนกผิดกฎหมายยังคงปรากฏหลักฐาน เชิงประจักษ์จากรายงานสรุปผลคดีการกระทำผิด ด้านสัตว์ป่าที่ระบุว่า มีการจับกุมผู้ลักลอบขนย้ายนกกรงหัวจุกผ่านทางหลวงและถูกจับกุมได้ ตามด่านตรวจพาหนะของสถานีตำรวจภูธรจำนวน บ่อยครั้ง (สีฟ้าละออง, 2554)

ชาวหัวหน้าชุดปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้สนธิกำลังกับเจ้าหน้าที่ กรมอุทยานทำการตรวจสอบการเลี้ยงและ ครอบครองสัตว์ป่าพบนกกรงหัวจุกจำนวนหนึ่งของเจ้าของบ้านในจังหวัดสมุทรปราการ ไม่มีใบอนุญาต ครอบครอง (ไอเอ็นเอ็น, 2556) ซึ่งเป็นผลมาจากการลักลอบขนย้าย ซึ่งเรื่องการเลี้ยงนกชนิดนี้แท้จริงในทางปฏิบัติกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ประชาชน ผู้นิยมเลี้ยงยื่นคำร้องเพื่อขอใบอนุญาตครอบครอง หรือขออนุญาตเพาะพันธุ์ต่อกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช เพื่อให้การเลี้ยงเป็นไปโดยชอบตามกฎหมาย (ส่วนคุ้มครองสัตว์ป่า สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า, 2555)

ในปัจจุบันนกกรงหัวจุกเป็นสัตว์ที่มีรายชื่ออยู่ในพระราชบัญญัติสัตว์สงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่า พุทธศักราช 2535 เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง แต่มีความพยายามของผู้ที่นิยมเลี้ยงผลักดันให้เป็นสัตว์ที่เลี้ยงได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งประเด็นนี้มีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและคัดค้าน จากแนวคิดในการเลี้ยงนกกรงหัวจุกที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้เลี้ยงที่มีพฤติกรรมและเป้าหมายการเลี้ยงนกที่แตกต่างกันออกไป (จริญภรณ์ ช่วยเรือง และชนิชา ปิยชัยนัต, 2555)

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกจะมีอยู่ทุกกลุ่มชน จึงได้รวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นชมรมประจำหมู่บ้าน จะมีร้านค้าเป็นแหล่งศูนย์รวมในการพบปะกลุ่มสมาชิก ภายในร้านจะมีการบริการซื้อขายนกกรงนก ฝาคัดลมกรง ยาบำรุง อาหารนก และสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ ร้านสภากาแฟ นอกจากนั้น ภายใน

ร้านจะเป็นแหล่งรวมนกจากสมาชิกและผู้ที่สนใจมาฝากขายให้กับลูกค้าที่แสวงหานกสายพันธุ์ดี ๆ เพื่อจะนำไปเลี้ยงต่อในการแข่งขัน (สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น , 2557)

2.3 การแข่งขันนกกรงหัวจุก

การแข่งขันนกกรงหัวจุกมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับตำบลเป็นสนามขนาดเล็ก ระดับอำเภอ เป็นสนามขนาดกลาง และระดับจังหวัดหรือระดับอาเซียนซึ่งเป็นสนามขนาดใหญ่ หากแต่ทุกขนาดสนามจะมีสิ่งเหมือนกันคืออุปกรณ์สนามสำหรับการแข่งขันนกกรงหัวจุก ที่เป็นราวเหล็กซึ่งทำจากเหล็กแป๊บขนาด 1 นิ้ว นำมาประกอบเป็นราวสูง 2.6 เมตร กว้าง 1.8 เมตร ยาว 2.4 เมตร ความยาวแต่ละช่วงแขวนนกได้ 3 กรง แต่ละกรงห่างกัน 80 เซนติเมตร ทั้งหมดใน 1 ล็อค สามารถแขวนนกได้ 9 ตัว คือ 3 แถว ใน 1 ล็อค และเพื่อป้องกันความวุ่นวายในระหว่างการเชียร์นกของแต่ละคน ก็จะมีเชือกแนวกั้นห่างจากราวนก 3.5 เมตร ในการแข่งขันแต่ละครั้ง กรรมการจะทำเบอร์ล็อคและเบอร์นกเอาไว้ ทำให้ง่ายเวลาให้คะแนน นอกจากนี้สนามการแข่งขันมักจะจัดในที่โล่งเพื่อให้กว้างพอสำหรับเชียร์นกและพอสำหรับจอดรถ (เอกชัย พฤษอำไพ, 2546)

ราวแขวนกรงนกเข้าประกวดแข่งขัน จะเป็นแป๊บเหล็กที่เป็นแป๊บน้ำประปา หรือเหล็กอย่างอื่นๆ ก็ได้ แต่ที่นิยมเป็นแป๊บประปา มีขนาด 1 นิ้ว ทั้งขาตั้งและราวแขวนกรงนก ซึ่งมี 2 แบบ คือ แบบที่ 1 แบบแขวนกรงนกได้ 3 กรง ใช้แป๊บเหล็กติดที่ราว แต่ละช่วงห่างกันประมาณ 80 เซนติเมตร ความสูงของเสาประมาณ 250 เซนติเมตร และแบบที่ 2 แบบแขวนกรงนกได้ 4 กรง ใช้แป๊บเหล็กประปายาวประมาณ 320 เซนติเมตร มาทำราวแขวนกรงนก โดยยึดหัวเหล็กติดที่ราว จำนวน 4 หัว ความสูงของเสาประมาณ 250 เซนติเมตร จากนั้นให้นำเสาเหล็กและราวเหล็กแขวนกรงนกมาประกอบกันเป็นโครงสร้าง เหมือนตาหมากรุก และแบ่งเป็นล็อคๆ สำหรับไว้แขวนนกและกรงนกที่ส่งเข้าประกวด

ส่วนของรางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดแข่งขัน มีหลายรายการ รายการขนาดใหญ่ จะเป็นถ้วยพระราชทานของพระบรมวงศานุวงศ์ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี นักการเมือง ผู้ว่าราชการจังหวัด รายการระดับรอง รางวัลจะเป็นถ้วยทอง เครื่องไฟฟ้า รถจักรยาน กรงนก และอื่นๆ และรายการขนาดเล็ก เป็นการประกวดในหมู่บ้าน ตำบล รางวัลจะเป็นรถจักรยาน ผ้าห่ม เครื่องแกว กรงนก และอื่นๆ

นอกจากนี้ ยังมีรางวัลสำหรับผู้ส่งนกกรงหัวจุกอีกต่างหาก ซึ่งเป็นสิ่งของรางวัลเล็กๆ น้อยๆ การให้รางวัลวิธีนี้ กรรมการจะทำการเป็นฉลากเบอร์กรงนกทุกกรงที่ส่งเข้าประกวด แล้วกรรมการก็จะจับฉลากขึ้นมา ถ้าตรงกับเบอร์กรงนกของผู้ส่งเข้าประกวดคนใด คนนั้นก็ได้รับรางวัล สำหรับสิ่งของรางวัลจะมีจำนวนเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับคณะกรรมการจัดการประกวดว่าจะมีสักกี่รางวัล บางรายการมีของรางวัลมากมาย บางรายการมีสิ่งของรางวัลพอประมาณ

ส่วนค่าสมัครในการส่งนกเข้าประกวดแข่งขัน มีหลายระดับเช่นกัน สุนัขเล็ก มีค่าสมัคร 30-60 บาท/นก 1 ตัว สุนัขกลาง มีค่าสมัคร 100 บาท/นก 1 ตัว ส่วนสุนัขใหญ่ มีค่าสมัคร 200-300/นก 1 ตัว

2.3.1 รูปแบบการแข่งขัน

การแข่งขันนกกรงหัวจุกที่นิยมแข่งขันในปัจจุบันเป็นการแข่งขันแบบ 4 ยก การแข่งขันแบบนี้ถือกำเนิดมาจากชายแดนไทย-มาเลเซียก่อนจะเริ่มเป็นที่นิยมแข่งกันมาในภาคใต้ตอนล่าง และแพร่กระจายออกไปเรื่อยๆจนเป็นที่รู้จักทั่วไป การแข่งขันนกกรงหัวจุกประเภทนี้นิยมแข่งกันออกเป็น 5 ยกให้ยกที่ 1-4 ในการคัดเลือนกออกและในยกที่ 5 คือยกสุดท้ายเป็นช่วงเวลาในการชิงความเป็นหนึ่งในสนามแข่ง กรรมการที่ใช้ในการแข่งขันจะใช้ทั้งหมด 4 คนโดยจะมีการจัดแบ่งหน้าที่กันโดย 2 คนจะทำหน้าที่ดูว่านกตัวไหนร้องหรือไมร้องบ้าง อีกหนึ่งคนจะให้คะแนนนกที่ร้อง โดยถ้านกร้อง 3 พยางค์ขึ้นไปจะได้ 5 คะแนนส่วนตัวที่ไม่ร้องได้ 4 คะแนน ในสนามหนึ่งจะแบ่งลิ้อออกเป็น 2 ลิ้อ กรรมการจะมี 2 ชุดเริ่มเดินวนจากซ้ายสุดและขวาสุดเข้าหากัน เมื่อให้คะแนนในลิ้อของตนเสร็จก็จะเปลี่ยนไปให้คะแนนในลิ้อถัดไปกรรมการแต่ละท่านจะใช้เวลาเพียง 1 นาทีในการให้คะแนนนกในลิ้อของตนเมื่อครบ 1 นาทีจะมีสัญญาณนกหวีดดังขึ้น การให้คะแนนวิธีนี้ได้รับการยกย่องว่ามีมาตรฐาน ส่วนหลักการให้คะแนนก็มีดังต่อไปนี้(เอกชัย พฤษอำไพ, 2546 และ บังเก๊ะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558)

1. นกที่ร้องสามพยางค์ขึ้นไปให้ 5 คะแนนส่วนนกที่ไม่ร้องหรือร้องไม่ถึง 3 พยางค์ให้ 4 คะแนน
2. นกที่จิกกรรมการจะให้ 6 คะแนน
3. ลีลาดีรูปร่างดีไม่มีคะแนนให้

เมื่อกรรมการแต่ละท่านให้คะแนนนกครบหมดทุกตัวแล้ว ก็จะติดผลคะแนนบนบอร์ดให้เจ้าของนกทราบ นกตัวใดได้ไม่ถึง 20 คะแนนถือว่าตกรอบไปตามระเบียบ ในรอบชิงชนะเลิศ กรรมการแต่ละคนจะดูเฉพาะนก 2 ตัวตรงหน้าของตัวเองเท่านั้นโดยใช้เวลา 1 นาทีเท่าเดิม ในการพิจารณาให้คะแนนเสียงร้อง จะนับดอกโดยหนึ่งดอกจะนับตั้งแต่ 3 พยางค์ขึ้นไป เมื่อสิ้นสุดจะมีเสียงนกหวีดดังขึ้นเหมือนเดิมจนกระทั่งสิ้นสุดการให้คะแนนแต่ละท่าน พร้อมๆกันในการสรุปคะแนนรอบชิงกรรมการจะนิยมนับดอกว่าตัวใดจะได้คะแนนเยอะกว่าหรือว่าตัวใดจิกต่อหน้ากรรมการก็จะตัดสินให้นกตัวนั้นชนะไปเลย แต่ก็มีกรณีนับดอกไปจนกว่าจะหมดเวลา เพื่อไม่ให้เกิดการเสมอกันในกรณีที่มันจิกใส่หน้ากรรมการมากกว่า 1 ตัว (เอกชัย พฤษอำไพ, 2546 และ บังเก๊ะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558)

กรรมการจะตัดสินโดยการนับดอกไม้เข้าไปด้วย ซึ่งการแข่งขันแบบ 4 ยก นี้จะไม่ค่อยเน้นในเรื่องของความสวยงามแต่จะเน้นไปในการลงน้ำเสียงเพลงร้อง มากกว่า นอกจากนี้ยังมีการประกวดประชันหรือโชว์วงด้วย ว่ารูปทรงของกรงนกที่นำมาเข้าประกวดสวยงามมีลวดลาย หรือมีรูปร่างที่แปลกตา และมีราคาแพงอย่างไร โดยนกกรงหัวจุกที่มีสุขภาพดีก็จะร้องได้ทั้งวัน ยกเว้นนกที่ป่วย แต่การจะร้องได้เป็นเพลงสั้นหรือยาวได้อย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน อาทิ การฝึกสอน และอารมณ์ของนก นกกรงหัวจุกตัวผู้จะร้องได้เป็นเพลงยาวๆ นกกรงหัวจุกตัวเมียจะร้องได้ไม่เป็นเพลง ร้องได้เป็นคำสั้นๆ ในเวลาที่นกกรงหัวจุกร้อง จะมีลักษณะดังนี้คือ ปากจะอ้าเต็มที่ ขนคอสีขาวจะพองออกมาดูสวยงาม ขาที่จับคอนเกาะจะเหยียดลำตัวจะตั้ง หางจะสั่นและกระดกเข้าหาคอนที่เกาะ เหล่านี้เป็นต้น(สำนักสัตวศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ 9)

ระยะเวลาที่ส่งนกเข้าประกวดจะเริ่มเวลา 07.30 – 9.30 น. เริ่มการตัดสินการประกวดแข่งขันเวลา 10.00 น. จนถึงบ่ายโมงขึ้นไป ขึ้นอยู่กับจำนวนนกที่ส่งเข้าประกวด กรรมการจับเวลาการแข่งขัน จะมีอุปกรณ์ ดังนี้คือ ถังใส่น้ำ เป็นถังพลาสติกขนาดกลาง ใส่น้ำค่อนข้าง กะลามาพรวัวเจาะรูที่ก้น และนกหวีดเป่าบอกเวลา (เอกชัย พฤกษ์อำไพ, 2546 และ บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558)

ส่วนการจับเวลากรรมการจับเวลาจะเป่านกหวีดเสียงดังปัดๆๆๆ 4-5 ครั้ง แสดงว่าให้กรรมการตัดสินเตรียมตัว จากนั้นก็นำกะลามาพรวัวที่เจาะรูใส่ในถังน้ำ น้ำก็จะเข้าในรูกะลาจนเต็มกะลามจมน้ำ ใช้เวลา 15 วินาที ก็ถือว่าเป็น 1 ยก เมื่อหมดยก กรรมการจับเวลาก็จะเป่านกหวีดปัดยาวๆ ทำเช่นนี้ไปจนครบ 4 ยก เหมือนกับจับเวลาในการแข่งขันชนไก่

ส่วนกติกาการตัดสิน 4 ยก 3 ดอก มีคะแนนเต็ม 12 คะแนน หมายถึง แข่งขัน 4 ครั้ง หรือ 4 ยก ๆ ละ 45 วินาที 3 ดอก หมายถึงในแต่ละยก นกกรงหัวจุกต้องร้องตั้งแต่ 3 คำหรือ 3 พยางค์ขึ้นไป หรือที่เรียกว่า ร้องเป็นเพลง ถึง 3 ครั้งขึ้นไป ตัวอย่าง ถ้าร้องว่า ฟิก-เพี้ยว อย่างเดียวถือว่าร้องไม่เป็นเพลง ไม่ได้คะแนน ถ้าร้องฟิก-เพี้ยว แล้วมีเสียงสร้อยตามเป็นคำที่ 3 ถึงคำที่ 7 ถือว่าร้องเป็นเพลงและได้คะแนน การให้คะแนนในใบบันทึกคะแนนจะให้คะแนนเป็นลือคๆ ซึ่งการให้คะแนนมีดังนี้ (เอกชัย พฤกษ์อำไพ, 2546 และ บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558) คือ

- 1 ใน 1 ยก ถ้านกกรงหัวจุกไม่ร้องได้แต่กระโดดไปมา ก็ถือว่าได้คะแนนศูนย์
- 2 ใน 1 ยก ถ้านกกรงหัวจุกร้องได้แต่ ฟิก-เพี้ยว หรือได้ 2 คำตลอดจนหมดยก ก็ถือว่าได้คะแนนศูนย์
- 3 ใน 1 ยก ถ้านกกรงหัวจุกร้องได้ ฟิก-เพี้ยว และมีสร้อยตามเป็นคำที่ 3 ขึ้นไป ก็ถือว่าร้องเป็นเพลง ดังนั้นใน 1 ยก ถ้านกร้องได้เป็นเพลง 1 ครั้ง ก็ถือว่าได้คะแนน 1 คะแนน หรือ 1 ดอก

4 ใน 1 ยก ถ้านกกรงหัวจุกร้องได้เป็นเพลง 2 ครั้ง ก็ถือว่าได้ 2 คะแนน หรือ 2 ดอก

5 ใน 1 ยก ถ้านกกรงหัวจุกร้องได้เป็นเพลง 3 ครั้งขึ้นไป ก็ถือว่าได้ 3 คะแนน หรือ 3 ดอก
ซึ่งเป็นคะแนนเต็ม คือ 12 คะแนน

กรรมการตัดสิน ใช้ชุดละ 2 คน ให้กรรมการ 1 คน จะเป็นผู้บอกสัญญาณว่านกกรงหัวจุกกรงไหนร้องหรือไม่ โดยทำมือกางออกมาแล้วทำมือสั้นๆ กรรมการอีก 1 คน จะดูว่านกกรงหัวจุกกรงไหนเบอร์ไหนร้องหรือไม่ร้อง ถ้านกกรงหัวจุกร้องเป็นเพลง ก็จะยกนิ้ว 1 นิ้ว แสดงว่านก ร้อง 1 ดอก ยก 2 นิ้ว ก็ 2 ดอก ยก 3 นิ้ว 3 ดอก ก็แสดงว่าในยกนั้นได้คะแนนเต็ม ให้ตามหลักเกณฑ์ ถ้ามีผู้ส่งนกเข้าประกวดแข่งขันมาก ก็เพิ่มกรรมการตัดสิน กรรมการตัดสินต้องฟังเสียงนกหวีดของกรรมการจับเวลาด้วย

การตัดสิน จะแบ่งเป็นล๊อค ๆ ละ 4 ตัว หรือ 4 กรง แต่เวลาฟังเสียงนกกรงหัวจุกร้องใน 1 ยก จะให้คะแนนครั้งละ 2 ตัว หรือ 2 กรง รวม 4 ยก หรือ 4 ครั้ง ดังนั้นนกกรงหัวจุกแต่ละตัวจะต้องให้คะแนน 4 ครั้ง สำหรับกรณีที่เหลือนกล๊อคสุดท้าย 3 ตัว บางที่กรรมการตัดสินก็จะตัดสิน 3 ตัว หรือ 3 กรงเลย เพราะว่ามีเวลาน้อย

การรวมคะแนนในแต่ละยกจะมีกรรมการไปรับใบบันทึกคะแนนจากกรรมการตัดสินแล้ว มาส่งให้คณะกรรมการรวมคะแนน กรรมการรวมคะแนนก็จะนำไปบันทึกคะแนนมาลงไว้ในบอร์ดหรือป้ายใหญ่ ซึ่งเป็นบอร์ดกรงนกแต่ละกรงว่าแต่ละยกแต่ละตัวได้คะแนนเท่าไร เมื่อครบ 4 ยก กรรมการก็รวมคะแนนว่า นกเบอร์ไหนกรงไหนได้คะแนน 12 คะแนน หรือ 12 ดอก ถือว่าได้คะแนนเต็ม ให้กรรมการรวมคะแนน คัดเบอร์นกที่ได้คะแนนเต็มไปให้กรรมการตัดสิน แยกนกและกรงนกที่ได้คะแนนเต็ม มาตัดสินในรอบชิงชนะเลิศอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อการแข่งขันครบ 4 ยกแล้ว ก็จะหยุดพัก 5 นาที เพื่อให้เจ้าของนกที่เข้ารอบชิงชนะเลิศ ให้นำอาหารแก่นกกรงหัวจุกของตน เพราะนกเมื่ออยู่กลางแดดและร้อนประกอปร้องมาแล้ว ตั้ง 4 ยก ก็ต้องหิวน้ำ เพราะถ้านกขาดน้ำเสียงจะแหบ ก็เหมือนคนที่พูดมากๆ สำหรับการหยุดพักนี้ ก็เหมือนการแข่งขันไก่ชน เมื่อหมดยก ก็ต้องนำไก่มาให้กินน้ำ และเช็ดตัวไก่

ยกสุดท้ายเป็นยกตัดสินชิงชนะเลิศ กรรมการจับเวลา กรรมการตัดสิน ก็ทำเช่นเดียวกับการตัดสินครั้งแรก แล้วตัดสินออกมาเป็นครั้งสุดท้าย ตามเท่าที่มีรางวัลให้แก่ผู้ชนะการประกวด โดยกรรมการต้องตัดสินทีละตัว การประกวดแข่งขันประชันเสียงนกกรงหัวจุกนั้น ต้องใช้เวลานาน เพราะต้องตัดสินนกทุกตัวการตัดสินอาจจะมีกรณี ดังนี้(เอกชัย พฤษอำไพ,2546)

1) กรณีนกกรงหัวจุกชิงชนะเลิศกัน 5 ตัว เพราะมี 5 รางวัล ถ้านกกรงหัวจุกร้องเป็นเพลงตัดสินแล้วมีนกได้รางวัลที่ 1 และรางวัลที่ 2 ตัวที่ 3-5 ไม่ร้อง ก็สามารถจับฉลากได้คือจับฉลากรางวัลที่ 3 ที่ 4 และที่ 5

2) กรณีที่นกชิงชนะเลิศทุกตัวไม่ร้องเลย ก็ปล่อยต่อไปจนกว่านกจะร้องแล้วจึงตัดสิน

3) ถ้าในรอบชิงชนะเลิศฝนตก ก็ให้ใช้วิธีจับฉลากว่าเบอร์ไหน กรงไหนได้รางวัลที่ 1 ที่ 2 และที่ 3

สุดท้ายการมอบรางวัลให้แก่เจ้าของนกกรงหัวจุกที่ชนะการแข่งขัน หากเป็นการแข่งขันในระดับตำบลผู้จัดการแข่งขันจะเป็นผู้มอบเองเมื่อกรรมการได้ตัดสินเสร็จสิ้น ส่วนการแข่งขันในระดับอำเภอและจังหวัด การมอบรางวัลจะเป็นพิธีการ เริ่มจากให้กรรมการฝ่ายตัดสินนำผลการให้คะแนนให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ประกาศ ให้ผู้ชนะได้รับรางวัลไปพบกรรมการฝ่ายพิธีการที่เด่นที่อำนวยความสะดวก และให้นำผลการประกวดให้ฝ่ายพิธีการด้วย เพื่อจัดเตรียมรางวัล กรรมการฝ่ายพิธีการ ต้องจัดเจ้าหน้าที่นำรางวัลไปให้ประธานในพิธีแล้วประธานในพิธีก็มอบรางวัลให้เจ้าของนกที่ชนะการประกวดต่อไป เป็นการจบการประกวดแข่งขันประชันเสียงนกกรงหัวจุก (สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น ,2557เอกชัย พฤษอำไพ .2546 , บังโกะ บ่อน้ำส้ม และ เต๊ะแอ ,สัมภาษณ์ เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558)

2.4 การแข่งขันในอิสลาม

การแข่งขันเรียกในภาษาอาหรับว่า อัล-สิบาค (السِّبَاق) หรือ อัล-มุสาบะเกาะฮฺ (المُسَابَقَةُ) คือการที่บุคคลแข่งขันกับเพื่อน (คู่แข่ง) ในการขี่ม้าหรืออูฐ เป็นต้น การแข่งขันเป็นที่ยอมรับโดยมีหลักฐานจากอัล-สุนนะฮฺ และอัล-อิญมาอฺ และการแข่งขันได้รับการยกเว้นจาก 3 เรื่องอันเป็นที่ต้องห้าม คือ การพนัน การทรมานสัตว์ที่มีชีวิตเรื่องการกินและการได้สิ่งทดแทนและเดิมพันสำหรับบุคคลเพียงคนเดียว ในกรณีเมื่อผู้แข่งขันทั้ง 2 ฝ่ายได้ยื่นสิ่งทดแทนเอาไว้ (วางเดิมพัน) เพื่อให้ผู้ชนะเอาสิ่งทดแทนและเดิมพันนั้น

ประเภทของการแข่งขัน

การแข่งขัน (อัล-มุสาบะเกาะฮฺ) มี 2 ชนิด (อาลี เสือสมิง.2555) คือ

1. การแข่งขันโดยไม่มีสิ่งทดแทน (อัล-อิวัฏ) ถือเป็นสิ่งที่อนุมัติ (ญายิซ) โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขด้วยสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่แน่นอน เช่น การแข่งขันเดิน, แข่งเรือ, แข่งนก, แข่งล้อ, แข่งลา และแข่งช้าง เป็นต้น และอนุญาตให้แข่งขันมวยปล้ำและการยกก้อนหินเพื่อให้รู้ว่าผู้แข่งขันคนใดแข็งแรงกว่า หลักฐานการแข่งขันชนิดนี้ คือหะดิษรายงานโดยอะหฺมัด, อบูดาวูด, อัลซุฟีย, อัน-นะสาอียฺและท่านอื่น ๆ

ความว่า “ท่านศาสดา ﷺ ได้มีการวิ่งแข่ง กับภรรยาของท่าน คือท่าน

หญิงอาฮิซะฮฺ (ร.ฎ.) ซึ่งในครั้งแรกท่านนบี ﷺ ได้แพ้ให้กับท่านหญิง

อาฮิซะฮฺ (ร.ฎ.) และในครั้งที่ 2 ท่านนบี ﷺ ก็ชนะได้”

นอกนี้ยังปรากฏหลักฐานว่า

ท่านนบี (ﷺ) เคยแข่งมวยปล้ำกับรูกานะฮ์ (รายงานโดยอบูดาอูด)

และมีรายงานว่า

ท่านสลามะฮ์ อิบน์ อัล-อักวะฮ์ได้แข่งขันวิ่งกับชายชาวอันศอรต่อหน้า

ท่านนบี (ﷺ) และปรากฏว่าท่านสลามะฮ์ได้รับชัยชนะ (รายงานโดย

มุสลิมและอะหฺมัด)

จากหลักฐานที่กล่าวมาข้างต้นนักนิติศาสตร์อิสลามหรือ ฟุคอฮาอ์ ให้ใช้หลักการกียาสกับการแข่งขันในประเภทอื่น ๆ เทียบกับตัวบทหลักฐานที่กล่าวมาข้างต้น

2. การแข่งขันโดยมีสิ่งทดแทน (อัล-อิฎฏ) นักวิชาการส่วนใหญ่ (ญุมฮูร) มีความเห็นว่า ไม่อนุญาตให้แข่งขันโดยมีสิ่งทดแทนนอกเสียจากการยิงธนู อุฐูและม้า อันเป็นการฝึกในเรื่องการใช้อาวุธและการขี่สัตว์พาหนะที่ใช้ในสงคราม

จากประเภทการแข่งขันที่กล่าวมา นักนิติศาสตร์อิสลาม หรือนักวิชาการอิสลามได้กล่าวถึงรูปแบบการแข่งขันอนุมัติหรือไม่อนุมัติ พอจะสรุปได้ดังนี้

1. การที่ผู้แข่งขันทั้งสองฝ่ายลงเงินเพื่อทำการแข่งขัน ถือว่าอยู่ในรูปแบบการพนันที่สะสม เพราะทั้งสองฝ่ายอยู่ในระหว่างการมีได้มีเสีย

2. หากการแข่งขันมีการลงเงินรางวัลเพียงฝ่ายเดียว แล้วตกลงกันว่าหากอีกฝ่ายชนะก็จะได้รับเงินรางวัลนี้ไป ก็ถือว่าไม่สะสม ซึ่งรูปแบบนี้ไม่ค่อยจะมีนอกจากอีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะทดสอบฝีมือหรือชิงแข่งขันกระชับมิตรเท่านั้นเอง

3. การแข่งขันที่มีเจ้าภาพหรือบุคคลอื่นได้นำเสนอรางวัลแก่ทีมผู้แข่งขัน ถือว่าไม่สะสมแต่ประการใด

4. ส่วนเงินรางวัลที่เอามาจากค่าสมัครนั้น หากทีมผู้แข่งขันลงเงินค่าสมัครโดยรู้ว่าจะใช้เป็นเงินรางวัล ถือว่าไม่ได้เพราะอยู่ในความหมายของการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้นเช่นกัน

"ไม่อนุญาตให้รวบรวมทรัพย์สินของผู้แข่งขันทั้งหมด เพื่อนำมาให้แก่ทีม

ที่ชนะหรือให้แก่บรรดาทีมที่ชนะตามลำดับ" (พิตวาหมายเลขที่ 5529 :

7/03/2005)

ดังนั้น ถ้าหากมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดแข่งขัน ก็ให้พวกเขานำเงินอื่นที่ไม่ใช่เงินของผู้แข่งขันมาเป็นเงินรางวัล เพื่อไม่ให้อยู่ในรูปแบบการพนัน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่าการละเล่นหรือการแข่งขันทุกชนิดที่มีการพนันเข้าไปเกี่ยวข้องถือเป็นสิ่งต้องห้าม(حَرَام) การพนันในการละเล่น เช่น หมากรุก, การทอดลูกเต๋า, การเล่นเกมไฮโล, การเล่นเกม, การเล่นเกมปลา การพนันที่เกี่ยวข้องกับกีฬา เช่น มวยต่อสู้ การพนันฟุตบอล เป็นต้น นอกจากนี้การเล่นหอย ลอตเตอรี หรือสลากกินแบ่งรัฐบาล ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายถือเป็นสิ่งต้องห้าม เช่นกัน

การละเล่นและการแข่งขันบางประเภท เช่น การเล่นหมากรุก เพื่อฝึกสมองและ ปรักฎาณไหวพริบ การยิงธนู การขี่ม้า การวิ่งแข่ง เป็นต้น ถือเป็นสิ่งทีอนุมนัตติ (مُبَاحٌ) แต่มี เงื่อนไข 3 ประการดังนี้ (rofeekee kareemee ,2552) คือ

1. การละเล่นและการแข่งขันดังกล่าวต้องไม่เป็นเหตุทำให้เกิดความล่าช้าในการละหมาด จนเลยเวลาการละหมาดที่ถูกกำหนดไว้
2. ต้องไม่มีการพนันเข้าไปเกี่ยวข้อง
3. ผู้เล่นต้องรักษามารยาทและกติกาในระหว่างการเล่นหรือการแข่งขัน ไม่พุดจาหยาบ คาบ ไม่ด่าทอ เป็นต้น

หากขาดเงื่อนไขข้อหนึ่งข้อใดจาก 3 ประการนี้ นักวิชาการถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (حَرَامٌ) มุสลิมทุกคนต้องหลีกเลี่ยงและไม่ควรเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น ไม่เว้นแม้ว่าจะเป็นการแข่งขันนกรกรงหัว จุกตามความเข้าใจของผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ว่าไม่ใช่การพนันก็ตาม

2.4.1 การแข่งขันที่มีการวางเงินที่อิสลามอนุญาต

การแข่งขันที่มีการวางเงินที่อิสลามอนุญาตจะมีอยู่ 2 ลักษณะ ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้ ผู้ วางเงินจะมี "เสีย" หรือ "เสมอตัว" อย่างใดอย่างหนึ่งแต่ไม่มี "ได้" ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ปราโมทย์ ศรีอุทัย,มปป) คือ

(1) สองคนแข่งขันกัน และมีคนหนึ่งวางเงินฝ่ายเดียว โดยมีเงื่อนไขว่า หากอีกฝ่ายชนะ ก็ ให้เอาเงินนั้นไป แต่หากเจ้าของเงินชนะเขาก็เอาเงินของเขากลับมา

(2) มีการวางเงินทั้งสองฝ่าย แต่มีคนกลางอีกคนร่วมแข่งขันด้วยโดยคนกลางไม่ต้อง วางเงิน หากคนกลางชนะ ก็จะได้รับเงินจากทั้งสองฝ่าย แต่หากคนกลางแพ้ เงินนั้นก็กลับคืนสู่ เจ้าของแต่ละคนตามเดิม .. ซึ่งกรณีนี้จะเห็นได้ว่า ผู้วางเงินจะไม่มีคำว่า "ได้" แต่จะมี "เสีย" หรือ "เสมอตัว" อย่างที่กล่าวมาแล้ว ..ข้อนี้ จะแตกต่างจากการพนันที่มีทั้งได้, มีทั้งเสีย, เพราะฉะนั้น การแข่งขันใดๆที่มีผลให้ผู้จ่ายเงินมี "ได้" หรือ "เสีย" อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ถือว่าเป็นการพนันที่ ต้องห้ามครับ ..

สำหรับเรื่องการแข่งขันอื่นๆในหลักการอิสลาม หากผู้ร่วมแข่งขันจะต้องจ่ายค่าสมัคร เมื่อ เขาชนะเขาก็จะได้รับรางวัล อาจจะเป็นเงินสดหรือสิ่งของอย่างอื่น แต่หากเขาแพ้ เขาก็จะเสียเงิน ค่าสมัครนั้นจะถูกนำไป สรุป คือการแข่งขันในลักษณะดังกล่าวจึงหลีกเลี่ยงจากคำว่า "การพนัน" ไม่ได้อย่างแน่นอนในหลักการอิสลาม

2.4.2. การแข่งขันนกรงหัวจุกที่ถือเป็นการพนัน

การแข่งขันนกรงหัวจุกที่จะถือเป็นการพนันขั้นต่อไปนั้น ต้องเป็นกรณีต่อไปนี้ คือ การแข่งขันนกรงหัวจุก ที่ผู้แข่งขันต้องมีการต่อรอง และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแข่งขันนั้น หากตนชนะ ผู้ชนะจะได้รับเงิน หรือสิ่งของ(หรือที่เรียกว่ารางวัล) หากแพ้ ผู้ชนะจะเสียเงินที่ตนได้จ่ายไป ไม่ว่าเงินที่จ่ายไปนั้นจะเรียกว่าค่าเสاء หรือเรียกชื่ออย่างอื่นก็ตาม เพราะถือว่าเป็นการแข่งขันกันโดยมีการลงทุนเพื่อให้ได้รางวัลที่มากมาย นั่นถือว่าเป็นการพนันขั้นต่อไป เงินที่ได้มานั้นถือเป็นสิ่งหะรอม ห้ามนำเงินนั้นไปใช้จ่าย หรือบริจาค(แม้แต่บริจาคมัสยิด) เช่น การสมัครแข่งขันนกรงหัวจุกโดยเสียค่าสมัคร 400 บาท แต่ครั้งพอได้รับรางวัลจะได้ จักรยาน, พัดลม, ตู้เย็น หรืออื่นๆ เช่นนี้ถือว่าเป็นการพนัน(มูรืด ทิมะเสน, 2550 และแสงหาสัจธรรมจากอิสลาม, 2555)

สำหรับเงินหรือรางวัลที่ได้มาจากสิ่งหะรอม เช่น ดอกเบี้ย หรือการพนัน นักวิชาการเห็นว่าการอนุญาตให้ทำได้เพียงกรณีเดียวเท่านั้น คือ การนำไปทำสาธารณะประโยชน์ เช่น สะพาน, ที่พัก, ริมทาง หรือส้วมสาธารณะ เป็นต้น ส่วนส่วนของมัสยิด ไม่อนุญาตให้นำเงินที่ได้จากสิ่งหะรอมไปสร้าง เพราะเรื่องของเงินหะรอมนำไปสร้างสิ่งที่ดีสาธารณะก็จริงอยู่ แต่ก็ไม่ใช่ว่าเป็นสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ฉะนั้นหากห้องส้วมมัสยิดพังก็ประกาศให้สัปบุรุษของมัสยิดนั้นช่วยกันบริจาคสร้าง เพราะเป็นของมัสยิด ซึ่งหน้าที่ของมุสลิมจะต้องทำนุบำรุงดูแล

การแข่งขันนั้นถูกเป็นข้อบัญญัติ โดยถือว่า เป็นกีฬาที่ดี ความจริงแล้วการแข่งขันกันนั้น บางทีถือเป็นการส่งเสริม (มุสตะฮับบะฮ์) หรือบางทีก็เป็นเรื่องที่ต้องอนุญาต (มูบาฮะฮ์) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตั้งเจตนา และจุดมุ่งหมายการแข่งขันโดยไม่มีการต่อรองกันนั้น เป็นที่อนุญาต ทั้งที่เป็นมติ นักปราชญ์ ส่วนการแข่งขันที่มีการต่อรอง ก็เป็นที่อนุญาตในรูปแบบต่อไปนี้

อนุญาตให้เอาเงินในการแข่งขันได้ ถ้าปรากฏว่าการแข่งขันมาจากเจ้าเมือง หรือจากคนอื่น เช่น เขากล่าวแก่ผู้ที่เข้าแข่งขันว่า “ผู้ใดในหมู่พวกท่านได้ชัยชนะ เขาจะได้เงินจำนวนนี้ไป” หรือคนหนึ่งคนในจำนวนผู้เข้าแข่งขันได้ออกเงินจำนวนหนึ่ง แล้วกล่าวแก่ผู้เข้าร่วมแข่งขันว่า “หากท่านชนะฉัน เงินจำนวนนี้ก็จะเป็นของท่าน และหากฉันชนะ ท่านก็จะไม่ได้อะไรจากฉัน และฉันจะไม่ได้อะไรจากท่าน”

ถ้าปรากฏว่าเงินมาจากผู้แข่งขันทั้งสอง หรือเอามาจากผู้เข้าร่วมแข่งขัน โดยที่พวกเขา กำหนดให้มีคนกลางเป็นผู้เอาเงินถ้าคนหนึ่งชนะ ส่วนคนที่แพ้ก็ไม่ปรับเงินแต่ประการใด

รายงานจากอนัส ว่า ในสมัยท่านรَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ พวกท่านเคยต่อรองกันไหม? และท่านรَسُولُ اللهِ เคยต่อรองไหม? เขาตอบว่า “มีการต่อรอง ขอสาบานต่ออัลลอฮ์ ได้มีการต่อรองกันในเรื่องม้าตัวหนึ่ง ชื่อ สัฟสะฮ์ ผู้คนได้ชัยชนะกัน เรื่องดังกล่าวนี้ได้มีการ

กล่าวขวัญกันมาก และเป็นที่ประหลาดใจของผู้คน”(บันทึกหะดิษโดย อิมามอะหมัด)

ไม่อนุญาตให้มีการต่อรองกันในกรณีนี้เมื่อแต่ละคนได้ชัยชนะก็จะได้เงินไป ส่วนผู้แพ้ก็จะเสียเงิน หรือไม่ก็จะถูกปรับเงิน ในกรณีนี้ถือว่าการพนันที่เป็นที่ต้องห้าม (คือหะรอม) ในหลักการอิสลาม(ฟิกฮุซซุนนะฮ์ เล่มที่5 โดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับ)

การแข่งขันนกรงหัวจุกที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพนัน

1.กรณีการแข่งขันนกรงหัวจุก โดยผู้แข่งขันไม่ต้องเสียค่าสมัครแต่อย่างใดทั้งสิ้น แต่มีผู้อื่นสนับสนุนรางวัลให้ เช่น นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ส.ส. นายก อบต. เป็นผู้สนับสนุนรางวัล

2.กรณีการแข่งขันนกรงหัวจุก โดยคนหนึ่งในจำนวนผู้เข้าแข่งขันได้ออกเงินจำนวนหนึ่งเป็นเงินรางวัลแข่งขันนั้น หากผู้ที่ออกเงินชนะ เขาผู้นั้นไม่ได้เงินหรือรางวัลจากผู้แข่งขันอีกคนหนึ่ง กล่าวคือเขายอมเป็นผู้ออกเงินโดยไม่หวังเงินรางวัลในการแข่งขันใดๆทั้งสิ้น

3.กรณีการแข่งขันนกรงหัวจุก โดยนำเงินมาจากผู้แข่งขันทั้งสอง หรือเอามาจากผู้เข้าร่วมแข่งขัน โดยที่พวกเขากำหนดให้มีคนกลางเป็นผู้เอาเงินถ้าคนหนึ่งชนะ ส่วนคนที่แพ้ก็ไม่ปรับเงินแต่ประการใด เช่น วางเงื่อนไขไว้ว่า หากทีมใดชนะเงินก้อนนี้จะเป็นขององค์กรเด็กกำพร้า เมื่อทีมใดเป็นฝ่ายชนะ เงินก้อนนี้ก็นำไปให้กับองค์กรเด็กกำพร้า ส่วนทีมที่แพ้ก็ไม่ต้องมีค่าปรับหรือค่าชดเชยอะไรทั้งสิ้น

แต่สำหรับกรณีที่แข่งขันนกรงหัวจุก โดยเจ้าของนกทุกคนเสียค่าสมัครจำนวนหนึ่ง และหากนกตัวใดชนะก็มีเงินรางวัลให้ลดหลั่นกันลงมาตามลำดับคะแนน แม้นำเงินส่วนหนึ่งไปบริจาค มัสยิดก็ตาม ยังถือเป็นการพนันขั้นต่อ ศาสนาไม่อนุญาตให้กระทำเช่นนั้น ซึ่งต่างไปจากกรณีข้างต้น ที่ผู้แข่งขันได้ออกเงินแข่งขัน แต่เมื่อชนะตนไม่ได้เงินรางวัลตอบแทนแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกจะไม่เข้าเงื่อนไขการพนันขั้นต่อก็ตาม หากเข้าเงื่อนไขการทรมานสัตว์อิสลามก็ห้ามเด็ดขาดเช่นเดียวกัน

ท่านรศุลกล่าว่า“**ใครก็ตามที่ฆ่านกตัวหนึ่งโดยเปล่าประโยชน์ นกตัวนั้นจะร้องตะโกนประท้วงในวันกิยามะฮ์ พร้อมกล่าวว่า ไอ้อัลลอฮ์ ชายคนนั้นได้ฆ่าฉันโดยไม่มีวัตถุประสงค์อื่นใด เขาฆ่าฉันโดยมิได้หวังประโยชน์อันใดจากฉันเลย”(โดยอันนะสาอียะและนุหิบบาน)**

สำหรับการเลี้ยงนกรงหัวจุกเพื่อเลี้ยงไว้ดูเล่น หรือเพื่อการจำหน่ายนั้นศาสนาอนุญาต ไม่มีข้อห้ามจากศาสนาแต่อย่างใด(แสวงหาสัจธรรมจากอิสลาม,2555)

2.5. การพนันในอิสลาม

การพนันเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งในสังคมไทยโดยรวม และในสังคมมุสลิมบางพื้นที่ การพนันเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักศาสนา หลักศีลธรรม การพนันจัดเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกสังคม ปัญหาการพนันเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขและเฝ้าระวัง เพราะการพนันจัดเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน จนมองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา จนกระทั่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนไทยชอบเล่นการพนัน ทั้งในรูปแบบของการเสี่ยงโชค ทายผลกีฬาต่างๆ การแข่งขันเพื่อล่ารางวัล เป็นต้น ซึ่งข้างต้นนั้นเข้าข่ายการพนันแทบทั้งสิ้น

การพนันเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่งในสังคมไทย เนื่องจากขัดต่อบรรทัดฐานในสังคมไทย โดยเฉพาะขัดต่อหลักศีลธรรม ซึ่งการพนันจัดเป็นอบายมุข ปัญหาการพนันเป็นปัญหาใหญ่ เรามีการลักลอบเล่นการพนันกันอยู่เสมอๆ จนมีคนหัวใสออกความคิดว่าควรนำขึ้นมาข้างบน เพื่อนำเม็ดเงินที่รัฐสูญเสียไป กลับเข้าสู่กองคลัง เพราะการพนันจัดเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาเป็นเวลานาน จนมองเห็นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ดูเหมือนว่าเราจะไม่แปลกใจกันเท่าใดนักเมื่อ ผลสำรวจสถานการณ์การเล่นพนันในเด็กและเยาวชนอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบข้อมูลเด็กและเยาวชนเริ่มเล่นการพนันตั้งแต่อายุยังน้อย คือ 7 ขวบ โดยมีเด็กและเยาวชนที่เล่นการพนันครั้งแรก อายุไม่เกิน 24 ปี มากถึงร้อยละ 63 หรือ 2.8 ล้านคนของเด็กและเยาวชน โดยการพนันที่เด็กและเยาวชนเล่นมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ หว่ยใต้ดิน เล่นมากถึง 1 ล้านคน รองลงมาคือสลากกินแบ่งรัฐบาล 9 แสนคน ตามมาด้วยการพนันในบ่อน 7 แสนคน และการเล่นการพนันฟุตบอลที่เด็กและเยาวชนเล่นถึง 4 แสนคน นอกจากนี้ยังมีผลสำรวจในปี 2556 เรื่องสถานการณ์การเล่นการพนันของนักศึกษาทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด พบว่ามือนักศึกษาเล่นการพนันมากถึงร้อยละ 29.2 โดยพบว่า การพนันที่นักศึกษาเล่นมากที่สุด 5 อันดับคือ 1. ไพ่ 2. บิงโก 3. หว่ยใต้ดิน 4. สลากกินแบ่งรัฐบาล และ 5. การพนันฟุตบอล โดยเฉพาะการพนันฟุตบอลนั้นนักศึกษาที่ร่วมตอบแบบสำรวจระบุว่าเริ่มเล่นมา แล้วเฉลี่ย 3 ปี โดยจำนวนเงินที่เล่นเฉลี่ยคือ 822 บาทต่อคู่ เล่นต่อสัปดาห์เป็นเงิน 2,215 บาท และเล่นต่อคู่สูงสุด 4,017 บาท โดยมีนักศึกษาที่เล่นการพนันฟุตบอลผ่านเว็บไซต์อีก 31 เปอร์เซนต์ โดยช่องทางที่นักศึกษาใช้ในการรับข้อมูลเพื่อศึกษาการเล่นการพนันฟุตบอลคือ สื่อออนไลน์ สื่อโทรทัศน์ และสื่อหนังสือกีฬา โดยผลกระทบจากการพนันฟุตบอลทำให้นักศึกษาประสบปัญหาจากการพนันร้อยละ 30 ประสบปัญหาทางการเงินจากการพนันร้อยละ 11 และในจำนวนนี้แก้ปัญหาโดยการกู้ยืมเงินถึงร้อยละ 69(แผนงานสร้างเสริมสุขภาวะมุสลิมไทย . 2014 ,<http://www.muslimthaihealth.com/wp>)

ว่ากันว่าเด็กและเยาวชนติดการพนันกันมากขึ้นมีสาเหตุมาจาก (1) สื่ออินเทอร์เน็ตออนไลน์ เราจะเห็นโฆษณามากมายบนโลกอินเทอร์เน็ตที่ชวนเชิญให้เล่นการพนัน(2)

เพื่อน เพื่อนแนะนำ เห็นเพื่อนเล่นได้ ก็อยากได้บ้าง(3) ร้อนเงิน หรือ อยากได้ในสิ่งที่ต้องการเร็วๆ และ (4) ปัญหาครอบครัว อาจมาจากการประศดพ่อแม่ หรือปัญหาครอบครัวแตกแยก

เราจะปล่อยให้เด็กและเยาวชนของเราหมกมุ่นอยู่กับการพนัน หรือจะหาทางออก ซึ่งในเรื่องนี้ผู้รู้หลายๆคนบอกว่า ทางเลือกในการแก้ปัญหา ก็คือ ทำให้การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมายซึ่งผู้รู้หลายคนก็บอกว่า เมื่อเลือกเช่นนี้ก็ต้องปราบปรามอย่างจริงจัง มีประสิทธิภาพแต่ก็มีอุปสรรคคือ ต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงและเป็นบ่อเกิดแห่งปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ดังนั้นทางเลือกที่สองก็คือทำให้การพนันถูกกฎหมายเพื่อรัฐจะได้นำรายได้บางส่วนมาใช้พัฒนาประเทศหรือช่วยเหลือสังคมได้? แถมปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็จะลดลงอีกด้วย?หรือจะเริ่มต้นแก้ปัญหาคือ ครอบครัวของเรา โดยคอยดูแลบุตรหลานไม่ให้หลงกลการพนัน ให้ความรู้ความเข้าใจไม่ให้ตกเป็นเหยื่อออนไลน์ ควบคุมเวลาใช้งานคอมพิวเตอร์ สอนให้รู้จักเลือกคบเพื่อนเป็นต้น ฟังดูเหมือนง่าย แต่ก็ยากยิ่ง อย่างไรก็ตามคงต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้ลูกหลานห่างไกลการพนัน(แผนงานสร้างเสริมสุขภาพมุสลิมไทย . 2014,<http://www.muslimthaihealth.com/wp>)

2.5.1 ความหมายของการพนัน

“พนัน” หรือการพนัน (Gambling) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิดเสียด เป็นต้น

การพนันเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงร่วมกันทำการเสี่ยงโชคเอาจากทรัพย์สินที่ตนนำมาารวมร่วมกันเพื่อพนันกัน และยังเป็นอธิบายมุขอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมัวเมาในการเสี่ยงโชค ซึ่งอาจทำให้ครอบครัวของผู้เล่นได้รับความเดือดร้อน และอาจเป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมที่มีผลกระทบถึงความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม เศรษฐกิจ และศีลธรรมอันดีของประชาชน(บ้านจอมยุทธ,2557)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่า “การพนัน” ว่าเป็น“การเล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นโดยอาศัยความฉลาดความชำนาญเล่ห์เหลี่ยมไหวพริบฝีมือรวมทั้งโชคด้วย” ส่วนคำว่า “พนันขันต่อ” หมายถึง “การพนันซึ่งได้เสียกันโดยวิธีการต่อรอง” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

สำหรับในภาษาอังกฤษนี้มีคำที่ใช้เรียก “การพนัน” ประเภทต่างๆโดยรวม (ผาสุก พงษ์ไพจิตร คังสิต พิริยะรังสรรค์ นวลน้อย ตีรรัตน์ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ.2543) คือ “gambling” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นการทายผลแพ้ชนะ หรือการวางเงินเดิมพันในการคาดการณ์ถึงผลเกมการแข่งขัน หรือเหตุการณ์อื่นๆโดยผลของกิจกรรมนั้นขึ้นอยู่กับการสุ่ม โอกาส อุบัติเหตุ หรือแม้กระทั่งจากการคำนวณที่ผิดพลาดของผู้พนันเอง

ในกฎหมายการพนันของสหรัฐอเมริกา มีการจำแนกการพนันเอาไว้ในสองระดับคือ “gambling” และ “gaming” โดยคำว่า “gambling” มักใช้ในกรณีของกิจกรรมที่อาจเป็นการกระทำผิดกฎหมาย ส่วนคำว่า “gaming” นั้นหมายถึงกิจกรรมที่มีกฎหมายรับรองให้เป็นกิจกรรมถูกกฎหมายหรือได้รับการยกเว้นจากความผิดตามกฎหมายอาญา อย่างไรก็ตาม “gambling” ในบางกรณีอาจจะได้รับยกเว้นว่าไม่เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา เช่น การเล่นเพื่อเข้าสังคมโดยไม่มีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง และการเล่นพนันบางประเภทที่เป็น “gaming” ก็อาจจะกลายเป็น “gambling” ได้เช่นกัน หากการกระทำนั้นละเมิดต่อกฎหมายที่อนุญาตให้ทำได้ (Chuck Humphrey,)

นอกจากนี้ยังมีคำนิยามของคำว่า “การพนัน” ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในแวดวงการศึกษาการพนันในปัจจุบันว่าหมายถึง “อะไรก็ได้ที่มีลักษณะเป็นธุรกรรมทางการเงิน (financial transaction) ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่ไม่แน่นอน” ส่วนการพนันที่เล่นกันภายในแวดวงส่วนตัวที่มีแต่การหมุนเวียนเงินไปมาโดยไม่มีการเกิดขึ้นหรือทำเพื่อเสี่ยงทายอนาคตหรือเล่นเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ได้ทำเป็นธุรกิจและไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหารายได้นั้น ไม่ถือว่าเป็นการพนัน แต่การเล่นพนันที่จัดขึ้นองค์กรการพนันเช่นกาสิโนซึ่งจัดบริการหรือเกมการเล่นในหลายรูปแบบเพื่อดึงดูดให้คนเข้ามาเล่นการพนันถือว่าการพนันตามความหมายนี้ (สังคีต พิริยะรังสรรค์และคณะ, 2543)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการพนันเป็นสิ่งที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคม (social conditions) และอุดมการณ์การควบคุมของรัฐ (ideologies of control) ความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีการปรับตัวเป็นระยะๆ โดยขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมโนคติด้านศีลธรรมต่อสิ่งที่ถือว่าการพนัน ดังนั้นความคิดเห็นทัศนคติหรือความเข้าใจใดๆ เกี่ยวกับการพนันจึงขึ้นอยู่กับมุมมอง (perspectives) มากกว่าธรรมชาติในตัวของการพนันเอง (สังคีต พิริยะรังสรรค์และคณะ, 2543) และอาจส่งผลต่อการกำหนดนิยามของคำว่า การพนันในแต่ละสังคมให้แตกต่างกันออกไปด้วย

2.5.2 ความหมายและโทษของการพนันในอิสลาม

การพนันเรียกในภาษาอาหรับว่าอัล-กิมาร (الْقِمَار) หรืออัล-มายสิรุ (الْمَيْسِر) หมายถึงการเล่นเพื่อให้ได้เงินหรือสิ่งอื่นด้วยการเสี่ยงโชคหรือด้วยฝีมือ เช่น การเล่นลูกเต๋า หมากรุก ถั่ว ห้วน ไพ่ ก้อนหิน เป็นต้น การพนัน คือ การเล่นทุกชนิด ที่มีจุดประสงค์เพื่อได้เงินหรือสิ่งอื่นใดมาด้วยการเสี่ยงโชค โดยการทำนายหรือคาดเดาผลที่เกิดขึ้นในอนาคต การพนันอาจแบ่งได้หลายอย่าง เช่น การพนันในการแข่งขัน ตัวอย่างเช่น เกมไพ่ เกมลูกเต๋า การพนันโดยการทำนายผลที่

คาดว่าเกิดขึ้นในอนาคตเช่น การแทงบอล การแทงม้า หรือการคาดเดาเช่น หวย(สำนักงานข่าวไทยมุสลิม .2010 ,อินเตอร์เน็ต <http://thaimuslim.com/view.php?c=6&id=11556>)

นักวิชาการเห็นพ้องตรงกันว่าทุกๆ การละเล่นที่มีการพนันถือเป็นสิ่งต้องห้าม(حَرَام) และถือเป็นส่วนหนึ่งจากการได้มาซึ่งทรัพย์สินของผู้คนโดยมิชอบ (بَاطِل) การพนันมีบัญญัติห้ามไว้ชัดเจนทั้งในคัมภีร์อัลกุรอานและอัลสุนนะฮ์ เช่น

อัลกุรอานได้บัญญัติห้ามเรื่องการพนันในซูเราะห์อัล-มาอิดะฮ์ : 90-91

ความว่า : โอ้ บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ! แท้จริงแล้วสุรา การพนัน แท่นบูช้ายัญ และการเสี่ยงตัวนั้นเป็นสิ่งโสมนมที่เกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้น พวกเจ้าจงหลีกเลี่ยงมันเสีย เผื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จที่จริงชัยฏอนนั้นเพียงต้องการที่จะให้เกิดการเป็นศัตรูกันและการเกลียดชังกันระหว่างพวกเจ้าในสุราและการพนัน เท่านั้น และมันจะหันเหพวกเจ้าออกจากทางรำลึกถึงอัลลอฮ์ และการละหมาดแล้วพวกเจ้าจะยุติใหม่

ส่วนอัลสุนนะฮ์ หะดิษรายงานจากบุรียดะฮ์ บิน อัลหุศัยบ์ (ร.ฎ) ว่า แท้จริงในปี ศ็อลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวไว้

ความว่า “ผู้ใดเล่นลูกเต๋า ก็เหมือนกับ เขาได้จุ่มมือของเขา ลงไป เนื้อหมูและเลือดของมัน”(บันทึกโดย อิหม่ามมุสลิม หะดิษหมายเลข 2260)

นอกจากนี้ท่านศาสดาที่รายงานจากอับูมุซา อัลอัซหะรียฺว่า แท้จริงในปี ศ็อลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวไว้

ความว่า “ผู้ใดเล่นลูกเต๋า แน่นนอนเขาได้ฝ่าฝืนอัลลอฮ์และรอซูลของพระองค์” (บันทึกโดย อับูดาวูด หะดิษหมายเลข 4938 และอิบนุมาญะฮ์ หะดิษหมายเลข 3762)

จากอายะห์และหะดิษข้างต้นอาจจะขยายความถึงโทษของการพนันได้ว่า การพนันเป็นการกระทำอันโสมนมและเป็นพฤติกรรมของมารร้ายชัยฏอน นอกจากนี้ ถ้อยคำแห่งอัลกุรอานยังแสดงให้เห็นว่าการพนัน และการดื่มน้ำเมา เป็นสหายของการตั้งภาคี (ชรีก) เพราะอัลลอฮ์ ชูบฮานะฮ์วะตะอาลา ทรงระบุ การเล่นการพนัน ในกลุ่มเดียวกับ การดื่มน้ำเมา, การบูชาอื่นและการเสี่ยงตัว

นอกจากนี้ท่านรอซูลุลลอฮ์ (ศ็อลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม)ได้กล่าวว่าการพนัน เป็นอาชีพที่ต้องห้ามและนำไปสู่การลงโทษ

ความว่า “**เนื้อทุกก้อนที่มันงอกเงยออกมา จากของที่ฮาราม**
ดังนั้นรอกคือสิ่งที่เหมาะสมยิ่งกับมัน” (รายงานโดย ตีรมีซีห์)

โทษการพนันอีกอย่างคือการพนันเป็นสิ่งต้องห้ามและการบริโภคจากรายได้ที่ต้องห้าม อัลลอฮ์ขู่ว่าจะสาปแช่งและจะลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืน (อะมัลอิบาดะฮ์)

นอกจากนี้หากดูผลที่อาจเกิดขึ้นจากการพนันที่กล่าวไว้ในอัล-กูรออัน คือการพนันจะทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งและการเป็นศัตรูกัน การพนันยังเป็นการกินทรัพย์สินของผู้อื่นโดยไม่ชอบ ซึ่งเป็นข้อห้ามในบัญญัติอิสลาม

มากไปกว่านั้นการพนัน เป็นการทำร้าย**สถาบันครอบครัว** เพราะการพนันมีแต่การสูญเสีย และทำให้ครอบครัวล่มจม“เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมนุษย์ได้ชี้ให้เห็นว่าการได้เงินจากการพนันก็จะไม่ทำให้มีฐานะดีขึ้น ทั้งนี้เพราะปรากฏการณ์ที่เรียกว่า mental accounting กล่าวคือมนุษย์จะให้คุณค่าของเงินแต่ละหน่วยไม่เท่ากัน สำหรับเงินออมที่สำคัญต่อชีวิตจะเสมือนว่าเก็บไว้ในซีกสมองที่มีความอนุรักษ์เงินที่หามาได้เป็นพิเศษ ไม่กล้าเสี่ยงลงทุนเพราะเกรงการสูญเสีย แต่สำหรับเงินที่ได้มาง่ายๆ หรือไม่คาดฝัน เช่น เงินเก็บตกได้ เงินมรดก เงินรางวัลจากลอตเตอรี่ เงินได้มาฟรีๆ เงินได้จากการพนัน เงินที่ได้มาโดยไม่ได้ออกแรง ฯลฯ มนุษย์จะเสมือนว่าเก็บมันไว้ อีกซีกหนึ่งของสมอง จะใช้จ่ายออกไปอย่างง่าย อย่างขาด "ความเคารพ" เมื่อเทียบกับเงินในอีกซีกของสมองด้วยเหตุนี้เราจึงไม่เคยเห็นคนที่รวยจากการพนัน เมื่อได้มาก็จ่ายไปอย่างง่ายตาย และเมื่อเสียก็ต้องพยายามหาทางแก้ตัวเพื่อเอาเงินคืนมา และได้คืนมายากเพราะยามเมื่อคิดค้นจะเอาคืนก็มักขาดสติ และเมื่อสติหายไปในโอกาสจะชนะก็ยิ่งยากขึ้น

จากที่รายละเอียดที่ได้กล่าวมาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า การพนัน เป็นภัยร้ายต่อศาสนาและสังคมของมนุษย์ ที่มุสลิมและผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมพึงระวัง

ดังที่กล่าวมานั้นอาจสรุปได้ว่าเหตุผลในการบัญญัติห้ามการพนันในหลักการศาสนาอิสลาม มีดังต่อไปนี้

1. ศาสนามีความประสงค์ให้มุสลิมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และแนวทางที่อัลลอฮ์ทรงกำหนดเอาไว้ในเรื่องการแสวงหาปัจจัยยังชีพอันเป็นที่อนุมัติ (حلال) การพากเพียร และมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพ ตลอดจนการมีความสุจริตในการได้มาซึ่งทรัพย์สิน

2. การพนันเป็นอบายมุขที่ส่งผลร้ายต่อศรัทธาและความเชื่อของบุคคลดังจะเห็นได้ว่าอัลลอฮ์ทรงบัญญัติห้ามการเล่นการพนันเคียงคู่กับการดื่มสุรา การบริโภคเนื้อสัตว์ที่ถูกเชือดบนแท่นบูชาเจว็ดซึ่งเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตั้งภาคี การเสี่ยงทาย ซึ่งมอมเมาบุคคลให้จมปลักอยู่กับเรื่องของโชคลางและความหวังลม ๆ แล้ง ๆ

3.การพนันเป็นการทำให้เสียทรัพย์ เป็นต้นเหตุแห่งหนี้สิน ซึ่งสร้างผลร้ายให้กับตัวของบุคคลที่เล่นการพนันและบุคคลรอบข้างโดยเฉพาะครอบครัว ตลอดจนเป็นสาเหตุของอาชญากรรมที่คุกคามต่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม

4.การพนันและการดื่มสุรา เป็นต้นเหตุให้เกิดความบาดหมาง ความชิงชัง และความอาฆาตพยาบาท ผู้เล่นการพนันย่อมมีทั้งผู้ที่ได้และผู้เสีย และความสิ้นหวังอันเกิดจากการเสียพนันในครั้งแรกจะผลักดันให้ผู้เสียพนันหวนกลับไปสู่การเล่นพนันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสวงหาสิ่งทดแทนจากการสูญเสียในครั้งแรก เมื่อเป็นฝ่ายชนะในการพนันก็เกิดความขมใจแต่ในท้ายที่สุดก็เสียทรัพย์สิ้นจนหมดตัว ดังปรากฏในอัล-กุรอานที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

2.6 โรคติดพนันและผลกระทบ

ผู้อำนวยการสำนักสุขภาพจิตสังคม กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคติดพนันว่า เป็นปัญหาเริ่มจากการทำให้เกิดแรงจูงใจในการอยากเล่น อยากลอง อยากเสี่ยงโชคของเด็ก ซึ่งหากปล่อยไว้โดยไม่มีการควบคุมดูแลจากพฤติกรรมแค่ความสนุก ก็อาจพัฒนาไปจนถึงขั้นเป็นโรคติดการพนันได้ในอนาคต (ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน,มปป)

ส่วนลักษณะอาการของผู้ที่เข้าข่ายเป็นโรคติดพนัน ซึ่งน่าจะลำดับให้เห็นกันเป็นข้อๆ อีกครั้ง กล่าวคือเด็กที่เข้าข่ายมีอาการจากจิตใจต่อเนื่องถึงพฤติกรรม ว่าจะเป็โรคติดพนัน จะมีลักษณะ 9 ข้อ หลักๆ ดังนี้คือ(สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,2558 และทวีศิลป์ วิษณุโยธิน,มปป)

- 1.มีพฤติกรรมคิดหมกมุ่นในเรื่องการพนันอยู่ตลอดเวลา
- 2.มีการเพิ่มปริมาณความถี่ในการเล่นพนันหรือเพิ่มจำนวนเงินเล่นพนันขึ้นเรื่อยๆ
- 3.มีความคิดที่พยายามจะหยุด ลด ละ เลิกเล่นพนัน หลายครั้ง แต่ไม่สำเร็จ
- 4.ใช้การเล่นพนันเป็นทางออกในการหนีปัญหา
- 5.แม้ว่าจะเล่นพนันเสียจนเป็นหนี้ แต่ก็จะใช้วิธีเล่นพนันเพิ่มขึ้นเพราะหวังได้เงินใช้หนี้
- 6.มักพูดปด ปกปิด เพื่อนหรือคนในครอบครัว
- 7.ทำเรื่องผิดกฎหมาย เพื่อนำเงินมาเล่นพนัน
- 8.มีปัญหาสัมพันธภาพกับเพื่อนและครอบครัว
- 9.ขอยืมเงินผู้อื่นเพื่อไปจ่ายหนี้พนัน

เกี่ยวกับโรคติดพนัน พบว่า สถิติสากลในภาพรวมเป็นโรคติดพนันประมาณร้อยละ 3 ของประชากรทั่วไป ซึ่งอาจจะดูเป็นตัวเลขที่น้อย แต่สิ่งที่น่ากลัวคือตัวเลขขยับขึ้นในช่วงวัยของเด็กที่โตเป็นวัยรุ่นเยะขึ้น คือร้อยละ 8 ของวัยรุ่นทั่วไปเป็นโรคติดการพนัน ซึ่งในต่างประเทศจะให้

ความสำคัญกับเรื่องนี้มานานแล้ว มากไปกว่านั้นคนไทยเองก็ยอมรับว่า "คนไทยชอบพนัน" (ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน,มปป)

จิตแพทย์โรงพยาบาลศรีธัญญา (อภิสมัย ศรีรังสรรค์,มปป) ได้ให้ความรู้ความเข้าใจให้กับสังคมไทยเกี่ยวกับคนที่ติดการพนัน จนระบุได้ว่าป่วย และต้องพบแพทย์นั้น มีข้อสังเกตอยู่ 10 ข้อคือ

- 1.หมกมุ่นอยู่กับการพนัน
- 2.ต้องเพิ่มเงินในการเล่นพนันเพื่อใหารู้สึกตื่นเต้นมากขึ้นเรื่อยๆ
- 3.ไม่สามารถหยุดเล่นพนันได้
- 4.มีอาการกระวนกระวายเวลาที่หยุดเล่นพนัน
- 5.ใช้การพนันเพื่อหลบเลี่ยงปัญหาทางจิตใจต่างๆ
- 6.พอเสียเงินจากการพนันก็จะรีบหาเงินกลับมาเล่นใหม่
- 7.เริ่มพูดปิดกับครอบครัวเพราะการพนัน
- 8.เริ่มทำผิดกฎหมายเพราะติดการพนัน
- 9.สูญเสียความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิดเพราะการพนัน และข้อสุดท้ายคือจุดจบ
10. เกิดความหายนะกับชีวิต เพราะโรคติดพนัน

การติดการพนันก่อให้เกิดความบกพร่องในชีวิตทั้งทางด้านจิตใจ ร่างกาย สังคม หรืออาชีพอย่างรุนแรง มีผลกระทบต่อครอบครัวทั้งในแง่ความสัมพันธ์และการเงิน คนทั่วไปที่เล่นการพนันอาจเล่นเพราะรู้สึกสนุกกับการที่ได้เสี่ยง หรือลุ้นที่จะชนะพนัน ในขณะที่บางคนเล่นเพื่อทำให้อารมณ์ตนเองดีขึ้น หรือเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหรือความรู้สึกในจิตใจ จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า มีนักพนันประมาณ 8 - 47% ติดสารเสพติดชนิดอื่น เช่น บุหรี่ เหล้า กัญชา ร่วมด้วย และพบกลุ่มอาการทางจิตเวชได้มากกว่าคนทั่วไป เช่น ปัญหาบุคลิกภาพโดยเฉพาะบุคลิกภาพแบบอันธพาล อาการซึมเศร้า การฆ่าตัวตาย โดยพบการพยายามฆ่าตัวตายได้มากถึง 15 - 20% ของผู้ติดการพนัน(คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2011)

ทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(2558) มีแบบคัดกรองการติดการพนันแบบง่ายๆ ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ โดยหากตอบ “ใช่” ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไปแสดงว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหการเล่นการพนัน ข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ มีดังนี้

1. เวลาว่างหรือเวลาเรียนของคุณเสียหายไปเพราะการพนัน
2. การเล่นการพนันของคุณเคยทำให้ชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข
3. การเล่นการพนันของคุณเคยทำให้คุณเสื่อมเสียชื่อเสียง

4. คุณเคยรู้สึกสำนึกผิดหลังจากเล่นการพนัน
5. คุณเคยเล่นการพนันเพื่อให้ได้เงินมาใช้หนี้พนันหรือแก้ปัญหาการเงิน
6. การพนันทำให้ความสามารถต่างๆในตัวคุณมีประสิทธิภาพน้อยลง
7. หลังจากเสียพนัน คุณรู้สึกที่ต้องกลับมาเล่นอีกครั้งอย่างรวดเร็วที่สุดและต้องเอาคืนของที่เสียไป
8. หลังจากชนะพนัน คุณมีความต้องการอย่างรุนแรงที่จะเล่นอีกครั้งและเอาชนะให้มากขึ้น
9. บ่อยครั้งที่คุณเล่นพนันจนกระทั่งเหลือสตางค์สุดท้าย
10. คุณเคยยืมเงินเพื่อนำมาลงทุนในการเล่นพนัน
11. คุณเคยขายของใดๆ เพื่อนำมาลงทุนในการเล่นพนัน
12. คุณไม่เต็มใจที่จะใช้เงินจะใช้พนันไปใช้ในการจับจ่ายใช้สอยอย่างอื่น
13. การพนันทำให้คุณไม่ใส่ใจต่อความเป็นอยู่ของตัวเองหรือครอบครัวของคุณ
14. คุณเคยเล่นการพนันนานกว่าที่คุณวางแผนไว้
15. คุณเคยเล่นการพนันเพื่อหลีกเลี่ยงจากความกังวลหรือปัญหาอื่น
16. คุณเคยกระทำหรือคิดจะกระทำผิดกฎหมายเพื่อนำเงินไปใช้เป็นทุนในการเล่นพนัน
17. การพนันทำให้คุณนอนหลับยากขึ้น
18. การโต้เถียงกัน ความผิดหวัง หรือ ความรู้สึกผิดอัด ส่งผลให้คุณเกิดความอยากไปเล่นการพนัน
19. คุณเคยมีความรู้สึกอยากทดลองเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นโดยการไปเล่นพนันสักสองสามชั่วโมง
20. คุณเคยทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตายอันเป็นผลมาจากการพนันของคุณ

จากคำถามข้างต้น เมื่อนำมาสอบถามผู้แข่งขันนกรงหัวจุกพบว่ามากกว่า 7 ข้อ หากยึดทฤษฎีดังกล่าวถือว่าผู้ที่เล่นนกรงหัวจุกเป็นการพนันชนิดหนึ่งที่ทำให้ผู้เล่นติดได้เช่นกัน

ผลกระทบของการพนัน

ข้อมูลจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(2558) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการพนันว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เล่นพนัน มีทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม ปัญหาสำคัญสำหรับผลกระทบทางกาย คือ สมอ การเล่นพนันจนติดมีผลทำให้สมอเปลี่ยนแปลงไป และทำให้ความสามารถในการตัดสินใจลดลง มีการใช้เงินสิ้นเปลือง ใช้เงินแบบไม่ยั้งคิด มีโอกาสเป็นโรคทางจิตเวช และโรคติดสารเสพติดเพิ่มขึ้นเป็นต้น

ส่วนทางจิตใจนั้นเกี่ยวข้องกับการแสดงอารมณ์หงุดหงิด หรือก้าวร้าวไม่สบายใจต่อคนใกล้ชิด มีความรู้สึกไม่มีคุณค่าในตัวเอง เพราะพฤติกรรมของตนที่น่ารังเกียจ และเป็นที่เดือดร้อนจนไม่มีใครต้องการ หรือคิดฆ่าตัวตายเพราะหนีปัญหา

ด้านสังคม ผู้ติดพนันมักประสบปัญหาการเงิน ล้มละลาย เกิดความเสียหายในด้านหน้าที่ การงานหรือการเรียน อาจกระทำผิดกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การลักขโมย จี้ ปล้น เพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายพนัน

ผลกระทบเหล่านี้เกิดขึ้นทั้งแก่ตัวผู้เล่นพนัน หรือผู้ใกล้ชิด ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนฝูง และ มักไม่ได้รับการแก้ไขหรือช่วยเหลืออย่างถูกวิธี เนื่องจากผู้ติดพนันมักไม่แสวงหาการแก้ไขหรือ ความช่วยเหลือเพราะคิดว่าเป็นปัญหา ส่วนผู้ใกล้ชิดก็ขาดความเข้าใจเรื่องการช่วยเหลือผู้ติด การพนัน จึงยังคงให้การสนับสนุนโดยไม่ได้ตั้งใจในเรื่องการให้เงิน หรือแนะนำวิธีการที่ทำให้ผู้ติด พนันยังคงวนเวียนอยู่ในวงจรพนันต่อไป

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ใกล้ชิดผู้ติดพนันอีกมากที่ทนไม่ได้กับพฤติกรรมติดพนันของผู้มี ปัญหาดังกล่าว และมาขอรับการช่วยเหลือจากบุคลากรทางการแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ แต่ยังไม่ สามารถนำผู้ติดพนันมารับการรักษาได้อย่างถูกวิธี

การพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้ หรือการช่วยให้ผู้มีปัญหาการพนัน หรือญาติผู้ติดพนัน สามารถเข้าถึงข้อมูลหรือระบบที่สะดวก ง่าย ค่าใช้จ่ายน้อย ในการช่วยเหลือ เบื้องต้น จึงเป็นเรื่องที่สมควรกระทำอย่างเร่งด่วน โดยสร้างระบบการให้คำปรึกษาเบื้องต้นพร้อม ทั้งระบบส่งต่อ เพื่อให้การบำบัดรักษาเป็นไปโดยสะดวกและครบวงจร เช่น การบริการให้ คำปรึกษาทางโทรศัพท์ สายด่วนสุขภาพ เป็นต้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อารี พุ่มประไพทย์ และศราวุธ ทองเนื้อห้า (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษามูลค่า เศรษฐกิจของกระบวนการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในจังหวัดสุราษฎร์ธานี”การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิง สำรวจ วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษามูลค่าเศรษฐกิจของกระบวนการเลี้ยงนกกรงหัว จุก 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อเศรษฐกิจของกระบวนการเลี้ยงนกกรงหัวจุก 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการเลี้ยงนกกรงหัวจุก พื้นที่ศึกษาคือ 19 อำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบบังเอิญ คือ ผู้เลี้ยงนกจำนวน 384 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ ร้านจำหน่ายอาหารนกและอุปกรณ์ต่าง ๆ จำนวน 79 ร้าน สนามแข่งนกจำนวน 50 แห่ง ฟาร์ม เลี้ยงนก 2 แห่ง เครื่องมือการวิจัย คือ 1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 2) แบบ บันทึกการรายรับ รายจ่าย ตามกรอบ Supply Chain และ Value Chain ของกระบวนการเลี้ยงนก เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ 1) แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มการเลี้ยงนก 2) แบบสัมภาษณ์ แบบ มีโครงสร้างตามกรอบ Supply Chain และ Value Chain ของกระบวนการเลี้ยงนก 3) แบบ สัมภาษณ์ ปัญหาอุปสรรคในกระบวนการเลี้ยงนก ความคิดเห็นในการขยายพันธุ์นก วิธีการที่

เหมาะสม และการนำเสนอเชิงนโยบาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าความแตกต่างของรายได้และรายจ่าย รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 384 คน มีจำนวนคนที่เลี้ยงไว้ 2,734 ตัว ได้นกมาโดยการซื้อร้อยละ 98.6 นอกส่วนใหญ่มียุคตัวละ 5,000 บาท สูงสุดตัวละ 50,000 บาท รวมราคานก 17,527,000 บาท ค่าเฉลี่ยมูลค่านกต่อปี = 1,752,700 บาท (นกหนึ่งตัวมีอายุเฉลี่ย 10 ปี) 1) มูลค่าทางเศรษฐกิจจากกระบวนการเลี้ยงนกกรงหัวจุก แยกการวิเคราะห์มูลค่าเป็น 3 ส่วน คือ 1.1) การเลี้ยงนก แข่งนกและ ขายต่อ มีกำไรจากการแข่งนก และ ขายต่อ 2,362,176 บาท 1.2) มูลค่าเศรษฐกิจจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนกกรงหัวจุก มีกำไรรวม ร้อยละ 30.87 กำไรเฉลี่ยมากที่สุดร้อยละ 90.00 คือการผลิตกล้วยหิน ส่วนธุรกิจในสนามแข่งขัน มีอัตรากำไรน้อยที่สุดร้อยละ 12.20 1.3) การเพาะพันธุ์นกกรงหัวจุก 2 คู่ เพื่อย้ายลูกนก 95 อายุ 7 วัน ใช้เวลาในการเพาะพันธุ์นาน 3 ปี จึงจะได้ลูกนก 95 ราคาขายคู่ละ 15,000 บาท รายรับ 65,910,000 บาท ค่าใช้จ่าย 14,585,340 บาท กำไร 51,324,660 บาท เฉลี่ยปีละ 17,108,220 บาท 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจในกระบวนการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ได้แก่ 2.1) กฎหมาย 2.1.1) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 กำหนด ห้ามค้าขายสัตว์ป่า 2.1.2) กฎกระทรวง พ.ศ. 2546 อนุญาตให้เพาะพันธุ์นกเพื่อการค้าได้ 2.2) สภาพภูมิอากาศฝนตกปีละ 6 เดือน ทำให้นกไม่แข็งแรง 2.3) ความไม่นิยมนกจากการเพาะพันธุ์เพราะแข่งร้องเพลงได้ช้า 2.4) ลูกนกเกิดจากการเพาะพันธุ์มีราคาสูง 2.5) สนามบางแห่งไม่มีความยุติธรรม 2.6) จำนวนคนเลี้ยงเพิ่มขึ้น 3) การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค 3.1) จุดแข็ง 3.1.1) มีชมรมนกกรงหัวจุกอยู่ทุกอำเภอ และ จังหวัด 3.1.2) มีการจัดทำ website และวารสาร เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ 3.1.3) มีการจัดการแข่งขัน เพื่อหารายได้และเพิ่มมูลค่าของนกอย่างต่อเนื่อง 3.2) จุดอ่อน 3.2.1) ขาดองค์ความรู้ที่ชัดเจนในการเลี้ยงนกให้มีคุณภาพ 3.2.2) ผู้เลี้ยงยังนิยมนกจากป่า 3.2.3) ไม่มีการกำหนดเกณฑ์ในการเป็นกรรมการตัดสินชัดเจน 3.3) อุปสรรค 3.3.1) มีกฎหมายห้ามการเคลื่อนย้ายนก 3.3.2) ไม่สามารถจำหน่ายนกเพื่อการค้าในประเทศและต่างประเทศ 3.4 โอกาส 3.4.1) นก และ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับนกทุกชนิดสามารถสร้างอาชีพ 3.4.2) มีการแข่งขันในธุรกิจน้อย 3.4.3) ไม่มีสินค้าทดแทน 3.4.4) อำนาจต่อรองของลูกค้าน้อย

คอลัฟ ส่วนบุละ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเลี้ยงนกกรงหัวจุกกับผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาตำบลเฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส การศึกษาค้นคว้านี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของการเลี้ยงนกกรงหัวจุก และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและเพื่อศึกษาผลสืบเนื่องของการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ต่อการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ในเขตตำบลเฉลิม อำเภอร่องแงะ จังหวัดนราธิวาส โดยใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ศึกษาได้ทำ

การสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวนทั้งหมด 9 คน ผลการศึกษา พบว่า 1. ลักษณะการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกมีวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงนกกกรงหัวจุก 4 ประการ 1) เพื่อความสุข 2) เพื่อสร้างรายได้ 3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในชุมชน 4) เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม 2.ผลสืบเนื่องของการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกต่อการพัฒนาชุมชนมี ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ การเลี้ยงนกกกรงหัวจุกสามารถสร้างอาชีพให้แก่ผู้เลี้ยง ทำให้ผู้เลี้ยงนกกกรงหัวจุกมีรายได้จากการขายนก ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในด้านเศรษฐกิจดีขึ้นจากเดิม 2) ด้านสังคม การเลี้ยงนกกกรงหัวจุกเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างคน ในชุมชนหรือระหว่างชุมชนอื่นๆ 3) ด้านวัฒนธรรมชุมชน การเลี้ยงนกกกรงหัวจุกและกิจกรรมเกี่ยวข้องนั้น ไม่ได้ทำเพื่อความสุขของพวกเขาเพียงอย่างเดียว เพราะวิธีการของการเลี้ยงนกนั้นจะสอนให้คนรู้จักการอนุรักษ์ในสิ่งที่ได้ เรียนรู้มา

อะซัน เหลี่ยมปาน และคณะ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง นกกกรงหัวจุกกับวิถีชีวิตและเศรษฐกิจชุมชน การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับนกกกรงหัวจุก 2) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนกกกรงหัวจุกที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชน และ 3) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการผสมพันธุ์ของนกกกรงหัวจุกโดยมุ่งศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกกกรงหัวจุก ทั้งทางด้านวิถีชีวิตและเศรษฐกิจของชุมชนกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่เลี้ยงนกกกรงหัวจุก และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับนกกกรงหัวจุกในหมู่ที่ 3,5 และ6 ตำบลคลองทรายขาว อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด ใช้ศึกษาถึงการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกที่มีผลต่อวิถีชีวิตและส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนในหัวข้อที่มุ่งศึกษาวิจัย คือ มีการเพาะพันธุ์นกกกรงหัวจุก มีการทำกรงนกหรือการเลี้ยงหนอนนกในชุมชน และผลกระทบต่อชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ จะใช้วิธีการรวบรวมผลของการศึกษาข้อมูลของทั้ง 2 ด้าน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นที่ต้องการ โดยวิธีพรรณนา

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า

1. การเลี้ยงนกกกรงหัวจุกเป็นกิจกรรมยามว่างหลังจากการทำอาชีพหลัก เพราะคนในชุมชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรม (สวนยางพารา) ส่วนการเลี้ยงนกนั้นเป็นอาชีพเสริมที่ยังสร้างรายได้ให้คนในชุมชน และการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกบุคคลที่เลี้ยงส่วนจะเลี้ยงด้วยความชอบและด้วยใจรัก และชอบในเสน่ห์ของนกกกรงหัวจุก จึงไม่ส่งผลต่ออาชีพหลักของคนในชุมชน

2.การเลี้ยงนกกกรงหัวจุก ส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านอาชีพ กล่าวได้คือสามารถทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือไปจากอาชีพหลัก (ยางพารา) การทำกรงนก การขายหนอนนก

การเพาะพันธุ์หนอนนก การผสมพันธุ์นกชาย และพืชผลด้านเกษตร มีการเพาะปลูกกล้วย มะละกอ เพิ่มมากขึ้น ทำให้พืชผลทางการเกษตรมีราคาดีขึ้นจากราคาปกติ

3. นกกรงหัวจุกเป็นเศรษฐกิจของชุมชนอีกอย่างหนึ่ง ที่สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้ คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเป็นอยู่ ให้ดีขึ้น นกกรงหัวจุก ทำให้คนใน ชุมชนได้กระชับความสัมพันธ์ และเป็นการแลกเปลี่ยนประเพณี วัฒนธรรมของแต่ละถิ่น เป็นการ อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เชื่อว่าถ้าเศรษฐกิจในชุมชนดี ก็จะมีผลทำให้เศรษฐกิจใน สังคมดียิ่งขึ้นเช่นกัน

ธัญญารัตน์ สมเกษตร และคณะ นักเรียนโรงเรียนควนรูย จังหวัดนครศรีธรรมราช พร้อม อาจารย์ที่ปรึกษา* (2553) <http://www.ysl-history.com/index1.php> ได้ศึกษาเรื่อง นกกรงหัวจุก กับชาวควนรูย : จากกรงแขวนชายคาถึงลานแข่งเสียง ผลการศึกษาพบว่า ในทางเศรษฐกิจบ้าน ควนรูยมีความคึกคักทางเศรษฐกิจขึ้นมาก เนื่องจาก ประการแรกเกิดจากการขยายตัวของ การ เลี้ยงนก ซึ่งส่งผลให้เกิดอาชีพหลายอย่างที่บ้านบางกลุ่มทำอย่างจริงจังมากขึ้น ได้แก่ การ เลี้ยงนกชาย การทำกรงนกชาย การเตรียมไม้และอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับทำกรงนก การตัดผ้าคลุม กรงนก การทำอุปกรณ์ประกอบกรงนก เช่น คอนนก การขายอาหารนก เป็นต้น นอกจากนี้ในช่วง เวลาเดียวกันการเลี้ยงและการจัดแข่งขันเสียง นกกรงหัวจุกก็พัฒนาขึ้นในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย ทำให้ การสืบเสาะหานกดี ๆ กรงสวย ๆ มีอยู่ทั่วไป

ประการที่สองการจัดแข่งขันนกกรงหัวจุกในชุมชนที่มีอาทิตย์ละ 3 ครั้งนั้น ทำให้เกิดอาชีพ ค้าขายขึ้น ณ สนามแข่งเสียง เช่น แม่ค้าขายอาหาร ขายน้ำดื่มขายอาหารนก ขายอุปกรณ์การ เลี้ยงนก เป็นต้น วัน ๆ หนึ่งมีเงินสะพัดจากการซื้อขายอาหาร น้ำดื่ม และอุปกรณ์การเลี้ยงนกมาก พอสมควร

ประการที่สาม ทุกวันผู้เลี้ยงนกส่วนใหญ่ต้องหิ้วกรงนกของตนมาที่ร้านน้ำชาในหมู่บ้าน เพื่อมาพูดคุยและให้นกได้ฝึกประชันเสียงกัน ซึ่งไม่เพียงเจ้าของร้านน้ำชาจะมีรายได้ยังเป็น กอบเป็นกำเท่านั้น แต่ชาวบ้านหลายรายยังมีรายได้จากการทำขนมส่งร้านน้ำชา หรือวางขายเอง อีกด้วย

ส่วนในทางสังคมก็พบว่าประการแรกพบว่าการเลี้ยงนกกกรงหัวจุกในยุคนี้ดำเนินไปอย่าง กว้างขวาง คนทุกกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มคนวัยกลางคน กลุ่มวัยรุ่น ต่างก็เลี้ยงนกและมีกลุ่ม การพูดคุยของตัวเอง รวมทั้งมีลักษณะการเลี้ยง การพูดคุยและการมีกิจกรรมเกี่ยวกับการเลี้ยง ต่างกันออกไป แต่กล่าวในภาพรวมได้ว่า คนทุกกลุ่มต่างใช้เวลาว่างของตนในการเลี้ยงนก เกิดเป็น

* คุณครูโชติ คำนวน และคุณครูอุดมศักดิ์ บุญพิศ

กลุ่มทางสังคมที่นำมาทั้งความสุขกายสบายใจ และเป็นพื้นที่ที่พวกเขาจะใช้ปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ ของเขาได้

ประการที่สองพบว่า การเลี้ยงนกทำให้เกิดเวทีประชาคมของหมู่บ้านโดยไม่ต้องมีการนัดหมาย เวทีประชาคมดังกล่าวก็คือร้านน้ำชาในหมู่บ้าน 2 แห่งนั่นเอง เพราะทุกวันผู้เลี้ยงนกซึ่งมีอยู่ทุกครัวเรือนจะหมุนเวียนกันหิ้วกรงนกมาที่ร้านน้ำชา มีเรื่องอะไรก็จะบอกเล่ากันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และที่นี้เองทางราชการหรือผู้ปกครองท้องถิ่นมีอะไรจะแจ้งให้ชาวบ้านทราบก็มาฝากข่าวหรือปิดประกาศไว้ที่ร้านกาแฟหรือต้องการพบใครก็มารอพบได้ที่นี่ และด้วยเหตุนี้ชาวบ้านควนรุษจึงเป็นผู้ไม่ตกข่าว เพราะเมื่อไปร้านกาแฟก็จะรู้หมด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม

ประการที่สาม การเลี้ยงนกกรงหัวจุกเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านมีความเป็นปึกแผ่นและมีพลังพอที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยเหลือสังคมส่วนรวมได้ กล่าวคือการเลี้ยงนกทำให้เกิดผู้นำชุมชนที่ไม่เป็นทางการขึ้นหลายคน ผู้นำดังกล่าวนี้ช่วยเหลือผู้เลี้ยงนกในหลายๆ เรื่องมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้รับความเคารพนับถือจากผู้เลี้ยงนก เมื่อผู้นำออกปากเรื่องอะไรผู้เลี้ยงนกมักจะให้ความร่วมมือ นอกจากนี้ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนความคิด การหยิบยื่นน้ำใจให้แก่กันกล่าวได้ว่าส่วนใหญ่เกิดจากการพบปะพูดคุย และการมีกิจกรรมร่วมกันในเรื่องการเลี้ยงนกและแข่งขันนกทั้งสิ้น ดังนั้นจึงพบว่ากิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนหลายเรื่องล้วนมาจากผู้เลี้ยงนกประเด็นสุดท้ายที่น่าจะกล่าวถึงที่สุด คือ ชาวควนรุษสามารถรักษาให้การแข่งขันนกกรงหัวจุกเป็นกิจกรรมของสังคมและไม่มีการเล่นการพนันที่กล่าวว่าเป็นกิจกรรมของสังคมก็คือ การแข่งขันเกือบทุกนัดจะจัดขึ้นเพื่อหาทุนให้แก่กิจการสาธารณะ ทั้งในชุมชนและต่างชุมชน รวมทั้งหน่วยราชการจากภายนอกด้วย แม้แต่การหาเงินสนับสนุนกิจกรรมของวัดในชุมชนใกล้เคียงก็เคยทำมาแล้ว ทั้งที่บ้านควนรุษเป็นชุมชนมุสลิมและผู้จัดการแข่งขันก็เป็นชาวมุสลิมที่กล่าวว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกไม่มีการเล่นการพนันคือห้ามทุกฝ่ายเล่นการพนัน ไม่ว่าจะเป็นผู้จัด ผู้ชม ผู้ส่งนกเข้าแข่งขัน

เหตุที่การแข่งขันที่บ้านควนรุษมีลักษณะเด่นทั้ง 2 ประการก็เนื่องจากว่า การเริ่มยุคลานแข่งเสียงของที่นี่เริ่มต้นด้วยความเห็นชอบของคนหลายฝ่าย ทั้งผู้นำชุมชน ครูจากโรงเรียนในชุมชน ดังนั้นผู้รับผิดชอบดูแลการแข่งขันจึงรักษาคุณค่าของการเริ่ม ต้นนั้นไว้อย่างใคร่ครวญอีกประการหนึ่งผู้จัดการแข่งขัน ผู้เลี้ยงนก และผู้ส่งนกเข้าแข่งขันต่างทราบดีว่า กิจกรรมการเลี้ยงนกเป็นสมบัติที่บรรพบุรุษส่งทอดมาถึงเขาด้วยความรัก ไม่ใช่กิจกรรมที่รับมาจากภายนอกอย่างชุมชนอื่น ๆ ดังนั้นเขาจึงไม่อาจทำให้คุณค่าที่บรรพบุรุษส่งทอดมาให้เกิดความมัวหมองได้

อันว่า คูมิแด (2550) ได้ศึกษาเรื่อง เจตคติต่อการพนันฟุตบอลและพฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเจตคติต่อการพนันฟุตบอลและ พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างเป็น

เยาวชนในจังหวัดปัตตานี จำนวน 400 คน จำแนกเป็นเยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลและไม่เล่นพนัน กลุ่มละ 200 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีและการทดสอบไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า 1. เยาวชนมีระดับเจตคติต่อการพนันฟุตบอลในระดับปานกลางมากที่สุด ร้อยละ 69.5 รองลงมามีเจตคติต่อการพนันระดับต่ำและสูง ร้อยละ 17.0 และ 13.5 ตามลำดับ ทั้งนี้เยาวชนที่เล่นการพนันฟุตบอลมีเจตคติต่อการเล่นพนันฟุตบอลสูงกว่า เยาวชนที่ไม่เล่นพนันฟุตบอล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2. ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ปัจจัยด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ ประสบการณ์การเล่นพนันของตนเอง ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ความสนใจในกีฬาฟุตบอล ทีมฟุตบอลที่ชื่นชอบ การติดต่อคบค้าสมาคมกับผู้เล่นพนันฟุตบอล และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแข่งขันฟุตบอล มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับเจตคติต่อการพนันฟุตบอล 3. พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี พบว่า เยาวชนที่เล่นพนันฟุตบอลร้อยละ 94.5 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่รู้จักการเล่นพนันฟุตบอลจากเพื่อน/คนรู้จัก เริ่มเล่นพนันฟุตบอลเมื่ออายุน้อยที่สุด 10 ปี ช่วงอายุ 14-18 ปี เป็นช่วงที่เริ่มเล่นพนันฟุตบอลมากที่สุด เหตุผลที่เริ่มเล่นพนันฟุตบอลและที่ยังเล่นอยู่เพราะทำให้มีความสุขสนุกสนาน ใฝ่ใจในการเล่น เชียร์ฟุตบอล โดยเฉพาะฟุตบอลสโมสรต่างประเทศที่มีการถ่ายทอดสด ส่วนใหญ่เล่นพนันสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 3-6 ชั่วโมง ใช้เงินสดในการเล่น จ่ายเงินก่อนการแข่งขัน วางพนันกับโต๊ะบอลด้วยตนเอง อาศัยข้อมูลจากหนังสือพิมพ์กีฬารายวันในการเล่นพนัน ไม่เคยถูกจับกุมทั้งนี้เยาวชนร้อยละ 71 ต้องการจะเลิกเล่นพนันฟุตบอล

ดลมนรจณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม (2551) การศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุข ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อค้นพบเบื้องต้น เยาวชนมุสลิมในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1. มีวิถีชีวิตที่ขัดกับหลักศาสนาอิสลาม 2. มีวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม เยาวชนกับสถานการณ์ไม่สงบ เยาวชนมีส่วนร่วมจริงตามที่ปรากฏในข่าว โดยมีสาเหตุที่สำคัญ 3 ประการ คือต้องการค่าจ้างในรูปตัวเงินและยาเสพติด ไม่มีผู้ใหญ่ดูแล/อบรมสั่งสอนอย่างใกล้ชิด และรู้เท่าไม่ถึงการณ์/ถูกหลอก

สรุปผลการสังเคราะห์ การมีส่วนร่วมในสถานการณ์ไม่สงบ : ต้องการค่าจ้าง ว่างงาน เพื่อซื้อยาเสพติด เล่นการพนัน เทียว อยู่กับเพื่อนและแฟน ตกแต่งรถจักรยานยนต์ ซื้อเครื่องแต่งกาย/ประดับ ฯลฯ ถูกหลอก/เท่าไม่ถึงการณ์ มีการศึกษาต่ำ ได้รับหลักคำสอนที่ผิด/บิดเบือน ปลุกจิตสำนึกถึงชาตินิยม เจ้าหน้าที่รัฐฆ่าผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่รัฐทำลายศาสนา ภาษา ประเพณี ไม่ขัดเกลาจิตใจเพราะละเลยปฏิบัติศาสนกิจ ช่มชู้จะฆ่าทั้งตนเองและครอบครัว ฯลฯ ขาดผู้ใหญ่/อบรมสั่งสอน พ่อแม่ไม่มีเวลา/อยู่กับเพื่อน ห่างไกลญาติสนิท ไม่สนใจเพื่อนบ้าน ละเลยกิจกรรมของชุมชน ห่างไกลศาสนา ฯลฯ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นกกรงหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

3.1 ระเบียบวิธีวิจัย / แนวทางการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัย เชิงสำรวจโดยการสังเกต การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และจัดเวทีเลือกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้ว นำเสนอในรูปแบบรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา

การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยจะทำการศึกษาวิเคราะห์หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใต้อัตนวิสัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพนันในหลักการอิสลามและความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการ พนันในรูปแบบของการแข่งขันทั่วไปเพื่อวิเคราะห์การพนันในการแข่งขันนกกรงหัวจุก

การวิจัยภาคสนาม เป็นการสำรวจชุมชน การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันนกกรงหัวจุก พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสาม จังหวัดภาคใต้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนมุสลิมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและ แข่งขันนกกรงหัวจุกในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส และ บางส่วนของจังหวัดสงขลา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1- กลุ่มผู้เลี้ยงนกกกรงหัวจุก โดยเฉพาะเพื่อการแข่งขัน จำนวน 12 ท่าน
- 2- กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการเลี้ยงนกกกรงหัวจุก ทั้งผู้เลี้ยงและครอบครัว จำนวน 10 ท่าน
- 3- กลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขัน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 5 ท่าน
- 4- กลุ่มผู้รู้ในพื้นที่ เช่น นักวิชาการมุสลิม อิหม่าม โต๊ะครู และดาโต๊ะยุติธรรม จำนวน 12 ท่าน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่ม ดังนี้

สุ่มแบบบังเอิญ สำหรับกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 2 และ 3 เป็นหลัก

สุ่มแบบเจาะจง สำหรับกลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 และ 5 เป็นหลัก ส่วนพื้นที่ภาคสนามที่จะทำการศึกษาผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิน , 2546) ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ทำการศึกษา ดังตาราง

พื้นที่ / จังหวัด	ปัตตานี	ยะลา	นราธิวาส	สงขลา	รวม
ชมรม หรือสมาคม	1	1	1	1	4
สนามแข่งขันระดับอำเภอขึ้นไป	1	1	1	1	4
สนามแข่งขันระดับตำบลหรือหมู่บ้าน	2	2	2	2	8
รวมพื้นที่ที่ศึกษา	4	4	4	4	16

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามเป็นชมรมและสนามแข่งขันนกกกรงหัวจุก ในแต่ละจังหวัด โดยจะลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับชมรมหรือสมาคมนกกกรงหัวจุกแต่ละจังหวัดละ 1 พื้นที่ แล้วลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสังเกต ณ สนามแข่งขันระดับอำเภอขึ้นไปในแต่ละจังหวัดละ 1 พื้นที่ จากนั้นเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ณ สนามแข่งขันระดับตำบลหรือ

หมู่บ้าน จังหวัดละ 2 พื้นที่ รวมพื้นที่สี่จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา ทั้งหมด 16 พื้นที่

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง และแบบสังเกต โดยมีรายละเอียดในการสร้างดังนี้

3.3.1 แบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้
2. นำข้อมูลต่างๆที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา การสร้างแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบสัมภาษณ์
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วลงเก็บข้อมูล

3.3.2 แบบสังเกต

1. นำข้อมูลต่างๆที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา การสร้างแบบสังเกต
2. นำแบบสังเกตไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
3. ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้วลงเก็บข้อมูล

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่บ้านนกกกรงหัวจุกและผลกระทบต่อชุมชนมุสลิม
2. ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม
3. สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม
5. รวบรวมข้อมูลและจัดกระทำกับข้อมูล
6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

7. จัดทำรายงานวิจัยฉบับร่างและปรับปรุงแก้ไข
8. จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์และการสรุปผลที่ได้จากการศึกษา เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย แล้วทำการแยกแยะและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ตรวจสอบความครอบคลุมของข้อมูล แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงาน การวิจัยเชิงพรรณนา

3.6 แผนการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เริ่มโครงการตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2557 ถึง 30 พฤศจิกายน 2558 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 365 วัน คณะผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงานระยะเวลา 12 เดือน ดังตารางต่อไปนี้

กิจกรรม/ขั้นตอนการดำเนินงาน		ระยะเวลา 12 เดือน											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	ทบทวน เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมเขียนบทที่ 2 และ 3												
2.	ทำแผนที่ชุมชนเพื่อลงพื้นที่และบัญชีรายชื่อผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น												
3.	ลงพื้นที่สังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ Focus group สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 1 จังหวัดปัตตานีและสงขลา												
4.	จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามเพื่อเขียนรายงานวิจัยในส่วนจังหวัดปัตตานีและสงขลา												
5.	ลงพื้นที่สังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ Focus group สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 2 จังหวัดยะลา												
6.	จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามเพื่อเขียนรายงานวิจัยในส่วนจังหวัดยะลา												
7.	ลงพื้นที่สังเกตแบบมีส่วนร่วม สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และ Focus group สนทนากลุ่ม ครั้งที่ 3 จังหวัดนราธิวาส												

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ คือ ศึกษาประวัติความเป็นมา การเลี้ยนนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ ศึกษาวิวัฒนาการแข่งขัน และรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกรงหัวจุก และศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และนักวิชาการมุสลิมต่อการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1. การเลี้ยนนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

ในภาคใต้ของประเทศไทยมีการนิยมเลี้ยนนกกรงหัวจุกกัน โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ติดกับมาเลเซีย คือ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา มีการเลี้ยนนกชนิดนี้เป็นเหมือนหนึ่งในวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนที่นี่ (จริฎาภรณ์ ช่วยเรือง และชนิชา ปิยะพันธ์, 2555) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ขณะลงพื้นที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน*ให้ข้อมูลตรงกันว่า นกกรงหัวจุกเป็นที่นิยมของคนภาคใต้มายาวนาน การเลี้ยนนกกรงหัวจุกในภาคใต้มีมาไม่น้อยกว่า 30 ปี ข้อมูลทางเอกสารระบุว่า การเลี้ยนนกกรงหัวจุกในภาคใต้ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย แต่การเลี้ยนนกกรงหัวจุกในภาคใต้ของไทยเริ่มต้นเมื่อใดไม่ปรากฏ ทราบแต่เพียงว่าเป็นที่นิยมเลี้ยกันมานานแล้วเรียกได้ว่าการเลี้ยนนกกรงหัวจุกได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้รวมถึงเป็นกีฬาอย่างหนึ่งของคนภาคใต้ไปแล้ว

ในจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ติดกับมาเลเซีย คือ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา ซึ่งการเลี้ยนนกชนิดนี้เป็นเหมือนหนึ่งในวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนในพื้นที่นี้ นกกรงหัวจุกหากได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจะสามารถมีอายุยืนนานได้ถึง 11 ปี จากการสัมภาษณ์ บังโกะ บ่อน้ำส้ม รองประธานชมรมนกกรงหัวจุกอำเภอเทพา บอกว่า อายุนกกรงหัวจุกยืนยาวถึง 25 ปี

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมเลี้ยงไว้ดูเล่น เพลิคเพลินสนุกสนานเป็นเวลานานแล้ว จากการบอกเล่าของผู้เลี้ยนนกกรงหัวจุกบางท่านเล่าว่า สมัยก่อนช่วงฤดูการถือศีล

* บังละะ บ่อน้ำส้ม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา แบนเฮง กะแว อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ปะคอมมะ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา แบนมั่ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

อดในแต่ละวัน มีความรู้สึกว่ายาวกว่าช่วงเวลาปกติจึงเลี้ยงนกกรงหัวจุกไว้ที่บ้านเพื่อความเพลิดเพลิน ช่วงเวลาที่รู้สึกว่างกายอ่อนเพลียและกระหาย จะได้ใช้เวลาหมดไปด้วยกิจกรรมและความเพลิดเพลินกับการเลี้ยงนกกรงหัวจุก แต่ในยุคนั้นการเลี้ยงนกกรงหัวจุกยังไม่ได้ได้รับความนิยมเท่ากับการเลี้ยงนกเขาชวา แต่เมื่อราคานกเขาชวามีราคาสูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอ จึงเริ่มนิยมเลี้ยงนกกรงหัวจุกอย่างแพร่หลายราว 20 ปีที่ผ่านมาจนเป็นที่นิยมเลี้ยงกันทุกวัย เกือบทุกครอบครัวจะแขวนนกกรงหัวจุกไว้หน้าบ้าน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวบ้านในยุคปัจจุบัน

ในชุมชนมุสลิมสามจังหวัดชายแดนใต้ เราจะเห็นกรงนกที่แขวนอยู่หน้าบ้านเป็นเรียงราย ที่มีศิลปะ อันสวยงาม และมีเสียงอันไพเราะจากกรงนั้น ซึ่งมีความหลากหลาย เป็นจังหวะเปรียบเสมือนดนตรีที่ได้บรรเลง ยามเช้าและเย็น และบางตัวจะมีศิลปะที่สวยงามที่วาดลวดลายบนตัวของธรรมชาติให้มาเพื่อเป็นการผ่อนคลายหู และสายตา มาแต่อดีตกาล ในแถบนี้จะมีร้านน้ำชาเกือบทุกหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่พบปะก่อนที่จะทำงาน และหลังของการทำงาน เพื่อเป็นการผ่อนคลายของงานแต่ละวัน บางครั้งเพื่อที่จะรู้เหตุการณ์หรือข่าวที่เกิดในสถานชุมชนและสถานที่รอบนอก หรือเป็นที่พบค้าสมาคมของชุมชนนั้นๆก็ว่าได้ และบางที่จะมีของบันเทิงที่หลากหลาย เช่น หมากกรุก โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ และนกเขาชวา เป็นต้น

นาย โต๊ะมุเต็ง ยะรัง ปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558)ให้ความเห็นว่า “นกกรงหัวจุกเป็นนกชนิดหนึ่งที่เลี้ยงง่าย มีเสียงที่ไพเราะ และมีเสียงที่หลากหลาย ฟังแล้วจะทำให้ผ่อนคลายได้ ซึ่งก่อนหน้านั้นมีผู้เลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยงที่แขวนตามระเบียงบ้าน ตามหน้าต่าง ร้านน้ำชา โดยเฉพาะในช่วงที่ราคายางดี คนในพื้นที่ที่กำลังพอที่ซื้อนกมาแขวนเล่นเพื่อเป็นการผ่อนคลายหลังกรีดยาง แต่ในปัจจุบันในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นกกรงหัวจุกเป็นนกที่มีการเลี้ยงมากรองลงมาจกนกเขาชวา จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ทั้งการสังเกตและสัมภาษณ์พบว่า การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ปัจจุบันเบาบางลง สันนามแข่งจากในอดีตหนึ่งถึงสองปีที่ผ่านมามีคนแขวนในสนามเป็นร้อยตัว ปัจจุบันเหลือแค่ สิบถึงห้าสิบตัวเท่านั้น”

โต๊ะแอ โสร่ง และแบเฮง กะแว(สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558)ให้ข้อมูลตรงกันว่า “ในสมัยรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี คนที่มีสวนยางมีรายได้มากขึ้นเพราะราคาขี้ยาง ร้อยกว่าบาททำให้คนในพื้นที่ภาคใต้มีการเลี้ยงนกกรงหัวจุกกันอย่างแพร่หลาย นกกรงหัวจุกเป็นที่ต้องการของตลาดมาก ทำให้นกกรงหัวจุก จากภาคเหนือ และอีสาน เกือบสูญพันธุ์ กระทั่งทำกิจกรรมสัตว์ป่าและพันธ์พืชจำเป็นต้องออกกฎหมายเพื่อการคุ้มครองนกกรงหัวจุกเข้ามาเป็นสัตว์

สงวนจนทำให้มีลักลอบนำนกกรงหัวจุกจากต่างประเทศ เช่นพม่า กัมพูชา ลาว เพื่อนำมาแข่งขันในสามจังหวัดชายแดนใต้และพื้นที่อื่นๆ”

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกอย่างแพร่หลายนั้น บางคนเลี้ยงเพื่อการบันเทิง บางคนเลี้ยงเพื่อแข่งขัน บ้างก็เลี้ยงเพื่อเป็นอาชีพเสริม บ้างก็เลี้ยงเพื่อคบค้าสมาคมกับพวกพลก๊วย ฯลฯ ทำให้ในช่วงระยะหนึ่งเกิดการแพร่ระบาดของนกกรงหัวจุกอย่างแพร่หลายทั่วทั้งสามจังหวัดชายแดนใต้ แต่ปัจจุบันการเลี้ยงนกกรงหัวจุก ชบเซา เบาบาง ไม่เหมือนในอดีต 2-3 ปี ที่ผ่านมา จากการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ข้อมูลว่าสาเหตุที่การเลี้ยงนกกรงหัวจุกชบเซาลงเพราะคนไม่มีกำลังซื้อเนื่องจากราคายางถูก ตอนที่ราคายางแพงคนในพื้นที่มีเงินซื้อนกมาแข่งกัน ส่วนคนที่พอมีเงินหันไปเล่นนกเขาชวาเหมือนเดิม คนที่ไม่มีฐานะไม่สามารถซื้อนกเขาชวามาเลี้ยงได้เพราะมีราคาแพงหลักหมื่นเป็นอย่างต่ำ แต่นกกรงหัวจุกคนธรรมดาก็สามารถเลี้ยงได้เนื่องจากราคานกกรงหัวจุกมีตั้งแต่หลักร้อยบาทขึ้นไป

นอกจากภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำแล้วมีบางคนเลิกวงการแข่งนกเพราะมีการข้อโกงของคณะกรรมการที่จัดการแข่งขันที่ไม่ค่อยเป็นธรรม หลายคนให้ข้อมูลตรงกันว่ากรรมการอยู่ข้างไหนก็ได้ฝั่งนั้นเขายังบอกว่าการแข่งขันทันทีเป็นแบบนี้ทุกวงการ นกเขาชวา นกกรง นกบินหลา สุดท้ายคนก็เลยค่อยๆ เลิกกันไป เหลือไว้แขวนเล่นหน้าบ้านไม่ได้พาไปแข่งที่ไหนอีก ถ้าไปก็พลางๆ ไปพบเพื่อนๆ ที่เคยรู้จักไม่ได้คิดจะไปแข่งเอาชนะ (เบยา โต๊ะมุเต็ง และโต๊ะแอ โสร่ง, สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558)

แบม้ง ยะรัง ปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการข้อโกงการแข่งขันนกกรงหัวจุกว่า “ความจริงการแข่งขันนกกรงหัวจุกมีความแตกต่างจากการแข่งขันนกเขาชวา เนื่องจากกรรมการผู้ให้คะแนนกับผู้ที่จะแข่งขันได้รู้กลวิธีของการแข่งขัน ทำให้การแข่งขันนกกรงหัวจุกมีการข้อโกงได้ยากกว่าแต่ก็ยังมิดถ้าหากมีการโกงกันหรือการสอได้โต๊ะหมายความว่า การโกงคะแนนเพื่อจะให้เข้ารอบชิงชนะเลิศ หรือหวังที่จะได้รางวัล หรือยกระดับราคาของนกกรงหัวจุก ทำให้ผู้เล่นไม่พอใจจึงไม่เข้ามาแข่งขันอีกเลย ทำให้ผู้ที่จัดการแข่งขันขาดทุน การขาดทุนหลายๆ ครั้งทำให้ต้องล้มเลิก และยังทำให้ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกับสนามแข่งก็ไม่มาแข่ง และนี่คือปัจจัยหนึ่งทำให้การเลี้ยงนกกรงหัวจุกน้อยลง”

อีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในพื้นที่ภาคใต้ลดลง เพราะการเลิกเล่นนกของผู้ใหญ่ หรือนักเล่นนกอาวุโส ทำให้ไม่มีผู้สานต่อจากเยาวชนรุ่นใหม่ เมื่อเยาวชนในพื้นที่เกิดความระแวงเจ้าหน้าที่รัฐที่พวกเขาเข้าใจว่าคอยมาจับแพะในหมู่บ้าน เยาวชนบางรายเลยจำเป็นต้องออกนอกพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการออกไปทำงานต่างจังหวัด ต่างประเทศ บ้างก็ออกไปศึกษาต่อ เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้วยังมีบางคนที่ต้องเลิกเลี้ยงเพราะเชื่อโศกฏว่าการเลี้ยงนกหะรอม เป็นสิ่งต้องห้าม แบบเฮง กะแว (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558) เล่าว่า “เมื่อก่อนผมเองก็เคยเลี้ยงนก แต่พอไปฟังบรรยายศาสนา ว่าเลี้ยงไม่ได้ เป็นการทรมานสัตว์เพราะนกมันก็ต้องการความเป็นอิสระ และมันก็มีอารมณ์ต้องการนกตัวเมีย ถ้าตัวเมียก็ต้องการตัวผู้ ดังนั้นถ้าเลี้ยงก็ต้องเลี้ยงเป็นคู่ในรังเดียวกัน ส่วนการโยนกหรือแข่งขันก็เป็นพนัน เพราะต้องเสียค่าเสา จึงต้องหยุดเลี้ยงในที่สุด”

อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้เคยเลี้ยงนกกรงหัวจุกจังหวัดปัตตานีได้ข้อมูลว่า ปัจจุบันสามจังหวัดไม่คึกคักเหมือนในอดีต ถ้ามีก็จะเป็นคนที่เลี้ยงเป็นอาชีพ ก็ยังมีคนสามจังหวัดแต่ไม่มากนักที่พานกกรงหัวจุกไปแข่งขันต่างจังหวัด โดยเฉพาะภาคใต้ตอนบน ภูเก็ต นครฯ เป็นต้น ทำให้การแข่งขันนกกรงหัวจุกกลับไปคึกคักแถวจังหวัดสงขลาขึ้นไป ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จาก บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม รองประธานชมรมผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา(สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558) ที่ให้ข้อมูลว่า “จังหวัดสงขลามีชมรมนกกรงหัวจุกระดับจังหวัดและระดับอำเภอทุกอำเภอ ซึ่งในระดับจังหวัดปัจจุบันมี พี่ชาติ หรือ สท.ประจักษ์ ชูแก้ว เป็นประธานชมรม ส่วนที่อำเภอเทพาก็มีคุณสรเสรีญ เมาะสนิ พรุลุมพี เป็นประธาน ผมเป็นรองประธาน”

นอกจากนี้ บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม (สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558)ยังบอกว่า “ชมรมนกกรงหัวจุกมีงบประมาณสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ อบจ. ในแต่ละปีได้งบประมาณสนับสนุนชมรมผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกเป็นเงินถึงหกแสนบาท สนับสนุนในส่วนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ทางชมรมนำไปเป็นทุนในการจัดการแข่งขันในแต่ละโซน การให้เงินสนับสนุนชมรมนกกรงหัวจุกทำให้ได้เปรียบทางการเมืองอีกด้วยเพราะคนที่เลี้ยงนกกรงหัวจุกมีทุกระดับและเกือบทุกพื้นที่”

แบม้ง ยะรัง ปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558) บอกว่า “ท่านมีรายได้จากการแข่งขันนกกรงหัวจุกที่เคยได้ เก็บได้จากเหลือใช้ในแต่ละเดือนถึง 15,000บาท ต่อเดือน และบางคนถึง 30,000 บาท แต่บางคนก็มีการขาดทุน และรายได้ของผู้ที่จัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นผู้ลงทุนเสมือนกับการทำธุรกิจ บางครั้งได้กำไรเป็นกอบเป็นกำ บางครั้งก็ขาดทุน แต่ส่วนมากแล้วผู้จัดการแข่งขันจะได้กำไรมากกว่าขาดทุน”

การเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสามจังหวัดภาคใต้จะมีอยู่ทุกระดับและทุกกลุ่ม ผู้เลี้ยงนกกรงได้รวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นชมรมประจำหมู่บ้าน จะมีร้านค้าเป็นแหล่งศูนย์รวมในการพบปะกลุ่มสมาชิกภายในร้านมีการบริการซื้อขายกรงนก ฝาคูลุมกรง ยาบำรุง อาหารนก และสิ่งที่ขาดไม่ได้

คือ ร้านสหภาพแฟ นอกจากนั้น ภายในร้านจะเป็นแหล่งรวมนกจากสมาชิกและผู้ที่สนใจมาฝากขายให้กับลูกค้าที่แสวงหานกสายพันธุ์ดี ๆ เพื่อจะนำไปเลี้ยงต่อไปในการแข่งขัน

ส่วนจำนวนนกกรงหัวจุกและสนามแข่งขันที่แน่นอนยังไม่ได้มีการสำรวจและระบุตัวเลขอย่างชัดเจนจากหน่วยงานใด หากแต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตขณะลงพื้นที่ พบว่าการเลี้ยงนกกรงจุกของประชาชนมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้จะขึ้นลงตามกระแสและเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ในยามเศรษฐกิจดี ราคาของนกเลี้ยงนกก็จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชาชนมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ส่วนใหญ่มีอาชีพกรีดยาง เมื่อยางราคาดีมีรายได้เพียงพอประชาชนส่วนหนึ่งก็เลี้ยงนกเพื่อการพักผ่อน แต่เมื่อราคายางต่ำทำให้การเลี้ยงนกลดลงเพราะต้องหางานเสริมเพื่อให้ทันกับรายจ่ายของครอบครัว

ส่วนผู้ที่มีฐานะปานกลาง ที่ไม่กระทบกับรายจ่ายภายในครอบครัวเนื่องจากราคายางดังที่กล่าวมา กลุ่มนี้จะเลี้ยงนกกรงเพื่อการแข่งขัน ล่ารางวัลในแต่ละสนามมากกว่าเลี้ยงเพื่อผ่อนคลายหรือดูเล่น และคนกลุ่มนี้จะมียกกรงหัวจุกคนละไม่น้อยกว่าสองถึงสามตัว บางรายเป็นสิบตัวแขวนเรียงรายรอบๆบ้าน(สังเกตจากการลงพื้นที่ เมื่อวันที่ 15-20 สิงหาคม พ.ศ.2558) นอกจากนี้นกกรงแต่ละตัวก็มีชื่อชัดเจนเพื่อเป็นที่รู้จักในสนามแข่งขัน และใช้เรียกนกเพื่อกระตุ้นให้นกขยันร้องขณะแข่งขัน จากการสัมภาษณ์บังโกะ บ่อน้ำส้ม (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2559)และแบเลาะ หน้า มอ.ปัตตานี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2559) ให้ข้อมูลตรงกันว่าจำนวนนกกรงหัวจุกไม่สามารถระบุตัวเลขที่ชัดเจนได้ นอกจากประมาณการรายคนที่เลี้ยงนกกรงหัวจุกเฉลี่ยรายละ 5-10 ตัว และจำนวนผู้ที่ตระเวนนำนกกรงมาแข่งขันในระดับอำเภอเป็นประจำประมาณ 500 ราย

ส่วนสนามแข่งขันในพื้นที่สามจังหวัดก็ยังไม่มีการสำรวจเช่นกัน จากการสัมภาษณ์เซียนนก พบว่า สนามแข่งขันจะจัดกระจายอยู่ทุกตำบล บางตำบลมีมากกว่าหนึ่งสนาม ซึ่งเป็นสนามขาดเล็กรองรับนกไม่เกินหนึ่งร้อยตัว โดยปกติสนามตามหมู่บ้านหรือตำบลจะเป็นสนามซ้อมตระเวนจัดการทั้งเดือนเพื่อให้คนเคยชินกับสนามแข่งขันเล็กๆก่อน ตัวที่ชนะในสนามเล็กก็จะขยับไปแข่งขันในระดับใหญ่ขึ้น ค่าयोगหรือค่าสมัครสนามซ้อมเริ่มตั้งแต่ 50 -200 บาท ส่วนรางวัลหรือค่าเลี้ยงดูนก ที่หนึ่งไม่เกิน 3 พันบาท รางวัลที่สอง 2 พัน และรางวัลที่สาม 1 พัน เป็นต้น(บังโกะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2558)

นอกจากนี้ยังมีสนามแข่งนกระดับอำเภอๆละ ประมาณ 10 สนามแข่งขัน สนามระดับอำเภอ มีเขียนนกร่วมแข่งขันจากต่างจังหวัด แต่ละสนามรองรับคนได้ไม่น้อยกว่า 500 ตัว ส่วนค่าโยง หรือค่าสมัคร เริ่มตั้งแต่หลักร้อยจนถึงหลักพันบาท ส่วนรางวัลหรือค่าเลี้ยงดูนก ในบางสนามพุ่งถึงหลักหมื่นบาท (แบเลาะ ปัตตานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2559)

ส่วนสนามแข่งระดับจังหวัดจนถึงระดับอาเซียนจะเลือกจัดการแข่งขันในอำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด เช่น หน้าโรงแรม ซีเอส อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี สนามช้างเผือก เทศบาลนครยะลา และสนามโนราห์ อำเภอหาดใหญ่เป็นต้น และในบางโอกาาก็จัดการแข่งขันในสนามมหาวิทยาลัย เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น (แบเลาะ ปัตตานี สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ.2559)

4.2 วิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาเอกสารและลงพื้นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติการแข่งขันนกกรงหัวจุกในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ พบว่า ประมาณ ปี พ.ศ. 2504 ที่ภาคใต้แต่ก่อนจะนำมาเล่นให้นกตีกันต่อสู้กันแบบเดียวกับไก่ชนแพะชนวัวชนเริ่มที่จังหวัดสตูลก่อนแล้วแพร่กระจายไปที่จังหวัดสงขลานครศรีธรรมราช กระบี่(โดยเฉพาะที่กระบี่มีนกกรงหัวจุกเสียตึกค่อนข้างมาก) และนราธิวาส โดยจับนกปามาจิกตีกันด้วยการปล่อยในกรงขนาดใหญ่ให้นกกรงหัวจุก 2 ตัว จิกตีกันเนื่องจากนิสัยเดิมนกกรงหัวจุกเป็นนกดูร้ายชอบจิกตีเอาชนะกัน นกกรงหัวจุกจะต่อสู้จิกตีกันด้วยเหตุผล 2 ประการคือประการแรกแย่งชิงตัวผู้หรือตัวเมียประการที่สองแย่งความเป็นใหญ่ (siriwut sotomad.2012)

ต่อมาพี่น้องมุสลิมที่อำเภอสุไหงโกลก จังหวัดนราธิวาสได้นำนกกรงหัวจุกไปต่อสู้ตีกันที่รัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย กระทั่ง พ.ศ. 2515 ชาวจังหวัดสงขลาได้คิดเล่นแบบใหม่โดยให้แข่งขันเสียงร้องแบบเดียวกับแข่งขันเสียงนกเขาชวาโดยคิดกติกาการแข่งขันไว้ 2 แนวทางใช้วิธีปลดนกที่ไม่ร้องออกจากสนามแข่งชกกับแข่งขัน 4 ยกเพื่อหานกที่ร้องชนะ

เริ่มมีการแข่งขันเสียงร้องของนกกรงหัวจุกครั้งแรกที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อ พ.ศ. 2519 และใน พ.ศ. 2520 เริ่มมีการรวมตัวเป็นชมรมนกกรงหัวจุกที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีนายประชิด ดวงแข เป็นประธานชมรมคนแรก ใน 14 จังหวัดภาคใต้มีชมรมทุกจังหวัดและ

บางจังหวัดมีหลายชมรมนิยมเลี้ยงและเล่นแทบทุกหมู่บ้านทุกตำบลทุกอำเภอของจังหวัด (กมล คงทอง และนภดล ทิพย์รัตน์, 2552)

การแข่งขันเลี้ยงร้องของนกกรงหัวจุกได้แพร่กระจายมาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ สตูล* สงขลา นราธิวาส ต่อมาการแข่งขันเลี้ยงร้องของนกกรงหัวจุกได้แพร่หลายมาที่ภาคกลาง ที่กรุงเทพมหานครมีการตั้งชมรมนกกรงหัวจุกเป็นแห่งแรกและได้จัดแข่งขันนกกรงหัวจุกครั้งแรกที่สวนจตุจักรเมื่อ พ.ศ. 2524 และเริ่มมีการตั้งชมรมต่างๆไปในหลายๆจังหวัดในภาคกลางและแพร่ไปทางภาคเหนือแถบจังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ฯลฯ ส่วนที่ภาคอีสานมีค่อนข้างน้อย

การแข่งขันนกกรงหัวจุกได้รับการยอมรับว่าเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีผู้คนให้ความสนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการจัดงานแข่งขันประชันเสียงกันทั่วประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในกรุงเทพฯ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ ในแต่ละวันผู้เลี้ยงนกจะตระเวนไปแข่งขันกันทั้งสัปดาห์ ในแต่ละตำบล ส่วนระดับอำเภอจะมีรายการแข่งขันเป็นโซนๆไป

มีชมรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับ นกกรงหัวจุกทั่วประเทศนับเป็นร้อยๆ ชมรม และสิ่งที่ยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ การได้รับการโปรดเกล้าพระราชทานถ้วยเป็นรางวัลแก่ผู้ที่ชนะการแข่งขัน มีตั้งแต่ถ้วยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถ้วยของพระบาทสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ซึ่งสร้างความปลาบปลื้มและเป็นเกียรติยศแก่วงศ์ตระกูลของผู้ที่ได้ครอบครอง ถ้วยพระราชทานวงการนกกรงหัวจุกจัดได้ว่าเป็นวงการที่ได้รับความนิยมจากคนไทยทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะได้รับความนิยมแพร่ขยายมากขึ้น มีการจัดรายการแข่งขันติดกันและต่อเนื่องตลอดทั้งปี มีผู้ใหญ่ในบ้านเมืองให้การสนับสนุนหลายท่าน ซึ่งส่งผลให้วงการกีฬาของนกกรงหัวจุกเป็นกีฬาที่สร้างความสนุกสนานและเป็นการสร้างความสามัคคีให้กับคนในชาติได้เป็นอย่างดี (siriwut sotomad.2012 และรอฮานี ดาโอ๊ะ ประสิทธิ์ รัตนมณี และนิปาตีเมาะ หะยีหามะ, 2553)

นอกจากนี้มีข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ว่า การแข่งขันนกกรงหัวจุกเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนใต้มานานกว่าสามสิบปีมาแล้ว แต่การแข่งขันในอดีตมีการแข่งขันเสียงโห่ดัง อย่างเดียว หมายถึงขอให้ออกเสียง ก็นับว่าเป็นคะแนนแล้ว ไม่เหมือนกับปัจจุบันที่กำหนดการแข่งขัน

* ที่จังหวัดสตูลเคยเล่นนกกรงหัวจุกแบบต่อสู้กันมาก่อน

เป็นประเภทต่างๆ เช่นการแข่งขันประเภทโห่เสียงการแข่งขันประเภทมาราธอน และการแข่งขันประเภทเสียงทอง(แบบมั่ง ยะรัง, สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558และบังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม , สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558)

การแข่งขันประเภทโห่เสียง เป็นการแข่งขัน ที่ประเภทแรก หรือการแข่งขันแรกๆ ของการแข่งขันนกกongหัวจุก ซึ่งจะแบ่งเป็น ยุคต่างๆ เป็น สองยุคด้วยกันการแข่งขันโห่ยุคแรกหรือยุคประถมวัย ซึ่งจะมีรูปแบบการแข่งขันการเปล่งเสียงของนกกongหัวจุกออกมาโดยไม่จำเป็นต้องเป็นวรรคๆ เพียงแค่ออกเสียงให้ได้ยินก็ได้คะแนน การแข่งขันโห่ที่มีอยู่ในปัจจุบันทั่วไปของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะมีรูปแบบของการแข่งขัน การเปล่งเสียงออกมาเป็นวรรคๆ ซึ่งแต่ละวรรคมีสามคำที่ติดต่อกันจึงจะได้นับว่าเป็น 1 คะแนน เช่น ปีกกวยเจียว เป็นต้น

ทั้งสองยุคนี้จะมีความแตกต่างในด้านการเปล่งเสียงเพียงอย่างเดียว ส่วนการจับเวลาและจำนวนยกจะเหมือนกัน การจับเวลาจะใช้กะลาที่มีรูใส่ลงไปในน้ำเมื่อกะลามกก็ถือเป็นหมดยก หากเราจะวัดกับเวลาในนาฬิกา จะวัดได้ประมาณ 18-20 วินาที ต่อยก และจะมี 4 ยก และต้องการเพียง 8 คะแนน มีบางสถานที่ต้องการ 10 คะแนน ภายใน 4 ยก แล้วจะมาแข่งขันรอบชิงชนะเลิศ โดยการแข่งขันจะเหมือนกับรอบแรก โดยมี 4 ยก ต้องการเพียง 8 หรือ 10คะแนนเช่นกัน

ส่วนการแข่งขันประเภทที่สอง คือการแข่งขันประเภทมาราธอน ซึ่งเป็นการแข่งขันโดยมีรอบเดียวจบ และนกตัวไหนที่ได้เปล่งออกเสียงได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนดให้ จะเป็นผู้ชนะโดยนับ 1 วรรค 1 คะแนน ซึ่งจะใช้เวลาโดยใช้กะลาที่มีรูใส่น้ำเป็นตัววัดเวลาเช่นกัน

ส่วนการแข่งขันประเภทที่สาม เป็นการแข่งขันประเภทเสียงทอง ซึ่งประเภทนี้จะมีความซับซ้อนนิดหน่อย โดยจะดูถึงบุคลิกพร้อมกับเสียงของนกกongหัวจุกที่เปล่งออกมาได้ชัดเจน

บังรุสลี ญู (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558)ให้ข้อมูลว่าประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการการเลียงและการแข่งขันนกกongหัวจุกในพื้นที่ภาคใต้ว่า “ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการการเลียงนกกongหัวจุกนั้น เท่าที่ผมรู้คือส่วนใหญ่เขาเล่นกันมานานแล้ว เริ่มแรกคนเขาเล่นนกกongกันแถวหมู่บ้านเท่านั้น ทราบมาว่าศูนย์ใหญ่ของนกกongหัวจุกอยู่ที่กูแบอิตะ ผมเองก็ไปเล่นที่กูแบอิตะอยู่เหมือนกัน แต่ก่อนที่จะมายะลาไม่ค่อยมีคนเล่นนกกong แต่จะมีเยอะที่จังหวัดปัตตานี แต่สำหรับสมัยก่อนนั้น การแข่งขันไม่ได้เล่นประชันเสียงกันเหมือนปัจจุบัน แต่คนเขาจะแข่งขันด้วยการชนกันเหมือนในประเทศจีน โดยการเอานกใส่ในกรงเล็กๆเพื่อชนกัน พอคนหลายๆเขาก็ได้คิดเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการชนกันมาเป็นประชันเสียงแทน อย่างที่เห็นกันในปัจจุบัน”

แบม้ง ยะรัง(สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558)ยังได้บอกอีกว่า “ผมเองได้ตระเวนแข่งขันในระยะเวลาประมาณสิบสามปี ผมได้ไปแข่งขันในวาระต่างๆมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการกุศล ชมรม หรือการแข่งขันตามหมู่บ้าน ไม่เว้นแม้การกุศลเพื่อการสร้างมัสยิด”

ดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับบังเลาะ นาเกาะ (สัมภาษณ์ เมื่อ 1 มิถุนายน 2558)ที่บอกว่า “การแข่งขันนกกongหัวจุกในปัจจุบันมีอยู่อย่างแพร่หลาย และได้มีการจัดการแข่งขัน กระจายทั่วทั้งสามจังหวัดชายแดนใต้และจังหวัดรอบนอก มีการจัดในวาระต่างๆ เช่น การแข่งขันเพื่อเป็นการบริจาคเพื่อการกุศลของ ตะดีกา เด็กกำพร้า การบริจาคสร้างอาคารเรียน ไม่เว้นแต่มัสยิดซึ่งได้ยืนยันว่ามีการจัดแข่งขันเพื่อสมทบทุนสร้างมัสยิด”

การแข่งขันนกกongหัวจุกทั้งในสามจังหวัดชายแดนใต้และพื้นที่รอบนอก โดยมีผู้เข้าร่วมการแข่งขันที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ และภาษา ไม่ว่าจะเป็น ไทยมุสลิม ไทยพุทธ จีน รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านอย่างมาเลเซีย มีการเข้ามามีความส่วนร่วมในการแข่งขัน ทำให้ทางรัฐ การเล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงจัดเป็นระบบและส่งเสริมให้เป็นการแข่งขันระดับภูมิภาค และจัดตั้งเป็นสมาคมหรือชมรมนกกongหัวจุกอย่างเช่นนกเขาชวา จึงทำให้มีการแข่งขันอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้น เช่น การจัดการแข่งขันที่สนามเอเซียจังหวัดยะลา การจัดการแข่งขันที่สนามศูนย์เยาวชนจังหวัด ยะลา การจัดการแข่งขันที่สนามกีฬากลาง อำเภอบันนังสตา โดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ให้การแข่งขันอย่างเต็มรูปแบบ เช่น ศอ.บต. และสภาจังหวัดยะลา เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ หลากหลาย และมีการจัดการแข่งขันเป็นการต่อเนื่องทุกปี

แบม้ง ยะรัง ปัตตานี(สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558)ให้ข้อมูลว่า “การแข่งขันนกกongหัวจุกมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นแต่ละยุคสมัย และต่างเขตต่างสถานที่ก็มีกติกาที่แตกต่าง เช่นเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งมีรูปแบบ เฉพาะและมีความแตกต่างกันจากเขตของจังหวัดสงขลา สตูล เป็นต้น หากชาวสามจังหวัด ชายแดนใต้ได้มีการแข่งขันในพื้นที่รอบนอก หรือจังหวัดใกล้เคียง จะมีนงในกฎกติกาต่างๆของ พื้นที่นั้นๆ และหากคนพื้นที่รอบนอกหากเข้ามาแข่งขันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ก็เช่นกัน นอกจากได้มีการเรียนรู้วิธีการแข่งขันของพื้นที่นั้นๆก่อน ด้วยเหตุนี้ทางสมาคมนกกongหัวจุกของ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ตั้งกติกาว่า ก่อนการแข่งขันของแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีการบอก กติกาต่างๆ ของการแข่งขันด้วย”

สนามการแข่งขันนกกรงหัวจุกจะจัดขึ้นในชุมชน ซึ่งกลายเป็นกิจกรรมประจำหมู่บ้านที่รู้จักกันในกลุ่มผู้เลี้ยงนก บางชุมชนจัด 1 วัน บางชุมชนจัด 2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นสนามเล็กๆ เพื่อฝึกนกให้เคยชินกับสนาม ถือว่าเป็นสนามทดลองนก ก่อนที่จะนำนกเข้าร่วมการแข่งขันสนามใหญ่ ซึ่งจะมีนกเข้าร่วมการแข่งขันประมาณ 400 – 1,000 ตัว จะจัดในช่วงใกล้วันถือศีลอด เพราะตลอดเวลา 1 เดือนของการถือศีลอดจะไม่มีการแข่งขันนก ดังนั้น ผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกจะรู้จักสนามใหญ่ๆ อย่างเช่น "การแข่งขันนกกรงหัวจุกนัดปิดฤดูกาล" ศึกแซมปี ชนแซมปี ณ สนามซัสไก (บานา) อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งถือเป็นสนามใหญ่รองจากสนามการแข่งขันนกกรงหัวจุกชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระบรมราชินีนาถ หน้าโรงแรมซีเอส ปัตตานี

การสมัครการแข่งขันสนามใหญ่ ๆ จะต้องมีการจองบัตรเข้าร่วมการแข่งขัน มีการเปิดจองบัตรล่วงหน้า ดังนั้น ช่วงเวลาการแข่งขันสนามเล็ก ๆ จะมีการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มผู้เลี้ยงนกทราบ ผู้นำนกเข้าร่วมแข่งขันจะต้องเสียค่าสมัครตามข้อกำหนดแต่ละสนาม เช่น ราคา 500 บาท บ้าง 1,000 บาท บ้างผู้สมัครก่อนมีสิทธิ์เลือกแขวนนกในสนามการแข่งขันว่าจะแขวนนกของตนเองอยู่บริเวณแถวข้าง แถวกลางซึ่งผู้เลี้ยงจะรู้นิสัยนกของตนเองอยู่แล้ว บางตัวชอบอยู่กรงใหญ่ เมื่ออยู่กรงเล็กไม่ชิน บางตัวได้ฟังเสียงเจ้าของจะขันทันที บางตัวจะขันเมื่อแขวนไว้ใกล้กับตัวอื่น บางตัวจะกลัวเสียงนกที่มีอายุมากกว่า สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีการเลี้ยงนกที่ผู้เลี้ยงต้องเรียนรู้ลักษณะนิสัยนกของตนเองเพื่อโอกาสแห่งชัยชนะ (รอฮานี ดาโอ๊ะ ประสิทธิ์ รัตนมณี และนิปาตีเมาะ หะยีหามะ, 2553)

สุกันดา จารู เมืองยะลา (สัมภาษณ์ เมื่อ 13 พฤษภาคม 2558) เล่าที่มวิจัยว่า "สนามการแข่งขันนกกรงหัวจุก จะจัดในที่โล่งแจ้ง ที่แขวนทำเป็นรางเหล็กสูงประมาณ 2.5 เมตร หรือพอที่จะเดินใต้กรงนกได้โดยไม่ชนหัว และจะเป็นราวสี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างประมาณ 2 เมตร เป็นช่องๆ ในแต่ละช่องจะมีที่แขวน ได้ประมาณ 10-12 ตัว และเจ้าของราวหรือผู้จำเป็นต้องมีหลักการประกันถึงความปลอดภัยของราว ซึ่งจะให้ประกัน หาก ราวได้หัก กรงนกตก เสียหายและจะทำให้คนนั้นพิการหรือตาย ต้องจ่ายให้เจ้าของนกอย่างน้อย 5,000 บาท หากมีการฟ้อง ถึงราคาของนกและกรง เจ้าของราวหรือผู้จัดจำเป็นต้องจ่ายตามความราคาความเป็นจริงของราคาดนกและกรงนั้น"

รูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกที่จัดขึ้น เริ่มด้วยการสมัคร ซึ่งมีการสมัครตามอัตราที่กำหนดไว้ ของแต่ละสนามของการแข่งขัน เช่น 50, 60, 100, 300, 1000 จนถึงหลักหมื่นบาท ตาม

ข้อตกลงและรางวัลที่จะได้รับ โดยปกติถ้าแข่งซ่อมตามหมู่บ้านหรือระดับตำบล ค่าสมัครก็อยู่ที่ 50,60 ไม่เกิน 100 บาท ผู้ชนะก็จะได้เป็นเงินประมาณ 1000 หรือ 500 บาทตามลำดับ ระดับอำเภอ ที่ชมรมเป็นผู้จัดก็มีรางวัลสูงขึ้น ประมาณ 3000 บาท ค่าสมัครก็สูงขึ้นเช่นกัน โดยปกติแล้วถ้าค่าสมัครหลักสิบ รางวัลไม่เกินหนึ่งพัน ถ้าค่าสมัครหลักร้อย รางวัลก็จะอยู่ที่สองสามพันถึงห้าพัน ค่าสมัครหลักพันรางวัลก็เป็นหมื่น บางสนามค่าสมัครถึงหมื่น เช่นล่าสุดที่ภูเก็ตค่าสมัคร 25,000 บาท รางวัลที่หนึ่งก็ 100,000 บาท (บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม ,สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558)

เนื่องจากรางวัลที่ล่อตาล่อใจทำให้คนเลี้ยงเกิดความอยากได้ และตระเวนแข่งเพื่อล่ารางวัล จึงมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าการแข่งขันนกกรงเป็นการพนันชนิดหนึ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม (สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558) ยังบอกอีกว่า “ในแต่ละโซนจะมีการจัดการแข่งขันมีการจัดเวลาไว้ในแต่ละเดือนจะจัดที่ไหนจังหวัดไหน มีตารางประจำปีชัดเจน ดังนั้นในส่วนของอำเภอเทพาส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงนกไว้เพื่อการแข่งขัน บางคนก็ยึดเป็นอาชีพไปเลยก็ว่าได้เพราะนกกรงหัวจุกบางตัวมีราคาหลักล้าน เช่นนกกรงหัวจุกของอดีตประธานชมรมอำเภอเทพา ราคาสูงถึง 1,500,000 (หนึ่งล้านห้าแสนบาท) ของบังอับบ๊าส บ่อทอง ปัตตานี 2,000,000 (สองล้านบาท) นกกรงเหล่านี้แข่งล่ารางวัลในการแข่งขันแต่ละครั้งเป็นแสนบาทบางรายรางวัลในการแข่งขันนกแต่ละเดือนอยู่ในหลักแสน 200,000-300,000 บาท ซึ่งเสียค่าयोगหรือค่าสมัครเพียง 3,000-5,000 บาทและคนที่แข่งขันในระดับนี้ก็สามารถซื้อบ้านซื้อรถเลี้ยงครอบครัวด้วยเงินนกกรงหัวจุกได้เลย”

อย่างไรก็ตามการที่จะนำนกมาฝึกฝนเพื่อการแข่งขันควรเป็นนกที่อายุ ไม่มากและไม่ควร จะเกิน 1 ปี ถ้ายังได้นกอายุ 2-3 เดือน มาฟุ่มพักและเลี้ยงดูกับนกใหญ่เลี้ยงดี สำเนียงดี ลูกนก (บางแห่งเรียกลูกไ้) ก็จะได้จ่าลีลาสำเนียงจากนก ใหญ่ที่ดีและเป็นผลดีกับผู้เลี้ยงเพื่อการแข่งขัน อีกด้วยในการรักษาสาย พันธุ์ของสายพันธุ์สำเนียงเสียง

การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน เริ่มจากอาทิตย์แรกๆ ควร ซ่อมไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อวันหลังจาก พ้นหนึ่งเดือนไปแล้วก็เพิ่มเป็นวันละ 3 ชั่วโมง และต่อไปซ้อมวันละ 4 ชั่วโมง ช่วงเดือนที่สองและที่ สามเราจะรู้ว่่านกตัวไหนมีลีลาและสำเนียงเป็นเช่นไร เสียงผิดเพี้ยนหรือไม่ ได้มาตรฐาน มีความตื่นตระหนกเวลาเคลื่อนไหวและไม่ชินกับการเดินทางหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อเราพาออกซ่อม

กับนกบ้านอื่นแล้ว พบว่านกตัวนั้นหามีลีลาเป็นนักสู้แม้แต่น้อย คือ นกที่เป็นนักสู้จะออกทำทาง ซึ่งชังกางปีกร้องทำแล้วก็พองขน ถ้าไม่มีลักษณะนี้และฝึกฝนยังงี้ก็ไม่ดีขึ้น ควรแยกเอาไปอยู่ต่างหาก แต่ถ้านกตัวไหนทำสิ่งที่ตรงข้ามที่กล่าวมาข้างต้นถือว่าเป็นนกที่เริ่มสู้ และมีความเป็นนักแข่ง สังเกตนกของเราว่าสู้มากขึ้นด้วยการยืนขึ้นด้วยการยืนระย้านนั้นหมายถึงนกของเราพร้อมจะลงแข่งได้แล้ว ยิ่งนกเริ่มผลัดขนมีใจสู้กับตัวอื่น ๆ อย่างไม่เกรงกลัว นับเป็นนกลักษณะดี

สำหรับเทคนิคการดูระยะยืนของนกที่เริ่มหัดใหม่นั้นให้สังเกตตอนนำไปช้อนกับนกตัวอื่นๆ ให้เช็ดเป็นยกๆ ไป ยกละประมาณ 25-30 นาที ทำทั้งหมด 3 ยก หากนกของเราออกอาการสู้ด้วยท่าทางและสำเนียงเกิน 20 นาทีขึ้นไปก็ถือว่าใช้ได้และค่อนข้างดีทีเดียว ยิ่งสลับให้ไปประกบคู่กับนก ตัวใหม่แล้วนกของเรายังคงออกอาการสู้และส่งเสียงร้องเป็นจำนวน 3 ประโยคขึ้นไป ก็ควรทะนุถนอมให้ดี และควรหมั่นช้อนเช่นนี้บ่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อจบบกสีแล้วควรพักสัก 5 นาที แล้วเอานกเข้าไปช้อนใหม่หากยังออกอาการเป็นนักสู้ด้วยลีลาและสำเนียงเสียง(เอกชัย พฤษชัยอำไพ .2546 และ บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม สัมภาษณ์ เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน 2558)

4.3.ผลกระทบจากการเลี้ยงและแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมภาคใต้

จากการสังเกตขณะลงพื้นที่เก็บข้อมูล พบว่า ผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกโดยเฉพาะรายที่เลี้ยงเพื่อการแข่งขัน พบว่า จะใช้เวลากับนกกรงค่อนข้างมาก ตั้งนั่งฟังเสียง พูดคุยหรือเรียกชื่อนกเหมือนฝึกซ้อมให้นกขันเมื่อได้ยินชื่อ อาบน้ำและตากแดดให้นก หาและบ่อนอาหารเสริม เช่นตัวหนอนบางชนิด อาหารเสริมนอกเหนือจากกล้วย มะละกอ ข้าวโพด ทำความสะอาดรังนก และหาสนามซ้อมให้นกเกือบทุกวัน ซึ่งดังกล่าวนี้จะกระทบต่อเวลาที่ต้องเลี้ยงดู อบรมครอบครัวย โดยเฉพาะลูกๆของสังคมมุสลิมที่ส่วนมากจะเกรงกลัวผู้เป็นพ่อมากกว่าแม่ โดยเฉพาะรายที่ภรรยาไม่เห็นด้วยหรือไม่ชื่นชอบกับการเลี้ยงนก เช่นคำบอกเล่าของบังอรุสลี ญูบุ (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558)ที่บอกว่า “ปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวจากการเลี้ยงนกกรง และการแข่งขันนกกรงนั้น จะมีผลกระทบก็ต่อเมื่อภรรยาไม่เข้าใจกันกับเรา เช่นอาจเกิดความรู้สึกโกรธ ไม่พอใจเมื่อโดนคนในครอบครัวห้ามไม่ให้ไปแข่งขันนกกรงหัวจุก แต่ผมว่าเราควรดูสถานการณ์ ถ้าช่วงนั้นก่อนการลงแข่งขันเรามีเงินพอที่จะลงสมัครแข่งขันก็ไม่ใช่ไรห้ามได้ อีก

อย่างถ่างานที่เราทำยังไม่เสร็จเรียบร้อยก็ถูกแล้วที่จะโดนห้ามปรามไม่ให้เล่น แต่ถ้าเราเคลียงาน เราทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยก็ไม่อยากให้อีกห้ามเช่นกัน”

ในกรณีนี้บางรายจึงหลีกเลี่ยงการเสียเวลากับนกรงมากนักเพราะเกรงมีปัญหากับภรรยา จึงใช้เวลาว่างที่เสร็จจากงานหลักแล้วมาเล่นนกร บังอรุสดี ภู (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “เราเองก็เล่นนกรในช่วงที่ว่าง เมื่อกลับจากการทำงานเรียบร้อยแล้ว ก็เพื่อความคลายเครียดเท่านั้น การเล่นนกรเราต้องเข้าใจว่ามันเป็นแค่การละเล่นเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายเท่านั้น แต่ผมก็ไม่สนับสนุนเด็กๆหรือญาติเข้ามาเล่นนกร เพราะมันไม่ได้ประโยชน์อะไรต่อเด็ก หันมาสนใจเรื่องการเรียนการงานดีกว่า”

เช่นเดียวกันนั้นข้อมูลจากพูดคุยกับคุณมะสือดี สะนิ (สัมภาษณ์เมื่อ 1 ตุลาคม 2558) บอกกับทีมวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบว่า “ความจริงแล้วการเล่นนกรงหัวจุกหรือแข่งขัน โดยปกติก็มีผลกระทบกับครอบครัวอยู่บ้างเล็กน้อยโดยเฉพาะเวลาที่ต้องไปเอาใจใส่ดูแลนกรงหัวจุก แต่ผมก็ไม่สามารถจะหักห้ามใจไม่ให้เล่นหรือแข่งขันนกรงได้ เพราะด้วยที่ว่ามันให้ความเพลิดเพลินแก่ผม แต่ในตัวผม ผมสามารถควบคุมสถานการณ์ครอบครัวไว้ได้ไม่ถึงกับกระทบกระทั่งมาก จนเกินไป ด้วยที่ว่าผมรักและชอบที่จะเล่นนกรหรือแข่งขันนกรงหัวจุก ผมว่าในฐานะการเงินทางครอบครัวนั้นก็ไม่น่าจะดีขึ้นสักเท่าไร มีแต่จะลด เพราะต้องซื้อโน้นซื้อนี้สารพัดอาหารให้แก่นกร บ้างก็ถูกขโมยบ้างก็ทำให้สิ่งที่ลงทุนซื้อนั้นก็สูญเปล่าเสียเงินไปฟรีๆแต่ผมชอบเลี้ยงมันแม้ต้องซื้ออาหารหรืออย่างอื่นให้แก่นมันเพราะรักชอบจะให้อะไรก็ได้”

คุณสะอารี จารง (สัมภาษณ์เมื่อ 1 ตุลาคม 2558) ได้พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ด้วยปัจจุบันผู้ชายบางคนรักและชอบเล่นนกรเป็นชีวิตจิตใจ และบางที่ทำให้เกิดปัญหากันในครอบครัว ตามมาเช่นเรื่องการเงิน แต่ในความคิดผม การเล่นนกรงหัวจุกไม่ได้ส่งผลต่อชีวิตครอบครัวของผมแต่ประการใด เพราะเราเลี้ยงมันอย่างถูกวิธี และแบ่งเวลาเล่นกับมันอย่างถูกต้องว่าเวลาไหนทำงาน ไม่ใช่จดจ่ออยู่กับนกรโดยไม่ใส่ใจเรื่องทำมาหากินต่างๆที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของผม และผมเลี้ยงดูมันเล่นกับมันก็ในช่วงที่เวลาว่างๆ การแข่งขันนกรงหัวจุกนั้นเป็นเรื่องที่ที่คนสมัยนี้นิยมเล่นกันหลงใหลในตัวมัน แต่ถามว่าเมื่อมีเยาวชนหรือญาติๆขอร่วมแข่งขันด้วยนั้น ผมเองก็ไม่ได้ขัดข้องอะไร”

นอกจากนี้คุณอิสมาแอ กียะ (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558) ก็มีความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการเลี้ยงและแข่งขันว่า “ปัญหาที่พบบ่อยครั้งในครอบครัวคนสมัยนี้ บางครอบครัวเกิดจากสาเหตุการเลี้ยงนกร การที่ฝ่ายชายใส่ใจต่อกันมากเกินไป ยุ่งอยู่กับนกร

ตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา เช่นทะเลาะกับภรรยาบ้างเป็นต้น แต่เมื่อได้รับรางวัลติดไม้ติดมือก็ดีไป แต่ถ้าแพ้หรือไม่ได้อะไรติดไม้ติดมือก็เครียด ทะเลาะกันเป็นต้น ถามว่าเมื่อมีเยาวชนหรือญาติต้องการเลี้ยงหรือขอเข้าร่วมแข่งขันนกด้วย ผมว่าผมไม่เห็นด้วยที่จะสนับสนุน เพราะมันไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใดที่เยาวชนจะหันมาเล่นนกกัน เอาเวลาไปใส่ใจเรื่องอื่นที่ดีกว่านี้ น่าจะดีกว่า และผมเองก็ไม่คิดที่จะสนับสนุนด้วย ความรู้สึกของผมเมื่อถูกห้ามจากคนในครอบครัวไม่ให้ไปแข่งขันนกกรงหัวจุกนั้น ผมเองก็รู้สึกเครียดอยู่เหมือนกัน เมื่อถูกห้ามในสิ่งที่ชอบ ในเมื่อเราทำงานของเราเสร็จแล้ว เคลียงานหมดแล้ว แต่หากมาห้ามเนื่องจากว่าเราเองก็ทำงานยังไม่เสร็จก็ไม่เป็นไร ห้ามกันได้ไม่ว่ากัน”

มูฮำหมัด จารง (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558) ให้ความเห็นอีกว่า “สำหรับการแข่งขันนกกรงหัวจุกนั้น ผมคิดว่ามีผลกระทบต่อครอบครัว แต่ก็ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นๆด้วยเช่นกัน เช่น การลงทุนเงินในการเลี้ยงดูแลนกซื้ออาหารต่างๆหรือการลงทุนเพื่อแข่งขันนั้น หากภรรยาไม่เข้าใจ ก็จะมีผลกระทบต่อครอบครัวตามมา เมื่อมีญาติหรือเยาวชนต้องการเข้าร่วมแข่งขัน ผมว่าผมยินดีให้เข้าร่วม เพราะมันไม่ได้ร้ายแรงอะไร และไม่ได้ส่งผลกระทบที่รุนแรงจนเกินไปหากผมถูกห้ามไม่ให้ไปแข่งขันนกกรงหัวจุกนั้น ผมก็ไม่ว่าอะไรจะบอกอย่างไรเหมือนกัน เพราะดูจากสถานการณ์ว่าสมควรไปหรือเปล่า เช่น ดูสถานการณ์ว่าถ้าเราสมควรตัดสินใจไปแข่งขันในวันนั้นไหม ถ้าเราไปในขณะที่กำลังถูกห้ามนั้นจะมีผลตามมาเป็นอย่างไร”

ผลกระทบที่พบจากการสัมภาษณ์บาบอแอ ปอนะตอร์ปิยะสวริยะส บ้านโสร่ง จังหวัดปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558) ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า “การเลี้ยงนกหากถึงขั้นบ้ากับนกก็ย่อมต้องกระทบต่อครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผมเคยเห็นคนที่เลี้ยงนกนอนเฝ้านก การนั่งให้นก เวลาตัวเองป่วยก็ต้องเอนกแขวนไว้บนที่หัวนอน เมื่อได้ยินเสียงนกแม่ป่วยก็ลุกขึ้นนั่งด้วยความชอบกับเสียงนก กระทั่งวันตายยังตายพร้อมกับนกที่ตัวเองชื่นชอบอยู่ตรงหัวนอน กรณีแบบนี้ผมเชื่อว่ากระทบต่อครอบครัว อาจจะไม่กระทบในด้านการเงินเพราะคนเล่นนกระดับนี้มักจะเป็นคนรวย แต่กระทบเรื่องเวลาในการอยู่กับครอบครัวมากกว่า”

จากข้อมูลข้างต้นวิเคราะห์ได้ว่าเป็นผลกระทบทางจิตใจ เหมือนคนติดเสพติดตั้งข้อมูลจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(2558) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการพนันว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เล่นพนัน มีทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม ผลกระทบทางจิตใจนั้น

เกี่ยวข้องกับการแสดงอารมณ์ที่ไม่สบายใจต่อคนใกล้ชิด ยากอยู่คนเดียว หรือขึ้นชอบจนเลยขอบเขต เป็นต้น

ส่วนผลกระทบในด้านการเงินจากการสังเกตเห็นไม่พบว่ากระทบโดยตรง นอกจากรายได้ที่ฐานะค่อนข้างยากจนอยู่แล้ว เพราะส่วนมากคนเล่นนกจะเล่นจริงจังตอนที่ไม่มีเงินเหลือ ถ้าทางการเงินไม่ดีพอก็จะหยุดหรือชะลอไปก่อน บังอรุณี ภูมู (สัมภาษณ์เมื่อ 12 ตุลาคม 2558) ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า “สำหรับเรื่องฐานะนั้น ผมบอกได้เลยว่า ผมไม่คิดว่าการแข่งขันนกจะทำให้ฐานะดีขึ้นหรือลดลง แต่เราเล่นเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียดก็เท่านั้นเอง มันเป็นการละเล่นที่เป็นความชอบส่วนบุคคลไม่ได้มีผลกระทบอะไรด้านการเงินภายในครอบครัว”

ในทางกลับกัน ผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกบางรายเลี้ยงนกกรงเป็นอาชีพ เช่นนกกรงบังบัวเทพา สามารถสร้างรายได้จากการล่ำรางวัลจนสามารถผ่อนรถผ่อนบ้านจากเงินรางวัลแข่งนก กระทั่งไปทำฮั้วด้วยเงินแข่งนกเช่นกัน ดังที่บังโก๊ะ บ่อน้ำส้ม (สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558) บอกว่า “บางคนก็ยึดเป็นอาชีพไปเลยก็ว่าได้เพราะนกกรงหัวจุกบางตัวมีราคาหลักล้าน เช่นนกกรงหัวจุกของอดีตประธานชมรมอำเภอเทพา ราคาสูงถึง 1,500,000 (หนึ่งล้านห้าแสนบาท) ของบังอับบาส บ่อทอง ปีตานี 2,000,000 (สองล้านบาท) นกกรงเหล่านี้แข่งล่ำรางวัลในการแข่งขันแต่ละครั้งเป็นแสนบาทบางรายรางวัลในการแข่งขันนกแต่ละเดือนอยู่ในหลักแสน 200,000-300,000 บาท ซึ่งเสียค่าयोगหรือค่าสมัครเพียง 3,000-5,000 บาท และคนที่แข่งขันในระดับนี้ก็สามารถซื้อบ้านซื้อรถเลี้ยงครอบครัวด้วยเงินนกกรงหัวจุกได้เลย”

เช่นเดียวกับแบมมิง ยะรัง ปีตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558) บอกว่า “ท่านมีรายได้จากการแข่งขันนกกรงหัวจุกที่เคยได้ เก็บได้จากเหลือใช้ในแต่ละเดือนถึง 15,000 บาท ต่อเดือน และบางคนถึง 30,000 บาท แต่บางคนก็มีการขาดทุน และรายได้ของผู้ที่จัดการแข่งขัน ซึ่งเป็นผู้ลงทุนเสมือนกับการทำธุรกิจ บางครั้งได้กำไรเป็นกอบเป็นกำ บางครั้งก็ขาดทุน แต่ส่วนมากแล้วผู้จัดการแข่งขันจะได้กำไรมากกว่าขาดทุน”

ดังนั้นผลกระทบด้านการเงินจากการเลี้ยงหรือแข่งขันนกกรงหัวจุกจึงถือว่าไม่ส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงแต่อย่างใด หากแต่ผลกระทบเนื่องจากการเลี้ยงหรือแข่งขันนกกรงหัวจุกที่เห็นที่สุดคือด้านศาสนา โดยเฉพาะฝ่ายที่เห็นต่างที่มองว่าการเลี้ยงและแข่งนกเป็นสิ่งต้องห้ามและยังเป็นการพนันที่มุสลิมไม่ควรยุ่งเกี่ยว ดังนั้นผู้ที่เลี้ยงและแข่งนกจะไม่เป็นที่ยอมรับในเรื่องศาสนา นอกจากพวกเดียวกัน จากการลงพื้นที่จึงพบว่าผู้นำทางศาสนา ผู้รู้ที่สอนศาสนา หรืออิหม่าม มี

ส่วนน้อยมาก คิดเป็นร้อยละสองของผู้รู้ในพื้นที่เท่านั้นที่เลี้ยงนกเพื่อการแข่งขัน จากการลงพื้นที่ก็พบว่า มีผู้รู้สองท่านเท่านั้นที่เลี้ยงนกและแข่งขัน นอกจากนั้นก็ไม่ได้เลี้ยงหรือไม่ก็เลี้ยงไว้ดูเล่นในกรงใหญ่แค่ตัวสองตัวเท่านั้น แม้ผู้รู้บางท่านที่ไม่เลี้ยงนั้น มีความเห็นว่าการเลี้ยงนกกรงหัวจุกและการแข่งขันไม่ใช่พันทันก็ตาม

4.4. ความเห็นเจ้าหน้าที่รัฐและนักวิชาการมุสลิมเกี่ยวกับการแข่งขันนกกรงหัวจุก

จากการลงพื้นที่หาคำตอบเกี่ยวกับหุกมหรือข้อชี้ขาดของนักวิชาการมุสลิมถึงการแข่งขันนก ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันนกกรงหัวจุก นกเขาขาว หรือนกบิลหลากหลายที่ชื่นชอบในหมู่คนเล่นนกปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและกติกาการแข่งขันตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ในสนามแข่งขันนกกรงหัวจุก แล้วนำข้อมูลไปสอบถามนักวิชาการมุสลิมในพื้นที่ว่าการจัดการแข่งขันในรูปแบบที่พบว่าเป็นการพนันหรือไม่ในความเห็นของท่าน ซึ่งจากสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน หรือสมาชิก อบต. และนักวิชาการมุสลิมที่ประกอบด้วย นักการศาสนา เช่น โต๊ะครูบาบอพอเนาะ อิหม่าม อาจารย์มหาวิทยาลัย อูstad และดาโต๊ะยุติธรรม ผู้วิจัยได้ข้อมูลจากผู้เห็นว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนักการศึกษาบางท่านเห็นว่าไม่ใช่เป็นการพนันดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1. ความเห็นที่ว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกไม่ใช่การพนัน

ในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ภาครัฐ เจ้าหน้าที่ตำรวจ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ทั้งหมดเห็นตรงกันว่า การแข่งขันนกกรงหัวจุกไม่ใช่การพนัน และการแข่งขันนกกรงหัวจุก นกเขาขาว ไม่ได้อยู่ในบัญชีการพนันที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการพนันแต่อย่างใด หากแต่เป็นประเพณีวัฒนธรรมที่ภาครัฐควรส่งเสริม เพราะการแข่งขันนกเป็นหนึ่งในกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่ได้ดี จึงจะเห็นได้ว่าทางภาครัฐได้มีการสนับสนุนการจัดมหกรรมแข่งนกทั้งระดับจังหวัด ระดับอาเซียน โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานในพิธีเปิด และในหลายสนามการแข่งขันก็มีรางวัลพระราชทาน จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการแข่งขันนกกรง หรือนกเขาขาวไม่ใช่พันทันในทางกฎหมายหรือในมุมมองของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (นายมุหัมมัด กิไร ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเขาตูม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี นายประยูรณ์ หะยีดามัน ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลเทพา จังหวัดสงขลา นายตอป่า มูณี สมาชิก อบต.ตำบลเทพา จังหวัดสงขลา และ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สวญ.สภ.จะกะวีะ ยะลา , สัมภาษณ์เมื่อ เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2559)

ส่วนความเห็นของผู้แข่งขัน ส่วนมากเห็นว่าไม่ใช่ว่าการพนัน จากคำกล่าวของแบม้ง ยะรัง บัตตานี(สัมภาษณ์ เมื่อ 18 พฤษภาคม 2558)และบังโก๊ะ บอน้ำส้ม เทพา สงขลา (สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558)คนเล่นนกกทั้งสองท่านได้บอกว่า “ด้วยเหตุของค่าสมัคร ค่าเสาค และรางวัลที่ได้มี บางคนมาโจมตี กล่าวหาว่า การแข่งขันนกกกรงหัวจุกเป็นการพนัน ทำให้ผู้รู้ในยุคปัจจุบันมีการ โจมตีอย่างหนักกว่าเป็นพนัน โดยส่วนตัวของคนเล่นนกกทุกคนเห็นว่าการสมัครแข่งขันนกกกรงก็ เหมือนการสมัครเรียน การสมัครงานใช้รูปแบบเดียวกันกับการแข่งขันนกกกรงหัวจุก ซึ่งหากติด อันดับแรกๆ ก็ถูกพิจารณาสูงหน่อย เว้นแต่มีเส้นสาย ซึ่งเท่ากับการซื้อโกง หรือกรรมการเล่นเป็น อาชีฟ”

ในส่วนของอิหม่าม เช่นฮัจญีอุปี อิหม่ามมัสยิดบ้านบ่อน้ำส้ม เทพา สงขลา (สัมภาษณ์ เมื่อ 8 มิถุนายน 2558)ให้ความเห็นว่า “การแข่งขันนกกทุกชนิดรวมถึงนกกกรงหัวจุกผมถือว่าไม่ได้ เป็นการพนันแต่อย่างใด ถือว่าเงินที่ได้เป็นรางวัลในการชนะการแข่งขัน เหมือนกับการแข่งขัน ฟุตบอลหรือกีฬาประเภทต่างๆ แต่ในการแข่งขันนกกนั้นจะต้องมีค่าสมัครหรือค่าโยนก ซึ่งในค่า สมัครแต่ละครั้งก็แล้วแต่ผู้จัดการแข่งขันจะเรียกเก็บ ซึ่งในสมัยก่อนรางวัลในการชนะการแข่งขัน นกกกรงหัวจุกจะเป็น พัดลม ตู้เย็น ที่นอน แต่ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงของรางวัลให้เป็นเงิน และค่าสมัครในการโยนกจากหลักร้อยก็เปลี่ยนเป็นหลักหมื่น ซึ่งรางวัลในการชนะการแข่งขันจะมีอยู่ 20 รางวัล ถึงแม้จะมีคนมาแข่งมากเพียงใดก็ตาม แต่รางวัลมิได้เพิ่มขึ้นตามจำนวนนก ส่วน เงินที่นำมาทำเป็นรางวัลก็มาจากเงินค่าสมัครของผู้ร่วมแข่งขัน หากเงินค่าสมัครเหลือก็จะเป็น กำไรแก่ผู้จัดการแข่งขัน ซึ่งในการจัดการแข่งขันก็ผลัดกันจัดด้วยสลับกันไปก็ถือว่าไม่มีใคร ได้เปรียบเสียเปรียบ”

เช่นเดียวกันกับความเห็นของ บังเลาะ คอฎีบ มัสยิดบ้านนาเกาะ อำเภอนาทม สงขลา (สัมภาษณ์ เมื่อ 1 มิถุนายน 2558)ที่ให้ความเห็นว่า “ผมว่าการแข่งขันนกกกรงหัวจุกก็เหมือนกับการ เลี้ยง บางคนก็บอกว่าเลี้ยงไม่ได้ บางคนบอกเลี้ยงได้ อยู่ที่ว่าตั้งใจมากกว่า เช่นเดียวกันเอา ไปแข่งก็ไม่ได้ แต่ส่วนตัวเห็นว่าไม่เป็นไร ไม่ใช่ว่าการพนัน เพราะระดับคณะกรรมการจังหวัดยัง จัดการแข่งขันเพื่อหาทุนเข้ามัสยิดเลย ส่วนเงินค่าโยงหรือค่าเสาก็เพื่อบำรุงสนามมากกว่า บาง สนามก็เอาเงินค่าสมัครเลี้ยงอาหาร ข้าวมือเพียงแก่ผู้มาแข่งขันด้วยไม่ว่าจะแพ้หรือชนะก็ตาม แบบนี้ผมว่าไม่ใช่พนัน”

بابอบแอ ปอนะตวัยยะฮัซรียะฮ บ้านโสร่ง จังหวัดปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558)ให้ความเห็นตรงกันกับ بابอเซ็ง บ้านต้นมะขาม จังหวัดปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 12 ตุลาคม 2558)ว่า “การแข่งขันนกกรงหัวจุก หรือการแข่งขันนกอื่นๆเช่นนกเขาชวา นกบิลหลา ในประเภทเดียวกันไม่สามารถจะชี้ขาดได้ว่าเป็นการพนันตามหลักการอิสลาม เพราะการพนันตามหลักการคือการเดิมพัน ผู้ใดชนะก็สามารถเอาสิ่งเดิมพันนั้นไป แต่การแข่งขันนกกรงหัวจุกไม่ใช่เป็นการเดิมพัน เป็นแค่ค่าสมัครหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นค่าเช่าเสาเพื่อลงแข่ง และผู้ชนะก็ถือเป็นรางวัลที่ผู้จัดมอบให้ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการพนันแต่อย่างใด เพราะมันเป็นแค่การละเล่นชนิดหนึ่งที่มีการพัฒนารูปแบบมาเรื่อยๆ อาจสุมเสี่ยงหรือคล้ายกับการพนันหรือเรียกว่า ตาซาบูฮ/ซูบาฮ้าต แต่มันไม่ใช่เป็นการพนันโดยกำเนิด หากแต่ต้องพิจารณาเป็นรายๆไปตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดแต่ละคน”

4.4.2. ผู้ที่เห็นว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกเป็นการพนัน

อุสตาซียะดีง ดอลี อุสตาซกีรออาตี อำเภอบะนัง ยะโฮร์ จังหวัดสงขลา (สัมภาษณ์ เมื่อ 1 มิถุนายน 2558)ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงและการแข่งขันนกกรงหัวจุกว่า “ผมเห็นว่าทั้งการเลี้ยงและการแข่งขันเป็นสิ่งต้องห้ามในหลักการอิสลาม เพราะนกกรงหัวจุกไม่ใช่สัตว์เลี้ยงโดยปกติ วิสัยของมัน นกกรงหัวจุกเป็นสัตว์อยู่ในป่าแล้วจับมาขังไว้ในกรงถือว่าการทรมานสัตว์อิสลามห้าม เช่นเดียวกันกับการแข่งขันชิงรางวัล หากมีค่าสมัครหรือค่าโยงหรือค่าเสาถือว่าเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากรางวัลนั้นได้มาจากที่อื่นหรือมีหน่วยงานใดๆมาสนับสนุนก็ถือว่าเป็นการแข่งขัน เพราะการพนันหมายถึงการที่ผู้แข่งทุกคนวางเงินไว้เป็นรางวัลแล้วผู้ใดชนะก็ได้เงินนั้นไปก็ถือว่าเป็นการพนัน แต่ถึงไม่เป็นการพนันก็เข้าข่ายทรมานสัตว์อยู่ดี เพราะสัตว์ที่อิสลามอนุญาตให้แข่งได้เป็นสัตว์เลี้ยงโดยปกติ เช่น ม้า อูฐ เท่านั้น”

อุสตาซชาการียา กีไร รักษาการอิหม่ามมัสยิดดารุ้ลอามาน เขาตูม ยะรัง ปัตตานี (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 มิถุนายน 2558)ให้ความเห็นว่า “ผมว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกหากมีค่าสมัครถือเป็นการพนัน ถ้าไม่มีค่าสมัครหมายถึงรางวัลมาจากส่วนกลาง เช่น อบต. อบจ. ถือว่าไม่เป็นการพนัน แต่ที่เล่นๆกันในพื้นที่บ้านเราโต๊ะครูส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นการพนันแม้จะมีคนใส่หมวกกอปียะาะไปร่วมด้วยก็ตาม จึงเป็นที่มาของคำว่า”จูดีโต๊ะเลอบา” ท่านยังบอกว่า สำหรับคนที่ชอบเล่น

แบบนี้ก็มักจะเปลี่ยนชื่อเรียกจากพนันมาเป็นการแข่งขันเพื่อให้ฟังดูไม่ผิดเท่านี้เอง แต่ความจริงก็ไม่อาจหลีกจากพนันอยู่ดีในหลักการอิสลาม”

อาจารย์อदनาน อาลีกาแห อาจารย์มหาวิทยาลัยฟาฏอนีและอิหม่ามอาแว มะมะอูมา (สัมภาษณ์ เมื่อ 15 พฤษภาคม 2558) ให้ความเห็นว่า “ผมเห็นว่าการเลี้ยงนกกรงหัวจุกเพื่อความเพลิดเพลินไม่ได้เสียเวลาในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบก็ถือว่าทำได้ไม่ผิดหลักการศาสนา เช่นเดียวกันกับการแข่งขันหากไม่เป็นการทำร้ายความรู้สึกฝ่ายที่แพ้ก็ไม่เป็นไร แต่ถ้าหากเขาก็ต้องการรางวัลแต่กลับไม่ได้ทั้งที่ตั้งใจและลงทุนค่าสมัครหรือค่าแขวนนกแบบนี้ถือว่าทำร้ายจิตใจ อิสลามถือว่าการพนันหากลงทุนไปเพื่อรางวัลที่ใหญ่กว่า หากไม่มีค่าสมัครใดๆก็ไม่ใช่เป็นการพนัน นอกจากจะต้องบอกให้ผู้แข่งให้ชัดว่าค่าสมัครไม่ได้เอาไปซื้อรางวัลแต่เอาไปบริจาคให้โรงเรียน หรือศูนย์เด็กกำพร้า เป็นต้น หากแบบนี้ไม่เป็นการพนันแม้จะมีค่าสมัครเพราะทุกคนที่ไปร่วมแข่งตั้งใจจะไปช่วยเหลือหรือบริจาคผ่านการสมัครค่าโยงนก ส่วนรางวัลก็ระบุชัดว่ามาจากหน่วยงานใดไม่ได้เกี่ยวกับค่าสมัครแต่อย่างใด ในกรณีนี้ถือว่าไม่ใช่เป็นการพนัน แต่หากค่าสมัครมีส่วนเกี่ยวข้องกับรางวัลถือว่าการพนัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันใดๆก็ตาม ผมมีความเห็นเรื่องนี้แบบนี้ครับ”

ผศ.ดร.อับดุลฮาติม ไชชิง คณบดีผู้ก่อตั้งคณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และ ดร.มุหัมมัดอิดริส ดือเร๊ะ หัวหน้าศูนย์พัตวา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี (สัมภาษณ์ เมื่อ 25 พฤษภาคม 2558) ให้ข้อมูลคล้ายกันว่า “เราเห็นว่าการเลี้ยงนกกรงหัวจุกสามารถเลี้ยงได้หากไม่เป็นการทรมานนก เช่นไม่พรากจากคู่ของมันไม่ว่าจะตัวผู้หรือตัวเมียก็ตาม หรือไม่ให้อาหารมันอย่างทั่วถึง เป็นต้น ส่วนกรณีการแข่งขัน ทั้งสองห้องฟ้องว่าหากรางวัลที่ได้ไม่เกี่ยวข้องกับค่าสมัครก็ถือว่าไม่เป็นการพนัน แต่ถ้ามีส่วนเกี่ยวข้องกับรางวัลแม้จะน้อยนิดก็ถือว่าการพนัน ดังนั้นหากต้องการแข่งขันชิงรางวัลผู้จัดต้องหารางวัลจากที่อื่นเตรียมไว้ และไม่ควรกำหนดค่าสมัครเกินความจริง หากให้เหตุผลว่าค่าสมัครเพื่อบริหารจัดการในเรื่องการแข่งขันจริงๆอย่างที่อ้างถึง”

ดาโต๊ะรอมลี ดาโต๊ะยุติธรรม จังหวัดนราธิวาส และอุสตาซอับดุลรอซัก รองผู้อำนวยการโรงเรียนอัสตักียะฮ์ จังหวัดนราธิวาส (สัมภาษณ์เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2558) ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้คล้ายกันว่า “ผมเห็นว่าการแข่งขันนกทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นนกเขาชวา นกกรงหัวจุก ตลอดจนการแข่งขันตกแตนจิ้งรีดที่นิยมแข่งขันกันระยะหนึ่งในพื้นที่ภาคใต้ ในทัศนะของท่านถือ

ว่าเป็นการพนันตามหลักการอิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากการจ่ายค่าเสาหรือค่าสมัคร แล้วนำเอาเงินค่าสมัครดังกล่าวมาเป็นรางวัลแก่ผู้ชนะ ส่วนผู้แพ้ก็กลับบ้านมือเปล่า ดังกล่าวนี้อาจถือเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าหากสามารถหารรางวัลจากที่อื่นทั้งตัวเงินหรือด้วยรางวัลซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับค่าเสาหรือค่าสมัครก็ถือว่าพอให้อยู่ได้ กล่าวคืออาจจะปลอดภัยจากการพนันตามหลักการอิสลาม"

นักวิชาการกลุ่มนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่ต้องการเลี้ยงนกเพื่อการแข่งขันว่า ผู้ที่ประสงค์จะเลี้ยงนกควรดูแลนกที่ตนเองขังไว้ในกรงให้เป็นอย่างดี ทั้งเรื่องอาหารการกิน หรือน้ำแกล้ง ผู้เลี้ยงต้องหลีกเลี่ยงทุกอย่างที่เป็นการทรมานสัตว์ ตลอดจนการให้อาหารแก่สัตว์ได้หาคุณค่าของมันไม่ว่าจะเป็นตัวผู้หรือตัวเมียก็ตาม

นอกจากนี้ได้เสนอแนะแก่ผู้จัดการแข่งขันว่า ต้องหลีกเลี่ยงการเอาเงินค่าเสาหรือค่าสมัครไปซื้อของเกี่ยวกับของรางวัลอย่างเด็ดขาด เพราะหากใช้เงินค่าสมัครไปซื้อของรางวัลเป็นการแข่งขันนั้นก็จะเป็นการพนันโดยปริยาย นอกจากนี้ทางผู้จัดจะต้องบอก แจ้งให้ผู้แข่งให้ชัดว่าค่าสมัครไม่ได้เอาไปซื้อรางวัลแต่เอาไปบริหารจัดการ หรือบริจาคให้โรงเรียน หรือศูนย์เด็กกำพร้าเป็นต้น หากผู้จัดชี้แจงที่ไปที่มาของรางวัลให้ชัดว่าไม่ได้เกี่ยวข้องกับของรางวัลก็ถือว่าไม่เป็นการพนัน แม้จะมีค่าสมัครก็ตาม เพราะทุกคนที่ไปร่วมแข่งตั้งใจจะไปช่วยเหลือหรือบริจาคผ่านการสมัครค่า योगน ก ส่วนรางวัลก็จะระบุให้ชัดว่ามาจากหน่วยงานใดไม่ได้เกี่ยวกับค่าสมัครแต่อย่างใด ในกรณีนี้ถือว่าไม่ใช่เป็นการพนัน แต่หากค่าสมัครมีส่วนเกี่ยวข้องกับรางวัลถือว่าการพนัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันใดๆก็ตาม แต่เพื่อความปลอดภัยตาใต้ะยุติธรรม จังหวัดนราธิวาสฝากบอกแก่คนที่ชอบเลี้ยงนกกรงหัวจุกหรือนกเขาขาวผ่านที่มวิจัยว่า ควรจะเลิกเลี้ยงเล็กแข่งเพราะสุ่มเสี่ยงกับหะรอมหรือบัญญัติห้ามในหลักการศาสนาอิสลามและเมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่พ้นจากการเป็นบาป อยากจะเสนอให้ผู้ที่ชอบเล่นนกไปสนใจสิ่งอื่นดีกว่าที่ไม่สุ่มเสี่ยงกับความผิดตามที่กล่าวมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “นกกรงหัวจุก” พนันพื้นบ้านในสังคมมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ ศึกษาวิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้ ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกรงหัวจุก และศึกษาความเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการมุสลิมต่อการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และจัดเวทีเลือกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงานการวิจัยเชิงพรรณนา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร วิเคราะห์หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพนันในหลักการอิสลามและความเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการพนันในรูปแบบของการแข่งขันทั่วไปเพื่อวิเคราะห์การพนันในการแข่งขันนกกรงหัวจุก ส่วนการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจชุมชน ลงพื้นที่ทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยจะสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันนกกรงหัวจุก จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

5.1.สรุปผลการวิจัย

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ดังนี้

5.1.1. ประวัติความเป็นมาการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

ในประเทศไทยเริ่มนิยมเลี้ยงประมาณ พ.ศ. 2504 จุดเริ่มต้นของการเลี้ยงนกกรงหัวจุกในประเทศไทย เกิดจากชาวจีนที่เข้ามาทำการค้าขาย กับประชาชนชาวมุสลิมในตอนใต้ของประเทศ นานกชนิดนี้ติดมาทางเรือสำเภา และได้ทำการ แนะนำวิธีการการเลี้ยง ดูแล รวมถึงเรื่องอุปนิสัยของนก เพลงร้องของนก และถ่ายทอดรายละเอียดอื่น ๆ ของนกชนิดนี้ให้แก่ชาวมุสลิมที่มีพื้นฐานการเลี้ยงนกเพื่อฟังเสียงร้องเช่นกัน (นกเขาชวา) จนชาวมุสลิมบางกลุ่มหันมาเริ่มเลี้ยงนกกรงหัวจุก และเมื่อข่าวการเลี้ยงนกกรงหัวจุกของชาวมุสลิม แพร่หลายออกไป ประชาชนทั่วไปทางภาคใต้จึงเริ่มเลี้ยงนกกรงหัวจุกเพื่อฟังเสียงร้องมากขึ้น และจากที่เลี้ยงเพื่อฟังเสียงร้องได้พัฒนาเป็นเลี้ยง

เพื่อทำการแข่งขันโดยมีการจัดประกวดประชันเสียงนกกongหวักขึ้นในภาคใต้และได้ขยายมาสู่ กรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2524 โดยกลุ่มคนทางภาคใต้นำการแข่งขันมาเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก ซึ่งทำการจัดการแข่งขันขึ้นในกรุงเทพมหานครเป็นครั้งแรกที่ตลาดนัด สวนจตุจักร ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมากระแสมความนิยมแข่งขันประชันเสียง ของนกกongหวักได้ขยายตัวกว้างขึ้น

ส่วนในพื้นที่ภาคใต้นกกongหวักเป็นที่นิยมของคนในพื้นที่มาช้านาน โดยได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย แต่การเลี้ยงนกกongหวักในภาคใต้ของไทยเริ่มต้นเมื่อใดไม่ปรากฏ ทราบแต่เพียงว่าเป็นที่นิยมเลี้ยงกันมานานแล้วเรียกได้ว่าการเลี้ยงนกกongหวักได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้รวมถึงเป็นที่พำอย่างหนึ่งของคนภาคใต้ไปแล้ว โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ติดกับมาเลเซีย คือ นราธิวาส ปัตตานี และยะลา ซึ่งการเลี้ยงนกชนิดนี้เป็นเหมือนหนึ่งในวัฒนธรรมและวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนในพื้นที่

ชาวบ้านในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมเลี้ยงไว้ดูเล่น เพลิดเพลินสนุกสนานเป็นเวลานานแล้ว จากการบอกเล่าของผู้เลี้ยงนกกongหวักบางท่านเล่าว่า สมัยก่อนช่วงฤดูการถือศีลอดในแต่ละวัน มีความรู้สึกว่ายาวกว่าช่วงเวลาปกติจึงเลี้ยงนกกongหวักไว้ที่บ้านเพื่อความเพลิดเพลิน ช่วงเวลาที่รู้สึกว่างกายอ่อนเพลียและกระหาย จะได้ใช้เวลาหมดไปด้วยกิจกรรมและความเพลิดเพลินกับการเลี้ยงนกกongหวัก แต่ในยุคนั้นการเลี้ยงนกกongหวักยังไม่ได้รับความนิยมเท่ากับการเลี้ยงนกเขาชวา แต่เมื่อราคานกเขาชวามีราคาสูงขึ้น ทำให้ชาวบ้านที่ไม่มีเงินทุนเพียงพอ จึงเริ่มนิยมเลี้ยงนกกongหวักอย่างแพร่หลายราว 20 ปีที่ผ่านมาจนเป็นที่นิยมเลี้ยงกันทุกวัย เกือบทุกคนรอบครัวจะแขวนนกกongหวักไว้หน้าบ้าน จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวบ้านในยุคปัจจุบัน

การซื้อขายนกกongหวักเกิดขึ้นหลายแห่งในจังหวัดปัตตานี ตลาดที่ใหญ่ที่สุด คือ หมู่บ้านกูแบอีเต๊ะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ตลาดแห่งนี้เกิดขึ้นมาประมาณ 20 กว่าปี จะมีพ่อค้าคนกลางรับซื้อนกมาจากทั่วทุกภาคของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้านเพื่อมาส่งต่อให้กับพ่อค้ารายย่อยที่หมู่บ้านกูแบอีเต๊ะ

ปัจจุบันในพื้นที่สามจังหวัดการเลี่ยนนกรงดู ชบเซา เบาบาง ไม่เหมือนในอดีต 2-3 ปีที่ผ่านมา หากแต่กลับมามีคึกคักในพื้นที่ภาคใต้ตอนบนแทน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ข้อมูลว่าสาเหตุที่การเลี่ยนนกรงหัวจุกดูชบเซาลงเพราะคนไม่มีกำลังซื้อเนื่องจากราคายางถูก ตอนที่ราคายางแพงคนในพื้นที่มีเงินซื้อนกมาแข่งกัน ส่วนคนที่พอมีเงินหันไปเล่นนกเขาชวาเหมือนเดิม คนที่ไม่มีฐานะไม่สามารถซื้อนกเขาชวามาเลี้ยงได้เพราะมีราคาแพงหลักหมื่นเป็นอย่างต่ำ แต่นกกรงหัวจุกคนธรรมดาก็สามารถเลี้ยงได้เนื่องจากราคานกกรงหัวจุกมีตั้งแต่หลักร้อยบาทขึ้นไป บ้างก็บอกว่าเพราะกรรมการการตัดสินแพ้ชนะมีการช้อโกง กรรมการรับเงินได้โต๊ะบ้างจึงเกิดการไม่พอใจและเลิกเลี้ยงในที่สุด บางรายก็หยุดเลี้ยงเพราะเข้าใจว่าผิดหลักการศาสนา เป็นต้น

5.1.2 วิวัฒนาการและรูปแบบการแข่งขันนกรงหัวจุกในจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการศึกษาเอกสารและลงพื้นที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับประวัติการแข่งขันนกรงหัวจุกในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ พบว่า ประมาณ ปี พ.ศ. 2504 ที่ภาคใต้แต่ก่อนจะนำมาเล่นให้นกตีกันต่อสู้กันแบบเดียวกับไก่ชนแพะชนวัวชนเริ่มที่จังหวัดสตูลก่อนแล้วแพร่กระจายไปที่จังหวัดสงขลานครศรีธรรมราช กระบี่ และนราธิวาส โดยจับนกป่ามาจับตีกันด้วยการปล่อยในกรงขนาดใหญ่ให้นกกรงหัวจุก 2 ตัว จิกตีกันเนื่องจากนิสัยเดิมนกกรงหัวจุกเป็นนกดุร้ายชอบจิกตีเอาชนะกัน กระทั่งมีพี่น้องมุสลิมที่อำเภอสุไหงโกลลก จังหวัดนราธิวาสได้นำนกรงหัวจุกไปต่อสู้ที่กันที่รัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย

กระทั่ง พ.ศ. 2515 ชาวจังหวัดสงขลาได้คิดเล่นแบบใหม่โดยให้แข่งขันเสียงร้องแบบเดียวกับแข่งขันเสียงนกเขาชวาโดยติดติกาการแข่งขันไว้ 2 แนวทางใช้วิธีปลดนกที่ไม่ร้องออกจากสนามแข่งขันกับแข่งขัน 4 ยกเพื่อหานกที่ร้องชนะ เริ่มมีการแข่งขันเสียงร้องของนกรงหัวจุกครั้งแรกที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อ พ.ศ. 2519 และใน พ.ศ. 2520

การแข่งขันเสียงร้องของนกรงหัวจุกได้แพร่กระจายมาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต พังงา กระบี่ สตูล สงขลา นราธิวาส ต่อมาการแข่งขันเสียงร้องของนกรงหัวจุกได้แพร่หลายมาที่ภาคกลาง ที่กรุงเทพมหานครมีการตั้งชมรมนกรงหัวจุกเป็นแห่งแรกและได้จัดแข่งขันนกรงหัวจุกครั้งแรกที่สวนจตุจักรเมื่อ พ.ศ. 2524 และเริ่มมีการตั้งชมรมต่างๆไปในทุกๆจังหวัดในภาคกลางและแพร่ไปทางภาคเหนือแถบจังหวัดเชียงใหม่ กำแพงเพชร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ฯลฯ ส่วนที่ภาคอีสานมีค่อนข้างน้อย

การแข่งขันนกกongหัวจุกได้รับการยอมรับว่าเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่มีผู้คนให้ความสนใจ ในแต่ละวันผู้เลี้ยงนกจะตระเวนไปแข่งขันกันทั้งสัปดาห์ในแต่ละตำบล ส่วนระดับอำเภอจะมีรายการแข่งขันเป็นโซนๆ ไป มีชมรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับ นกกongหัวจุกทั่วประเทศนับเป็นร้อยๆ ชมรม และสิ่งที่ยิ่งใหญ่เหนือสิ่งอื่นใดก็คือ การได้รับการโปรดเกล้าพระราชทานถ้วยเป็นรางวัลแก่ผู้ที่ชนะการแข่งขัน

การแข่งขันนกกongหัวจุกในสามจังหวัดชายแดนใต้เกิดขึ้นมานานกว่าสามสิบปีมาแล้ว แต่การแข่งขันในอดีตมีการแข่งขันเสียงโห่ด อย่างเดียว หมายถึงขอให้ออกเสียง ก็นับว่าเป็นคะแนนแล้ว ไม่เหมือนกับปัจจุบันที่กำหนดการแข่งขันเป็นประเภทต่างๆ เช่นการแข่งขันประเภทโห่ดเสียง การแข่งขันประเภทมาราธอน และการแข่งขันประเภทเสียงทอง

การแข่งขันประเภทโห่ดเสียง เป็นการแข่งขันยุคแรก ซึ่งจะมีรูปแบบการแข่งขันการเปล่งเสียงของนกกongหัวจุกออกมาโดยไม่จำเป็นต้องเป็นวรรคๆ เพียงแค่ออกเสียงให้ได้ยินก็ได้คะแนน การแข่งขันในปัจจุบันทั่วไปของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะมีรูปแบบของการแข่งขัน การเปล่งเสียงออกมาเป็นวรรคๆ ซึ่งแต่ละวรรคมีสามคำที่ติดต่อกันจึงจะได้นับว่าเป็น 1 คะแนน

การจับเวลาจะใช้กะลาที่มีรูใส่ลงไปในน้ำเมื่อกะลามกก็ถือเป็นหมดยก หากเราจะวัดกับเวลาในนาฬิกา จะวัดได้ประมาณ 18-20 วินาที ต่อยก และจะมี 4 ยก และต้องการเพียง 8 คะแนน มีบางสถานที่ต้องการ 10 คะแนน ภายใน 4 ยก แล้วจะมาแข่งขันรอบชิงชนะเลิศโดยการแข่งขันจะเหมือนกับรอบแรก โดยมี 4 ยก ต้องการเพียง 8 หรือ 10 คะแนนเช่นกัน

ส่วนการแข่งขันอีกประเภทหนึ่ง คือการแข่งขันประเภทมาราธอน ซึ่งเป็นการแข่งขันโดยมีรอบเดียวจบ นักตัวไหนที่ได้เปล่งออกเสียงได้มากที่สุด在规定时间内 จะเป็นผู้ชนะ โดยนับ 1 วรรค 1 คะแนน ซึ่งจะใช้เวลาโดยใช้กะลาที่มีรูใส่น้ำเป็นตัววัดเวลาเช่นกัน

ส่วนการแข่งขันประเภทที่สาม เป็นการแข่งขันประเภทเสียงทอง ซึ่งประเภทนี้จะมีความซับซ้อนนิดหน่อย โดยจะดูถึงบุคลิกพร้อมกับเสียงของนกกongหัวจุกที่เปล่งออกมาได้ชัดเจน

การแข่งขันนกกongหัวจุกมีงบประมาณสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือ อบจ. ในแต่ละปีได้งบประมาณสนับสนุนผู้เลี้ยงนกกongหัวจุกเป็นเงินถึงหกแสนบาท สนับสนุนในส่วนทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ทางชมรมนำไปเป็นทุนในการจัดการแข่งขันในแต่ละโซน การให้เงินสนับสนุนชมรมนกกongหัวจุกทำให้ได้เปรียบทางการเมืองอีกด้วยเพราะคนที่เลี้ยงนกกongหัวจุกมีทุกระดับและเกือบทุกพื้นที่ ในแต่ละโซนจะมีการจัดการแข่งขันมีการจัดเวลาไว้ในแต่ละเดือนจะ

จัดที่ไหนจังหวัดไหน มีตารางประจำปีชัดเจน ดังนั้นในส่วนของอำเภอเทพาส่วนใหญ่จะมีการเลี้ยงนกไว้เพื่อการแข่งขัน บางคนก็ยึดเป็นอาชีพไปเลยก็ว่าได้เพราะนกกรงหัวจุกบางตัวมีราคาหลักล้าน

การแข่งขันนกกรงหัวจุกมีการจัดขึ้นอย่างแพร่หลายในพื้นที่ เช่น การจัดการแข่งขันที่สนามเอเชียจังหวัดยะลา การจัดการแข่งขันที่สนามศูนย์เยาวชนจังหวัดยะลา การจัดการแข่งขันที่สนามกีฬากลาง อำเภอบันนังสตา โดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ให้การแข่งขันอย่างเต็มรูปแบบ เช่น ศอ.บต. และสภาจังหวัดยะลา เป็นต้น

สนามการแข่งขันนกกรงหัวจุกจะจัดขึ้นในชุมชน ซึ่งกลายเป็นกิจกรรมประจำหมู่บ้านที่จะรู้กันในกลุ่มผู้เลี้ยงนก บางชุมชนจัด 1 วัน บางชุมชนจัด 2 วันต่อสัปดาห์ ซึ่งเป็นสนามเล็กๆ เพื่อฝึกนกให้เคยชินกับสนาม ถือว่าเป็นสนามทดลองนก ก่อนที่จะนำนกเข้าร่วมการแข่งขันสนามใหญ่

รูปแบบการแข่งขันนกกรงหัวจุกที่จัดขึ้น เริ่มด้วยการสมัคร ซึ่งมีการสมัครตามอัตราที่กำหนดไว้ ของแต่ละสนามของการแข่งขัน เช่น 50,60,100,300,1000 จนถึงหลักหมื่นบาท ตามข้อตกลงและรางวัลที่จะได้รับ โดยปกติถ้าแข่งซ่อมตามหมู่บ้านหรือระดับตำบล ค่าสมัครก็อยู่ที่ 50,60ไม่เกิน 100บาท ผู้ชนะก็จะได้เป็นเงินประมาณ 1000 หรือ 500 บาทตามลำดับ ระดับอำเภอที่ชมรมเป็นผู้จัดก็มีรางวัลสูงขึ้น ประมาณ 3000 บาท ค่าสมัครก็สูงขึ้นเช่นกัน โดยปกติแล้วถ้าค่าสมัครหลักสิบ รางวัลไม่เกินหนึ่งพัน ถ้าค่าสมัครหลักร้อย รางวัลก็จะอยู่ที่สองสามพันถึงห้าพัน ค่าสมัครหลักพันรางวัลก็เป็นหมื่น บางสนามค่าสมัครถึงหมื่น เช่นล่าสุดที่ภูเก็ตค่าสมัคร 25,000 บาท รางวัลที่หนึ่งก็ 100,000 บาท

5.1.3.ผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันนกกรงหัวจุกในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า โดยรวมการเลี้ยงและการแข่งขันนกกรงหัวจุกถือว่าไม่กระทบต่อครอบครัวมากนัก เพราะนักเล่นนกมีอาชีพส่วนใหญ่หมายถึงนักล่ารางวัล จะเป็นคนมีเงินจึงไม่กระทบต่อการเลี้ยงดูครอบครัวโดยเฉพาะในด้านการเงิน หากมีบ้างก็เรื่องเวลาที่อยู่กับครอบครัวอาจลดลงบ้าง แต่ส่วนมากครอบครัวรับได้เพราะนกที่เลี้ยงสามารถหาเงินให้ครอบครัวได้เป็นกอบเป็นกำ บางรายผ่อนรถ ผ่อนบ้านจากเงินแข่งนก

ส่วนผู้เล่นนกสมัครเล่น กล่าวคือผู้ที่เล่นนกตามกระแสลงสนามแข่งระดับหมู่บ้านนานๆ สักครั้ง คนกลุ่มนี้เมื่อความนิยมลดลงก็จะเลิกเลี้ยงไป ที่มีแขวนอยู่หน้าบ้านก็เพราะซื้อมาแล้วก็เลี้ยงเพื่อความสวยงาม ฟังเสียงเล่นๆ ยามเลิกงานเท่านั้น ไม่ได้เอาจริงจังหรือทุ่มเทให้มากนัก

ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวบ้างจากการเลี้ยงนกกรงและการแข่งขันนกกรงนั้น ได้ข้อมูลว่าหากจะมีผลกระทบก็ต่อเมื่อภรรยาไม่เข้าใจกันกับเรา เช่นอาจเกิดความรู้สึกโกรธ ไม่พอใจเมื่อโดนคนในครอบครัวห้ามไม่ให้ไปแข่งขันนกกรงหัวจุก แต่หากมีเงินพอ ก็ไม่เป็นไร อีกอย่างถ้าเราเลี้ยงนกเราทุกอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ไม่อยากให้ถูกห้ามเช่นกัน

โดยปกติก็มีผลกระทบกับครอบครัวอยู่บ้างเล็กน้อยโดยเฉพาะเวลาที่ต้องไปเอาใจใส่ดูแลนกกรงหัวจุก แต่ผมก็ไม่สามารถจะหักห้ามใจไม่ให้เลี้ยงหรือแข่งขันนกกรงได้ เพราะด้วยที่ว่ามันให้ความเพลิดเพลินแก่ผม แต่ในตัวผม ผมสามารถควบคุมสถานการณ์ครอบครัวไว้ได้ไม่ถึงกับกระทบกระทั่งมากจนเกินไป ด้วยที่ว่าผมรักและชอบที่จะเลี้ยงนกหรือแข่งขันนกกรงหัวจุก ผมว่าในฐานะการเงินทางครอบครัวนั้นก็ค่อยดีขึ้นสักเท่าไร มีแต่จะลด เพราะต้องซื้อโน้นซื้อนี่สารพัดอาหารให้แก่นก บ้างก็ถูกขโมยบ้างก็ทำให้สิ่งที่ลงทุนซื้อนกนั้นก็สูญเปล่าเสียเงินไปฟรีๆ แต่ผมชอบเลี้ยงมันแม้ต้องซื้ออาหารหรืออย่างอื่นให้แก่นกเพราะรักชอบจะให้ทำใจได้”

ผู้ชายบางคนรักและชอบเลี้ยงนกเป็นชีวิตจิตใจ และบางที่ทำให้เกิดปัญหากันในครอบครัวตามมาเช่นเรื่องการเงิน แต่ในความคิดผม การเลี้ยงนกกรงหัวจุกไม่ได้ส่งผลต่อชีวิตครอบครัวของผมแต่ประการใด เพราะเราเลี้ยงมันอย่างถูกวิธี และแบ่งเวลาเล่นกับมันอย่างถูกต้องว่าเวลาไหนทำงาน ไม่ใช่จดจ่ออยู่กับนกโดยไม่ใส่ใจเรื่องทำมาหากินต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อชีวิตครอบครัวของผม และผมเลี้ยงดูมันเล่นกับมันก็ในช่วงที่เวลาว่างๆ การแข่งขันนกกรงหัวจุกนั้นเป็นเรื่องที่ที่คนสมัยนี้นิยมเล่นกันหลงใหลในตัวมัน แต่ถามว่าเมื่อมีเยาวชนหรือญาติๆ ขอร่วมแข่งขันด้วยนั้นผมเองก็ไม่ได้ขัดข้องอะไร”

มีความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการเลี้ยงและแข่งขันว่า “ปัญหาที่พบบ่อยครั้งในครอบครัวคนสมัยนี้ บางครอบครัวเกิดจากสาเหตุการเลี้ยงนก การที่ฝ่ายชายใส่ใจต่อกนกมากเกินไป ยุ่งอยู่กับนกตลอดเวลา ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา เช่นทะเลาะกับภรรยาบ้างเป็นต้น แต่เมื่อได้รับรางวัลติดไม้ติดมือก็ดีไป แต่ถ้าแพ้หรือไม่ได้อะไรติดไม้ติดมือก็เครียด ทะเลาะกันเป็นต้น ถามว่าเมื่อมีเยาวชนหรือญาติต้องการเลี้ยงหรือขอเข้าร่วมแข่งขันนกด้วย ผมว่าผมไม่เห็น

ด้วยที่จะสนับสนุน เพราะมันไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใดที่เยาวชนจะหันมาเล่นกัน เอาเวลาไปใส่ใจเรื่องอื่นที่ดีกว่านี้ น่าจะดีกว่า และผมเองก็ไม่คิดที่จะสนับสนุนด้วย ความรู้สึกของผมเมื่อถูกห้ามจากคนในครอบครัวไม่ให้ไปแข่งขันนกกองหัวจุกนั้น ผมเองก็รู้สึกเครียดอยู่เหมือนกัน เมื่อถูกห้ามในสิ่งที่ชอบ ในเมื่อเราทำงานของเราเสร็จแล้ว เคลียงานหมดแล้ว แต่หากมาห้ามเนื่องจากว่าเราเองก็ทำงานยังไม่เสร็จก็ไม่ใช่ไร ห้ามกันได้ไม่ว่ากัน”

ข้อมูลที่น่าแปลกใจว่า “การเลี้ยงนกกางถึงขั้นน้ำกับนกก็ยอมต้องกระทบต่อครอบครัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผมเคยเห็นคนที่เลี้ยงนกนอนเฝ้านก การมุงให้นก เวลาตัวเองป่วยก็ต้องเอนกแขวนไว้บนที่หัวนอน เมื่อได้ยินเสียงนกแม่ป่วยก็ลุกขึ้นนั่งด้วยความชอบกับเสียงนก กระทั่งวันตายยังตายพร้อมกับนกที่ตัวเองชื่นชอบแขวนอยู่ตรงหัวนอน กรณีแบบนี้ผมเชื่อว่ากระทบต่อครอบครัว อาจจะไม่กระทบในด้านการเงินเพราะคนเล่นนกระดับนี้มักจะเป็นคนรวย แต่กระทบเรื่องเวลาในการอยู่กับครอบครัวมากกว่า”

5.1.4. ความเห็นและข้อเสนอแนะนักวิชาการมุสลิมเกี่ยวกับการแข่งขันนกกองหัวจุก

จากการสัมภาษณ์ผู้รู้และนักวิชาการศาสนาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับการแข่งขันนกกองหัวจุก พบว่า นักวิชาการรุ่นใหม่ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศส่วนมากเห็นว่าการแข่งขันทุกประเภทถ้ามีค่าสมัครและเอาเงินค่าสมัครไปทำเป็นรางวัลถือเป็นการพนัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันนกหรืออื่นๆ แม้แต่แข่งขันฟุตบอลหากมีค่าสมัครก็ถือว่าพนัน แม้จะเรียกว่าค่าสมัครหรือค่าเช่าเสาก็ตาม ส่วนอิหม่ามมัสยิด โต๊ะครู หรือبابาอปอเนาะส่วนมากเห็นว่าการแข่งขันนกกองหัวจุกเป็นการละเล่นชนิดหนึ่งที่ไม่ได้เรียกว่าการพนัน แต่การแข่งขันหรือกีฬาจะเป็นพนันหรือไม่อยู่ที่การเดิมพันหรือต่อรองของผู้เข้าแข่งขันหรือไม่ก็ผู้ชม ไม่เกี่ยวกับการแข่งขันแต่อย่างใด หากแต่ทุกอย่างที่มีการเดิมพันถือว่าการพนัน

จากการลงพื้นที่หาคำตอบเกี่ยวกับหุกมหรือข้อชี้ขาดของนักวิชาการมุสลิมถึงการแข่งขันนก ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันนกกองหัวจุก นกเขาสวา หรือนกบิลหลายดงซึ่งเป็นที่ยอดนิยมของคนเล่นนกปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบและกติกาการแข่งขันตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ในสนามแข่งขันนกกองหัวจุก แล้วนำข้อมูลไปสอบถามนักวิชาการมุสลิมในพื้นที่ว่าการจัดการแข่งขันในรูปแบบดังกล่าวเป็นการพนันหรือไม่

ซึ่งจากสัมภาษณ์นักวิชาการมุสลิมที่ประกอบด้วย นักการศาสนา บาบอปอเนาะ อีหม่าม อาจารย์มหาวิทยาลัย อุดตาส และดาโต๊ะยุติธรรม ผู้วิจัยได้ข้อมูลทั้งผู้ที่ไม่เห็นว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนักการศึกษาบางท่านเห็นว่าไม่ใช่เป็นการพนันดังรายละเอียดต่อไปนี้

นักวิชาการมุสลิมที่เห็นว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกไม่ใช่การพนันโดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การแข่งขันนกรงหัวจุกและนกเขาชวาไม่มีการเดิมพันหรือการต่อรองของนักแข่งแต่อย่างใด รวมทั้งคนที่เข้าชมก็ไม่ได้มีการเดิมพันว่านกตัวไหนจะเป็นฝ่ายแพ้หรือชนะ จึงไม่ถือว่าเป็นการพนัน ส่วนค่าสมัครที่เรียกเก็บโดยผู้จัดการแข่งขันถือว่าเป็นค่าเช่าเสาเพื่อลงแข่งเท่านั้น ไม่ใช่เงินเดิมพันตามที่เข้าใจกัน ส่วนรางวัลที่ได้ก็มาจากฝ่ายที่จัดการแข่งขันไม่ใช่มาจากผู้เข้าแข่งขัน รางวัลที่ได้นั้นก็ถือเป็นของกำนันจากผู้จัดแก่ผู้ที่ได้รับชัยชนะ ซึ่งเราไม่มีสิทธิหรือไม่จำเป็นต้องรู้ว่าผู้จัดเอาเงินที่ไหนเป็นรางวัลให้แก่เราผู้ชนะ นักการศาสนาเหล่านี้เชื่อว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกไม่ใช่การพนัน ผู้ที่มีความเห็นแบบนี้โดยมากจะเป็น โต๊ะครู บาบอปอเนาะ อีหม่ามรุ่นก่อนๆ ที่อาวูโสในพื้นที่ นอกจากนี้بابอปอเนาะบางท่านก็เลี้ยงนก ทั้งนกรง และนกเขาชวา เพื่อการแข่งขันและล่ารางวัลโดยเฉพาะ

บางท่านให้ความเห็นว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกก็เหมือนกับการเลี้ยง บางคนก็บอกว่าเลี้ยงไม่ได้ บางคนบอกเลี้ยงได้ อยู่ที่มีการตั้งใจมากกว่า เช่นเดียวกันกับการเอานกไปแข่งขัน สำหรับอีหม่ามที่เห็นว่าเป็นการพนัน ก็มักจะจัดการแข่งขันเพื่อหาทุนสร้างโรงเรียนหรือมัสยิดเป็นต้น จากการสอบถามได้ข้อมูลว่าคณะกรรมการจังหวัดสงขลาได้จัดการแข่งขันนกรงหัวจุกเพื่อหาทุนเข้ามัสยิด โดยให้ทุกมัสยิดในจังหวัดช่วยส่งนกไปร่วมแข่งขัน ค่าสมัครที่ได้ก็จะบริจาคให้มัสยิดที่จัด บางท่านบอกว่าเงินค่าโยงหรือค่าเสาก็นำไปบำรุงรักษาสนามมากกว่า บางสนามก็เอาเงินค่าสมัครเลี้ยงอาหาร ข้าวมือเพียงแกผู้มาแข่งขันด้วยไม่ว่าจะแพ้หรือชนะก็ตาม ซึ่งแบบนี้ถือว่าไม่ใช่การพนันแต่อย่างใด

ส่วนนักวิชาการมุสลิมที่เห็นว่าการแข่งขันนกรงหัวจุกเป็นการพนัน ให้ความเห็นว่าทั้งการเลี้ยงและการแข่งขันนกรงถือเป็นเรื่องต้องห้ามในหลักการอิสลาม เพราะนกรงหัวจุกไม่ใช่สัตว์เลี้ยงโดยปกติวิสัยของมัน นกรงหัวจุกเป็นสัตว์อยู่ในป่าแล้วจับมาขังไว้ในกรงถือว่าเป็นการทรมานสัตว์ ซึ่งถือเป็นบัญญัติห้ามในอิสลาม เช่นเดียวกันกับการแข่งขันชิงรางวัล หากมีค่าสมัคร

หรือค่าयोगหรือค่าเสาคือว่าเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากรางวัลนั้นได้มาจากที่อื่น หรือมีหน่วยงานใดๆมาสนับสนุนก็ถือว่าเป็นการแข่งขัน เพราะการพนันหมายถึงการที่ผู้แข่งทุกคน วางเงินไว้เป็นรางวัลแล้วผู้ใดชนะก็ได้เงินนั้นไปก็ถือว่าเป็นการพนัน

บางท่านให้ความเห็นว่ถึงไม่เป็นการพนันอย่างที่บางคนอ้างว่าเป็นค่าเช่าเสาก็ยังเข้าข่าย ทรมาณสัตว์อยู่ดี เพราะสัตว์ที่อิสลามอนุญาตให้แข่งได้เป็นสัตว์เลี้ยงโดยปกติ เช่น ม้า อูฐ เท้านั้น

บางท่านเห็นว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกหากมีค่าสมัครถือเป็นการพนัน แต่สำหรับคนที่ ชอบเล่นนกก็มักจะเปลี่ยนชื่อเรียกจากพนันมาเป็นการแข่งขันเพื่อให้ฟังดูไม่ผิดหลักการศาสนา แต่ ความจริงก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากพนันอยู่ดีในหลักการอิสลามได้ แต่หากไม่มีค่าสมัคร หมายถึงรางวัลมา จากส่วนกลาง เช่น อบต. อบจ. ก็ถือว่าไม่เป็นการพนัน แต่ที่จัดการแข่งขันกันในพื้นภาคใต้ส่วน ใหญ่ถือเป็นการพนัน แม้จะมีผู้รู้หรือบาบอปอแนะบางท่านร่วมแข่งขันด้วยก็ตาม

บางท่านให้ความเห็นว่าการแข่งขันนกกรงหัวจุกเป็นการทำร้ายความรู้สึกฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะผู้ที่แพ้ เพราะผู้ร่วมแข่งทุกคนต่างก็ต้องการของรางวัลแต่กลับไม่ได้ทั้งๆที่ตั้งใจและ ลงทุนค่าสมัครหรือค่าแขวนนกแบบนี้ถือว่าทำร้ายจิตใจ จึงถือว่าเป็นข้อห้ามในอิสลาม นอกจากนี้ การลงทุนไปที่เล็กน้อยแต่หวังเพื่อรางวัลที่ใหญ่กว่าก็ถือว่าเป็นการพนัน

บางท่านเห็นว่าการแข่งขันนกทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นนกเขาชวา นกกรงหัวจุก ตลอดจน การแข่งขันตกแตนจิ้งรีดที่นิยมแข่งขันกันระยะหนึ่งในพื้นที่ภาคใต้ ถือว่าเป็นการพนันตามหลักการ อิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากการจ่ายค่าเสาคือค่าสมัคร แล้วนำเอาเงินค่าสมัครดังกล่าวมาเป็นรางวัล แก่ผู้ชนะ ส่วนผู้แพ้กก็กลับบ้านมือเปล่า ดังกล่าวนี้อาจถือเป็นการพนันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าหาก สามารถหารางวัลจากที่อื่นทั้งตัวเงินหรือถ้วยรางวัลซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับค่าเสาคือค่าสมัครก็ถือว่า ไม่ใช่การพนัน

นักวิชาการกลุ่มนี้ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่ต้องการเลี้ยงนกเพื่อการแข่งขันและผู้จัดการ แข่งขันว่า ทุกคนต้องหลีกเลี่ยงการทรมาณสัตว์ในทุกด้าน อาหารการกินและการหาคู่ของนก สำหรับผู้จัดการแข่งขันต้องหลีกเลี่ยงการเอาเงินค่าเสาคือค่าสมัครไปข้องเกี่ยวกับของรางวัล อย่างเด็ดขาด เพราะหากใช้เงินค่าสมัครไปซื้อของรางวัลเป็นต้นการแข่งขันนั้นก็จะเป็นการพนัน โดยปริยาย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทฤษฎีต่างๆจากเอกสารที่ค้นคว้ามาวมกับการลงพื้นที่สังเกตสนามแข่งขันจริงผู้วิจัยเห็นว่าการแข่งขันนกกองหัวจุกรวมถึงนกเขาสวาหรือนกอื่นๆที่มีการแข่งขันในแบบเดียวกันสามารถมองได้สองมิติ

หากมองในมิติของหลักการศาสนาว่าด้วยความหมายและเงื่อนไขการพนันดังที่กล่าวไว้แล้วในบทที่สองก็ถือว่าการแข่งขันนกกในรูปแบบที่ทำกันอยู่ในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้กล่าวคือมีการลง/จ่ายค่าสมัครเพื่อล่ารางวัลถือเป็นการพนัน

เช่นเดียวกันหากตีความตามนิยามการพนันที่แปลว่าการเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยไหวพริบและฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน การพนันเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงร่วมกันทำการเสี่ยงโชคเอาจากทรัพย์สินที่ตนนำมาวมร่วมกันเพื่อพนันกัน และยังเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมัวเมาในการเสี่ยงโชค จากนิยามดังกล่าวก็ถือว่าการแข่งขันนกกคือพนันเช่นกัน

รวมถึงหากเทียบกับแบบคัดกรองการติดการพนันแบบง่าย ๆ ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ โดยหากตอบ “ใช่” ตั้งแต่ 7 ข้อขึ้นไปแสดงว่าบุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาการเล่นการพนันที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพออกแบบมาผู้เล่น/แข่งขันนกกองหัวจุกก็เข้าข่ายติดพนันเช่นกัน

หากมองในมิติของการมีส่วนร่วม การสนับสนุนของภาครัฐในการแข่งขัน ทั้งด้านงบประมาณ สถานที่ และประธานในการจัด รวมถึงเมื่อพิจารณาจากบัญชีการพนันที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการพนันก็ไม่พบว่าการแข่งขันนกกองหัวจุกไม่ถือว่าการพนัน หากแต่เป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ทางภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันอนุรักษ์

5.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

- มุสลิมทุกคนควรเคารพนักวิชาการทั้งสองกลุ่ม ไม่ว่ากลุ่มที่เห็นว่าการแข่งขันนกกองหัวจุกไม่ใช่การพนัน และกลุ่มนักวิชาการที่เห็นว่าเป็นการพนันและไม่ควรด่วนสรุปในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน
- พี่น้องมุสลิมที่เลี้ยงนกกองหัวจุกหรือแข่งขันควรคำนึงถึงภัยของมัน
- ผู้ที่ประสงค์จะเลี้ยงนกกควรดูแลนกที่ตนเองขังไว้ในกรงให้เป็นอย่างดี ทั้งเรื่องอาหารการกิน หรือน้ำแ่ก่นก ผู้เลี้ยงต้องหลีกเลี่ยงทุกอย่างที่เป็นการทรมานสัตว์ ตลอดจนการให้อาหารแก่สัตว์ได้หาคุของมันไม่ว่าจะเป็นตัวผู้หรือตัวเมียก็ตาม

- เสนอแนะแก่ผู้จัดการแข่งขัน ต้องหลีกเลี่ยงการเอาเงินค่าเสาหรือค่าสมัครไปซื้อเกี่ยวกับของรางวัลอย่างเด็ดขาด เพราะหากใช้เงินค่าสมัครไปซื้อของรางวัลเป็นต้นการแข่งขันนั้นก็จะเป็นการพนันโดยปริยาย
- ผู้จัดการแข่งขันควรจะต้องบอก แจ้งให้ผู้แข่งให้ชัดว่าค่าสมัครไม่ได้เอาไปซื้อรางวัลแต่เอาไปบริหารจัดการ หรือบริจาค
- มุสลิมควรจะลด ละ หรือเลิกเล่น เลิกแข่งเพราะสุ่มเสี่ยงกับหะรอมหรือบัญญัติห้ามในหลักการศาสนาอิสลามและเมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่พ้นจากการเป็นบาป
- ผู้ที่ชอบเล่นนรกควรไปสนใจสิ่งอื่นดีกว่าที่ไม่สุ่มเสี่ยงกับความผิดบาป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษาวิจัยต่อไปในประเด็นต่างๆดังนี้

- สถานการณ์การพนันโดยรวมในสังคมมุสลิมสามจังหวัดภาคใต้
- เยาวชนมุสลิมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับปัจจัยเสี่ยงในการเล่นพนัน
- ความสัมพันธ์ระหว่างยาเสพติดกับการพนันในกลุ่มเยาวชนมุสลิม

บรรณานุกรม

กมล คงทอง และนภดล ทิพย์รัตน์, **รวมบทความวิทยุ ประจำปี ๒๕๕๒**, ไพฑูรย์ แก้วทอง ,
สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ,
2552 , หน้า : 59 – 62.

กุลกร อัมพรปรานนท์, 2546, “**กติกากาการแข่งขันนกกรงหัวจุก ในประเภทนับดอก 4 ยก 3 ดอก**”, จากอินเทอร์เน็ต. http://www.yalabirdcity.com/red_whiskered_bulbul/detail/29
สืบค้นเมื่อวันที่ 11/1/2015

คอลัฟ ต่วนบุละ, 2556,” **การเลี้ยงนกกรงหัวจุกกับผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาชุมชน :**
กรณีศึกษาตำบลเจลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส, การบริหารการพัฒนาสังคม
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จริฎาภรณ์ ช่วยเรือง และชนิชา ปิยชัยนัต . ,2555,”**พฤติกรรมกาการเลี้ยงและปัจจัยที่สัมพันธ์**
กับความสุขจากการเลี้ยงนกกรงหัวจุกของผู้ที่อาศัยในตำบลนาชุมเห็ด อำเภอย่าน
ตาขาว จังหวัดตรัง”. จุลนิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจทั่วไปคณะ
วิทยาการจัการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จิรพันธุ์ สุขปาละ. (2543). “**การเลี้ยงนกเขาชวาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง : ศึกษาจาก**
อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา”. ปรินฎยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยคดี
ศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

เชค กอฎิย์ อปีฎญาธ อัลอัซฟิฮานี .มปป.**มูลฐานนิติศาสตร์อิสลามเบื้องต้น** .(แปลโดย อะห์
หมัดมุสตอฟา อาลี โต๊ะลง),ม.ศิริพาณิश्य,กรุงเทพฯ

ดลมนรจณ์ บากา และนายเกษตรชัย และหีม, 2551,**การศึกษาวิถีการดำเนินชีวิตของ**
เยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุข ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ธัญญารัตน์สมเกษรและคณะ. 2550. **นกกรงหัวจุกกับชาวควนรูย :จากกรงแขวนชายคาถึง**
ลานแข่งเสียง. วิจัยเอกสารโรงเรียนควนรูย

ผาสุก พงษ์ไพจิตร ศังสิต พิริยะรังสรรค์ นวลน้อย ตีรรัตน์ และกนกศักดิ์ แก้วเทพ.2543

อุตสาหกรรมการพนันไทย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลียและมาเลเซีย,
(เชียงใหม่. ซิลค์เวิร์มบุคส์)

ภาคภูมิ ณ สงขลา ,2550, **๑๐๗ เคล็ดลับการเลี้ยงนกกรงหัวจุก** ,สยามธุรกิจการพิมพ์

ยูซุฟ ก็อรฎอวี ,2554,**หะลาล และหะรอมในอิสลาม** (แปลโดย ,บรรจง บินกาซัน) บริษัท ออฟ
เซ็ท เพรส จำกัด กรุงเทพฯ

รอฮานี ดาโอ๊ะ ประสิทธิ์ รัตนมณี และนิปาตีเมาะ หะยีหามะ, 2553,**ร้อยเรื่องราวชุมชน
วัฒนธรรมปลายด้ามขวาน**,บริษัท อมรินทร์พริ้นท์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน),
สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

รัชต์พิชญ์ มงคลการ, **นิตยสารนกแข่ง**, ฉบับที่ 63 : 15 เมษายน -14 พฤษภาคม 2558,บริษัท
พีที โพรเกรส สแกน จำกัด

มัลลิกา คณานุรักษ์. 2549. **นกเขาสว นกกรงหัวจุก : สัตว์ที่ชาวไตนิยมเล่น**. ภาควิชา
ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
ปัตตานี

มุฮัมหมัด อัลมี มุฮัมหมัด, 2014, **Maisir การพนันข้อห้ามการเงินอิสลาม**, จากอินเทอร์เน็ต
<http://www.islamicfinancethai.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 15/10 /2015

สำนักงานข่าวไทยมุสลิม ,2010, **การพนันไม่เคยทำให้ใครร่ำรวย**, จากอินเทอร์เน็ต
,<http://thaimuslim.com/view.php?c=6&id=11556> สืบค้นเมื่อวันที่ 1/10 /2014

สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น ,2557, **นกกรงหัวจุก : วิธีการเลี้ยงยอดนิยม** ,
จากอินเทอร์เน็ต http://region1.pr4.go.th/ewt_news.php?nid=5993 สืบค้นเมื่อวันที่
18/12/2014

แสวงหาสวรรค์จากอิสลาม ,2555,กรณีการแข่งขันนกเขาชวาหรือนกกรงหัวจุกที่เข้าข่าย
การพนันขั้นต่อ ,จากอินเทอร์เน็ต, http://the-truth-of-islamic.blogspot.com/2012/04/blog-post_18.html สืบค้นเมื่อ 23/12/2557)

อัล-ชัยยิด อัล-ซาบิก ,1997,ฟิกฮฺซุนนะฮฺ เล่ม 3 , ชาริกะฮฺ อัล-เดาลียะฮฺ ,กรุงไคโร

อาลี เสือสมิง ,2553, ลักษณะอาญาและบทลงโทษในกฎหมายอิสลาม,จากอินเทอร์เน็ต
<http://www.alisuasaming.com/main/index.php/article/lawofislam/1215-lawofislam009> สืบค้นเมื่อวันที่ 10/1/2015

อันดา ดุมีแด, 2550, เจตคติต่อการพนันฟุตบอลและพฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลของ
เยาวชนในจังหวัดปัตตานี ,มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. คณะ
ศึกษาศาสตร์

เอกชัย พฤษอำไพ ,2546, คู่มือนกกรงหัวจุก ,เกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี , สำนักพิมพ์
ฐานเกษตรกรรม

phuket532bird, มปป, ประวัติความเป็นมาของนกกรงหัวจุก,จากอินเทอร์เน็ต
<https://sites.google.com/site/phuket532bird/prawati-khwam-pen-ma-khxng-nk-krng-haw-cuk> สืบค้นเมื่อ 1/12/2014

siriwut sotomad , 2555, ประวัตินกกรงหัวจุก , จากอินเทอร์เน็ต <http://siriwutsotomad.blogspot.com/2012/09/blog-post.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 11/12/2014

Glimne, Dan. (2009). Gambling. In Encyclopedias Britannica Online .[Online].
Available: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/224836/gambling>

Chuck Humphrey, Gambling laws in the United States at the State and Federal
Levels Are Examined in Depth. [Online]. Available: <http://www.gambling-lawus.Com>